

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008

Climате literare

Anul 3 ● NR. 23 ● septembrie 2009

Director fondator: Ion Iancu Vale

Foaie pentru minte și inimă, oablă și neatârnată

Pictură de Michelangelo Buonarroti

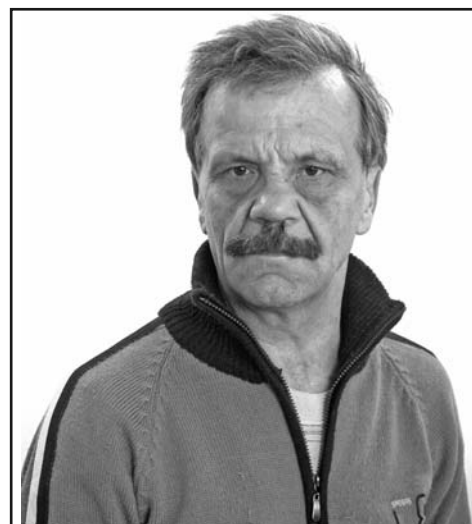
Text despre valoare și vedetism

Ion Iancu Vale

Este un lucru extrem de frumos ca un om să fie conștient de valoarea sa, de potențialul său moral, de calitățile fizice, de puterea sa de toate felurile; să știe de unde și până unde să intervină, cât și cum să se implice în problemele importante de viață, fără pericolul de a deveni ridicol, de a exagera sau de a ajunge să piardă sau, dimpotrivă, să îi facă pe alții să ajungă în această situație, datorită valorii pe care el o posedă.

Un om dotat și valoros trebuie să fie unul drept, corect, generos și modest. Astfel, calitățile de excepție cu care l-a hărăzit Pronia vor deveni utile și benefice atât lui personal, cât și celor în mijlocul cărora trăiește. Inevitabil, el va deveni în felul acesta, de drept, un idol și nu rareori un lider adulat, respectat și iubit. În acest context, respectiva persoană poate schimba felul de viață al celorlalți, destinele acestora, poate crea mutații sociale pozitive atunci când vrea și își pune valoarea în folosul semenilor săi.

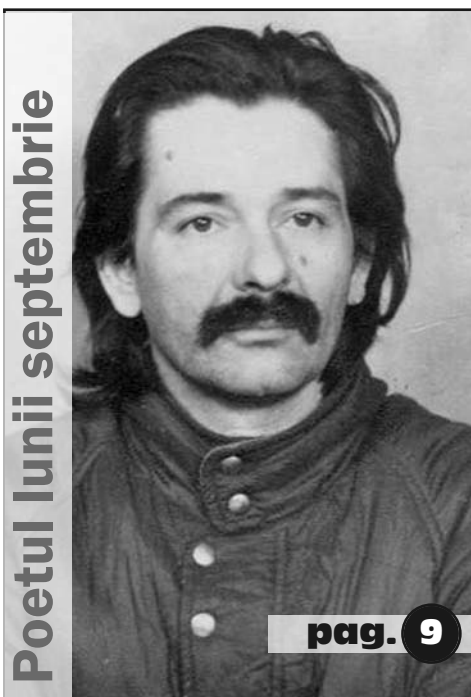
Din punct de vedere filosofic, valoarea este relația socială care exprimă o atitudine bună sau rea, a unui individ sau a unei comunități umane față de obiecte, fenomene, fapte și acțiuni de orice fel, în virtutea corespondențelor cu necesitățile sociale, istorice determinate de practică ale respectivei

comunități și de necesitățile generate de acestea. Altfel stau însă lucrurile, când omul valoros, cu tot potențialul său de excepție nu se implică în realizarea unor acte pozitive, folositoare și harul pe care îl posedă se transformă în vedetism sau și mai condamnabil, în acțiuni antisociale.

Vedetismul este preocuparea și tendința unui individ de a se face remarcat cu orice preț, prin manifestări exagerate, supraestimându-și propriile calități. Sunt mulți asemenea inși în jurul nostru, care se fac vinovați de această postură deplorabilă. Ei, în special, sunt cei care, datorită puterii materiale acumulate pe diverse căi, cinstite sau ilicite, sfidează și nesocotesc adevăratele valori existente. Împotriva lor, cei care au posibilitatea, este obligatoriu să ia poziție pentru a lăsa adevărata valoare să prindă viață, să înflorească și să rodească în folosul general.

Protocronismul pag. 2

Poetul lunii septembrie
Testamentul
politic al lui
Mihai Eminescu pag. 9

Mari scriitori

Dicționar onomastic

Zilele Uzdinului pag. 15

În antecameră pag. 10

Înfloririle
sufletului
tânăr pag. 17

Neștiuta
de ea pag. 18

7 poeme cu lupi roșii

pag. 8

pag. 16

Idei în dialog

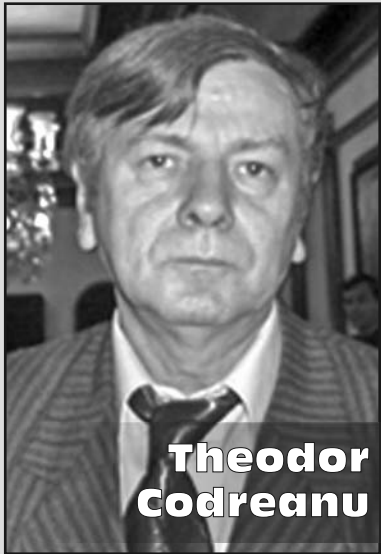
pag. 18

Tezism și literatură pag. 7

Calul, un animal puternic,
înțelept și util pag. 19

Protocronismul (10)

Theodor Codreanu

Edgar Papu a subliniat insistent că între sincronism și protocronism relația este de completitudine, iar nu de excludere, cum cred cei ce gândesc într-o logică a terțiului exclus, logică exacerbată în modernism și postmodernism până la stalinista formulare cine nu e cu noi e împotriva noastră. E o situație similară cu aceea din microfizică, unde lumina e corpuscul și undă simultan, ceea ce din punctul de vedere al logicii clasice e o aberație. Profesorul Papu a surprins această coincidentia oppositorum prin imaginea mitică a fețelor lui Ianus. El spune că protocronia implică o dublă sincronie, cu un ochi spre alfa și cu altul spre omega (trecut/viitor), cu o întoarcere spre origini pentru ca potențarea spre viitor să fie cât mai deplină. Criticul dă exemplul „paideic” al săritorului în lungime, care face pași înapoi ca să ajungă cât mai înainte. Dar gânditorii extremiști nu pot înțelege asemenea nuanțe și paradoxuri. Iar în jurul lui Edgar Papu s-au adunat, legiune, extremiști din două tabere: de o parte, acuzatorii, militanți în numele unui sincronism lovinescian deformat, deghizați, post-festum, în liberaliști și democrați, iar – mai nou – „europeniști”, demni urmași ai lui Gogu Rădulescu, iar, pe de altă parte – pseudo-protocroniști, extremiști la fel de exaltați, incapabili și ei să gândească în logica trivalentă a fețelor lui Ianus. Cei din urmă au recurs la alt deghizament: adversari ai sincronismului (și, fără s-o știe, ai protocronismului) prin izolarea protocroniilor de sincronii, au contribuit împreună cu adversarii la transformarea protocroniilor și sincroniilor din antiteze complementare în antiteze monstruoase sau eșuate, cum exact le numea Eminescu. Rezultatul – reducerea protocronismului la simpla goană după „priorități” românești. Or, cine nu gândește transmodern, în logica trivalentă a lui Ștefan Lupașcu sau în cea a lui „Hermes” (Noica), distruge un adevăr cultural la care Edgar Papu a ajuns printr-o vastă erudiție comparativă. Și nu pentru că el ar fi descoperit fenomenul ca atare, fiindcă acesta era cunoscut de multă vreme. Altminteri, niciodată Edgar Papu nu a pretins că este descoperitorul protocronismului. N-a făcut decât să-i dea un nume: „eu nu sunt inițiatorul aces-

tei idei, ci un simplu «înregistrator», care n-a făcut decât să dea un nume unui fenomen dinainte descoperit” 31.

Așadar, o polemică ar fi fost îndrituită relativ la denumire, dar contestării nu au reacționat la așa ceva. Atât adepții, cât și negatorii au utilizat conceptul mai degrabă ca mască sau ca armă de luptă în numele unor interese de grup, narcisismul lor lucrând cu hârnicie în logica excluderii. Nefiind un luptător de meserie, crezând că polemica este o cale spre înțelegerea unei idei iar nu spre nimicirea adversarului, Edgar Papu s-a lăsat sufocat în haosul dușmăniilor dintre grupurile de scriitori, încât protocronismul a putut fi etichetat ca odios și asimilat naționalismului megaloman al „geniului din Carpați”, prea suficient spre a crede că a fost definitiv compromis. Dacă profesorului Papu i se poate aduce vreo învinuire, aceea nu poate fi alta decât că n-a avut forța teoretică necesară spre a face lumină asupra propriului concept, într-o conjunctură nefavorabilă, dovadă că, în cele din urmă, i s-a și interzis să se exprime public. Se consacră, astfel, biruința oficială a adversarilor protocronismului, în jurul anului 1985, ceea ce spulberă aserțiunea lui Dennis Deletant și a altora că protocronismul a fost „ideologie oficială” în comunism. Era o victorie a minoratului cultural, inoculat de multă vreme culturii românești, parte a victoriei Marelui Inchizitor dostoievskian, care a fost constanta comunismului, ca și al oricărui regim totalitar.

Prin esența lui, comunismul este ostil protocroniilor naționale. Acestea sunt semne de liberalism și de democrație, echivalentul concurenței din economia de piață posibilă numai acolo unde națiunile sunt libere. Protocronia este forma centrală de a-ți măsura forțele cu alte națiuni, cum apreciau Mircea Eliade și Adrian Marino, cel dintâi dându-i ca exemple pe Heliade Rădulescu și pe Hașdeu. Protocronia este chintesenta vieții culturale individuale și colective, căci numai prin întrecere cu alții și cu tine însuși poți atinge performanța. Protocronia este performanța vie în cultură. De aceea, cred că adevăratul întemeietor al școlii protocronice în cultura românească sub Ceaușescu a fost Noica. Iar în exil, Mircea Eliade. Noica a încercat să pună în practică ceea ce Edgar Papu încerca să valorifice din performanțele clasicilor. Acesta a fost rostul „antrenamentelor” sale filosofice și culturale de la Păltiniș și de mare mirare că „discipolii” săi n-au înțeles profunzimea protocronică a maestrului.

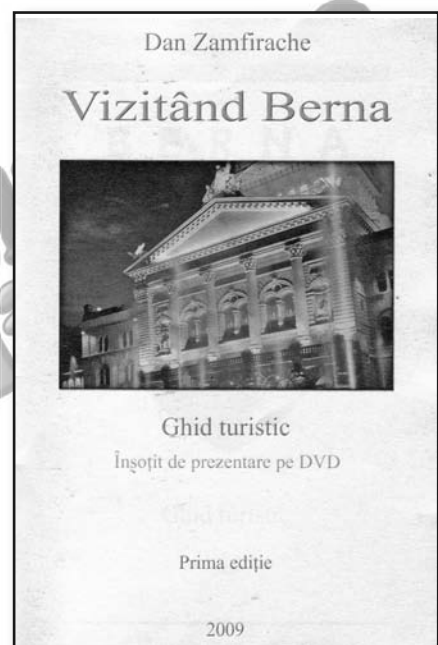
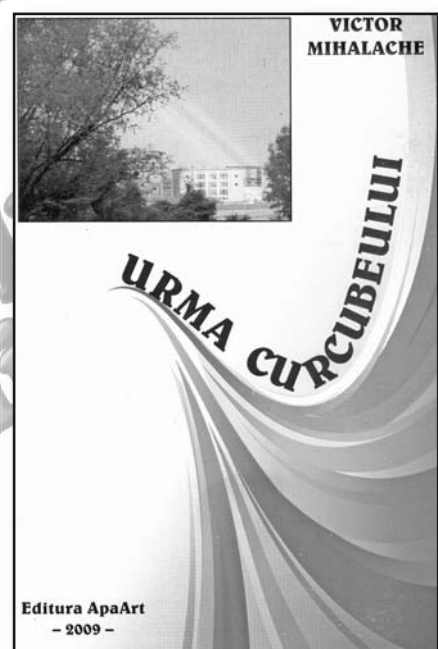
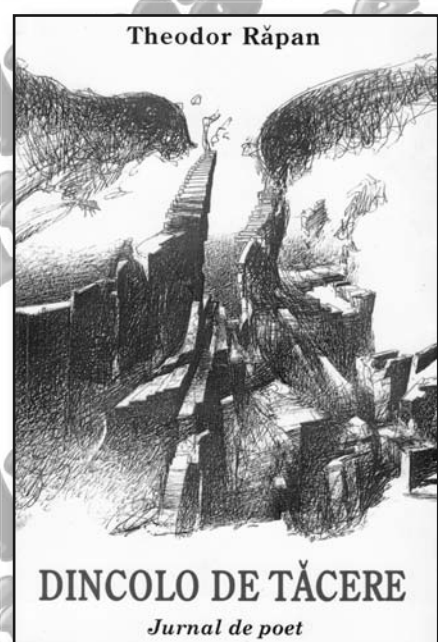
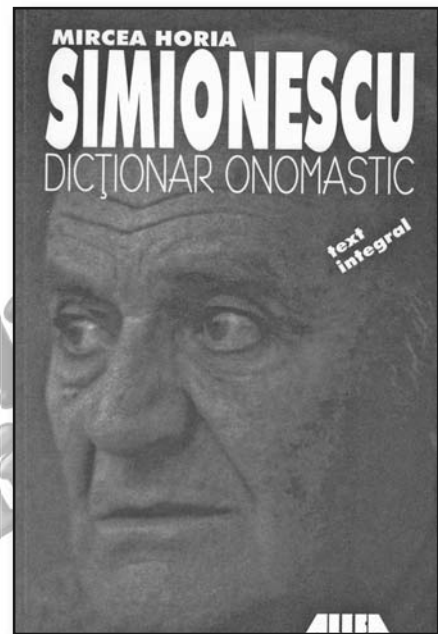
Invadatorul sovietic a consacrat legea de fier a sincronizării cu noul centru imperial moscovit, care se pretindea a fi singurul depozitar de saeculum, cea mai înaintată ideologie, democrație, cultură etc., pe când Occidentul burghez rămânea imaginea decadenței. Noii ideologi nu au respins sincronismul lovines-

cian ca atare, ci l-au adoptat, negându-l pe autor și schimbând doar direcția de la Vest la Est. Proletcultismul de imitație sovietică a însemnat cea mai grea lovitură dată culturii naționale, pe deplin competitivă (adică protocronică) în Europa între cele două războaie mondiale. Centrul imperial n-a invitat culturile din țările anexate la stimularea protocroniilor naționale, ci la un sincronism fără limite. Așadar, oriunde e mentalitate imperială, arma de luptă este sincronismul iar nu protocronismul, care, însă, e asumat integral de Centru. De aici megalomania științifică și culturală a Moscovei, protocronia ei absolută care nu admitea sateliților decât sincronism. Recitiți Destinul culturii românești, scrierea din 1953 a lui Mircea Eliade, și veți vedea acolo toată grozăvia situației. Acesta a fost cel mai rău sincronism din istorie, menit să ducă la dispariția însăși a românismului. Cine nu vrea să creadă, uite-se ce s-a întâmplat în Basarabia și în Bucovina de Nord, unde limba română însăși e pe cale de dispariție. Kant numea o asemenea situație la indivizi și popoare starea de minorat. Niciodată geniul Occidentului, cu mici excepții, n-a îndemnat la sincronie mimetică, ci la protocronie. Blaga găsea, ce-i drept, o tendință contrară culturii franceze, care, după el, stimulează la influențe modelatoare iar nu catalitice, precum cultura germană. Întrucât Blaga era, hotărât, de partea mentalității „catalitice”, el poate fi considerat, ca și Eliade sau Eminescu, un precursor al protocronismului complex. Iar Edgar Papu ar fi trebuit să țină seamă de asta. Și a ținut, de vreme ce nu și-a revendicat decât termenul de protocronism, poate nu cel mai fericit dintre numele posibile.

Întorcându-mă la Kant, filosoful german publica în 1784, în revista Berlinsche Monasschrift, un articol asupra întrebării Ce este lumina? El pune acolo problema minoratului în viața indivizilor și a popoarelor. Minoratul este rezultatul sincronismului opresiv. Alt nume pentru „complexul retardării”. Dar de la sincronizarea opresivă se ajunge, apoi, la sincronizarea consimțită. Sau cum spune Kant: „este așa de comod să fii în starea de minorat”. Minoratul, adaugă filosoful, devine constitutiv naturii umane și, mai cu seamă, popoarelor care nu s-au bucurat de libertate în istorie. Ba, iubesc minoratul și după ce se văd în libertate: „Lenevia și lășitatea constituie cauzele care explică de ce o așa mare parte dintre oameni, după ce natura i-a dezlegat de multă vreme de orice conducere străină, rămân totuși de bunăvoie întreaga viață în starea de minorat; aceasta și explică de ce unora le este atât de lesne să-i ia sub tutorat”.

Propus de
Horia Mitrea

Din biblioteca revistei „Climate literare”

Cu Cât Sunt Mai Aproape De Cel Din Urmă Ceas

Cu cât sunt mai aproape de cel din urmă ceas
Ce numai el scurtează mizeria umană,
Cu-atât văd ce grăbit e al vremii ager pas -
Și să mai sper în vreme e amăgire vană.

Spun gândurilor mele: Curând se va topi
Ca neaua huma aspră a trupului. Nu mult
Răstimp de-ale iubirii de-acum vom mai vorbi,
Căci vine potolirea simțirii în tumult.

Cu trupul deodată, speranța se va duce
- Ea care-atât ne-ndeamnă iluzii să nutrim -
Și lacrima, și răsul, și teama, și mânia.

E limpede cum printre păcatele năuce
Și sterpe, regăsită se-nalță omenia.
Și cum ades zădarnic oftăm și suferim!

Fiți binecuvântate zi, lună, an și ceas

Fiți binecuvântate zi, lună, an și ceas,
Și țara prea frumoasă și loc și punct în care
Privirea ei cea dulce și învăluitoare
M-a fost pătruns, și-n mine de-a pururi a rămas.
Binecuvânt și-ntâia mea dulce întristare

În multe gânduri merg vorbind de Zeu

În multe gânduri merg vorbind de Zeu:
neîncetat schimbarea lor mă cere,
unul mă vrea într-a lui putere;
cellalt smintire-mi spune că-i mereu;
altul sperând, o mângâiere-mi poartă,
altul plângând îmi dă suspine multe;
de milă doar se înțeleg să-asculte,
cutremurarea-n inimă li-i poartă.

Nu stiu din care, adevăr să iau,
as vrea să spun, dar nu stiu ce, pe sleau:
astfel sunt amoroasă rătăcire.

Să mă-nteleg dacă as vrea cu toate,
ar fi să chem pe doamna Pietate,
dusmanca-mi, scut să mi se facă-n fire.

Baladă, mergi să-l regăsești

Baladă, mergi să-l regăsești pe Zeu,
cu el te du doamnei înainte
și ingenuncherea mea și cântul meu,
stăpânul meu să i le spună-n minte.
Să mergi, baladă, asa închinată,
încât chiar fără sot, prin lumea toată,
să îndrăznești să te petreci,
dar dacă vrei ca sigură să fii,
găsește-l pe Amor în veci,
nu-i bine fără el să umbli către ea;
acea femeie care printre vii
i-e dat să te audă-asa,

Francesco Petrarca

Din clipa când iubirea, vicleană, m-a robît,
Și arcu și săgeata ce m-a străpuns cumplit,
Și rana până-n suflet adânc sfredelitoare.

Binecuvânt și zvonul stârnit de mine-n lume
Când chem Madona dragă de-atâtea ori pe nume,
Și dorul și suspinul și plânsul ne-ncetat.

Binecuvânt și gândul născut numai de Ea,
Și stihurile-mi toate și osteneala mea
Prin cari iubitei faima pe veci i-am câstigat.

Voi ce-ascultați în aste răzlețe rime cum...

Voi ce-ascultați în aste razlețe rime cum
Cad rând pe rând suspine ce-n anii tinereții,
La ceasul slpbi-ciunii, au fost un sprijin vieții,
Pe când eram în parte alt om decât acum;

Voi toți, dacp iubirea v-a scos din piept suspine
Ca-n fel și chip aicea mă zbat și plâng avan
Între speranța vană și între chinul van -
Mă veți ierta, și mai mult: veți suferi cu mine!

O, astăzi știu c-adezea întreaga lume rea
A povestit atâtea pe socoteala mea,
Că singur eu de mine mă rușinaî amarnic.

Astfel, rușinea-i rodul greșelii de-altadată,
Rușinea, pocăința, cunoașterea curată
Că tot ce place lumii e numai vis zădarnic!

Privirea mea se-ntoarce acum la anii-acei

Privirea mea se-ntoarce acum la anii-acei
Ce gândurile-mi toate le-au risipit în zbor;
Și-au stins și focu-n care eu, înghețat, arsei;
Și-au dat sfârșit odihnei de zbateri și de dor;

Și-au frânt credința-n visuri de dragoste deșarte;
Și-au sfâșiat în două drag bunul vieții mele:
În tărână zace trupul - virtutea-n cer, departe;
Și mi-au răpit și rodul atâtor chinuri grele!

Azi, zguduit, văd bine ce gol sunt și stingher,
Că pizmuiesc și omul cel mai sarac sub cer:
Mi-i jale și mi-i groază de mine însumi, iată!

Ah, steaua mea! ah, soartă!
ah, Moarte răpitoare!
Ah, zi de-a pururi dulce și crudă totodată -
Cum m-ați adus în astă înjositoare stare!

Amor m-a pus ca țintă demult săgeții sale

Amor m-a pus ca țintă demult săgeții sale;
Și-s ca zăpada-n soare; ca ceara-n foc; și sunt
Ca norul care fuge pe cer bătut de vânt...
Și în zadar, Madona, cer sprijin milei tale.

Din ochii-ți lovitura porni ucigătoare,
Că nu mi-i leac nici timpul, nici solitarul loc;
Și numai de la tine purced vânt, soare, foc,
Cari m-au adus în astă nefericită stare.

Obrazul tău mi-i soare; gândirile-s săgeată;
Dorința - foc. Cu astfel de arme-Amor e gata
Să-mi ia vederea, să mă aprinda și strapungă.

Iar îngerescul cântec și dulcile-ți cuvinte
Cu gîngașul lor suflu, care m-au scos din minte,
Sunt vântul fără milă ce viața mi-o alungă.

În vis mi-e fericirea și lenevesc ușor

În vis mi-e fericirea și lenevesc usor;
Pe-aripi de vânt, o lume de umbre eu cutreier;
Pe-o mare fără țărături și fund încerc să treier;
Fac din nisip palate și scriu în vânt de zor.

Cum mi-ațintesc privirea la soare iar și iar,
Lumina lui cea vie îmi ia vederea toată;
Iar pe-o mârțoagă schioapă, beteagă și înceată
Pornesc la vânatore să prind un cerb sprințar.

Și orb cum sunt, de goana cea vană ostenit,
Pierzania m-ajunge, căci o dorii mereu.
Scăparea mi-e-n iubire, la Ea sau poate-n moarte.

Ani douăzeci de-a rândul (ce chin făr' de sfârșit!)
Doar de dureri și lacrimi și-oftaturi avui parte:
Sub stea nefericită crescú amorul meu!

Mi-i inima prea plină de-o dulce desfătare

Mi-i inima prea plină de-o dulce desfătare
Ce m-a vrăjit din ziua când am privit-o-ntâi,
Și orb aş vrea de-acuma în viață să rămâi,
Căci nu-ndur alte chipuri, de-ar fi ispititoare.

Si totusi, părăsit-am pe-Aceea ce-o doresc
Cu-atâta foc. Dar gândul mi-i învățat așa
S-o vadă doar pe dânsa, că tot ce nu e Ea,
Cu sila nesfârșită și ură ocolesc.

În astă vale-nchisă, de stânci împrejmuită,
Unde-și găsește-oftatul meu linistea dorită,
Mă retrăseî cu Amor, îngândurat stingher.

Nu aflu-aici femeia, ci ape, stei și cer,
Și soare, și icoana trecutei clipe care,
Oriunde mi-ar fi gândul, în gândul meu apare.

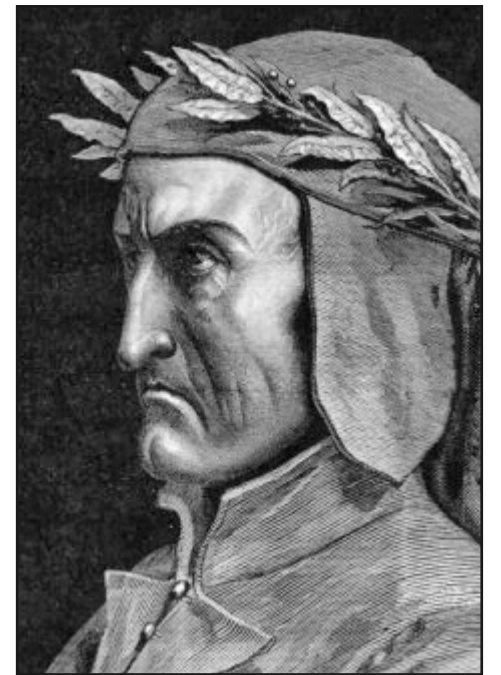
Vrășmașa mea, oglindă, în care-ți tot privești

Vrăjmașa mea, oglindă, în care-ți tot privești
Fermecătoarea față, de cer și-Amor slăvită,
Întru a mea pieire te face să-ndrăgești
Nu vraja ei, ci vraja de dânsa oglindită.

Din inima ta - dulce cuib mie - tu m-ai smuls
La sfatul ei: Prigoana haină și păgână!...
Și totuși eu - chiar dacă iubesc atât de mult -
Nu-s vrednic să fiu unde doar tu poți fi stăpână.

Dar ea știind, oglinda, ce lanț cumplit mă leagă
De tine, de ce face să-ți fii tu ție dragă,
Și pentru mine aspră, trufașe iar și iară?...

Narcis - ți-aduci aminte? - pe sine s-a-ndrăgît
La fel. Aceeași soartă te-așteaptă la sfârșit.
Dar nu-i pământul vrednic de-o floare-atât de rară!

Cu celelalte doamne tu glumind

Cu celelalte doamne tu glumind,
cum de se-ntâmplă nu gândești, stăpână,
că fata mea o alta-n ea îngănă
când frumusetea ta o văd venind.

Dacă ai sti, n-ar putea Pietate
să tină împotrivă-mi încercare,
Amor când lângă tine îmi apare,
mai îndrăznesc, mai sigur e în toate,

și îmi răneste gândurile-n frică,
acela-i mort, acela-i dat afară,
doar el spre tine ochii își ridică;

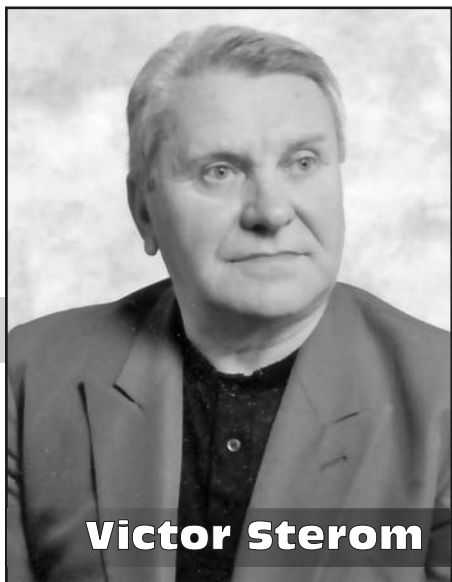
de-aceea un alt chip fac să-mi apară,
dar nu fără să-aud atunci preabine
vaietul izgonirilor din mine.

Josnică moarte, milei cât dușmană

Josnică moarte, milei cât dușmană,
durerii, antică mamă,
judecată a toate peste seamă,
inimii dând amărăciunea hrană,
din care plec numai si numai rană,
să te proscrie, limba tipă-n vamă.

Si dacă azi vreau să-mi cersești iertare
s-ar cădea să spun,
greseala ta nedreaptă e, oricare,
nu pentru că ascunsă e oricum,
ci pentru ca mânia să-nfioare
pe cel hrânind iubirea de acum.

Ai izgonit curtoazia din lume
și ce era prin doamna mea onoare
în tinerețe răzătoare
ai nimicit amoroasa minune.
Doar ceea ce e dar de pret în ea,
descoperit să vi se dea.
Cine nu-i vrednic pentru mântuire
să nu spere nicicând să-i fie însoțire.

Victor Sterom

„Trebuie să avem și asemenea nopți/în care pleoapa nu doarme./gândul nu doarme/și mâinile, muncitele mâini/se odihnesc/asemeni cumpenelor de fântână/ce și-au pierdut verticala./Trebuie să avem și astfel de nopți./Ce-mi rămâne/în urma lor?/Desenul pur al ființei tale/și asta numai uneori.” (Insomnie, pagina 27).

Poeta Tania Lovinescu subliniază prea apăsător unitatea tematică a volumului

Fulguratii

de Victor Sterom

Tania Lovinescu ■ Exerciții de luciditate ■ Editura Cartea românească ■ București

„Exerciții de luciditate” ce au chiar această funcție, de precizare a identității și nu e lipsit de interes să amintesc, unde vom descoperi o unitate în diversitatea atitudinilor stilistice, cât și nota constantă pe care o putem caracteriza ca fiind un rece extaz al combinațiilor de forme poetice subtile și ingenioase. „Copilul copilul meu/mă privește în ochi și-mi spune:/mi-a fost dor de tine!/Vorbe, îmi spun, toate sunt vorbe./rafturile cu cărți pe care le iubesc,/norii fermecători în continuă mișcare,/creionul, ceasornicul, prietenii/corbe, doar vorbe!/Dar știu că aceasta/e așa cu care suntem cusuți unul de altul/ca să nu cădem în hău./în ispititoare văgăună a liniștii,/a împăcării cu moartea./Aceasta e așa cu care suntem

cusuți/de adânc și înalt, de livezi și cori,/de ape și sâmburi/așa cu care ne coasem inima/când stă să se rupă de durere./Această așa ce se toarce din privirea lui/care-mi spune/mi-a fost dor de tine!” (Copilul copilului meu, pagina 30).

Poemul Taniei Lovinescu vine rostogolind sfera cunoașterii strălucitoare, taie marginea inefabilă a clipei cu amintirile foșnind aidoma unor mări decapitate de fulgere și păsări. În fine, poeta este și în aceste „Exerciții de luciditate” o sentimentală; dar o sentimentală a poeziei. Sensul căutărilor, întrebărilor și răspunsurilor sale, constă în restaurarea ideii de convenție poetică, nu fără de riscul de a trece uneori în exces. Motivele, temele și simbolurile sunt aduse și propuse în vir-

tutea unei singure legități: aceea a numirii provocate de noutatea distribuției versurilor și combinării lor, conjuncturale.

„O după-amiaza goală/ca o câmpie goală/pe care nu se vede nici umbra unui pom./trec orele încete/trăgând în funii noaptea./în sens invers cocorii au mai adus un zvon./Pe masa mea de lucru/o ceașcă albăstruie/cu scoici, nisip de aur și fluturi de mărgean./grafie delicată./mi-aduce flori în casă/și marea nesupusă/cu vuiet larg și tandru răzbind din an în an./Nisip, flori, aur, fluturi./fărâme dintr-o vară de drag și de visări/și-n după-amiaza goală/ca o câmpie goală/în palmă-i promisiunea vâratecelor mări”. (Ceașca albastră, pagina 54).

Radu Cange ■ Lebăda și magnolia ■ Editura Muzeului literaturii române ■ București ■ 2006
Referințe critice de Gheorghe Grigurcu, Mircea Martin și Geo Vasile

„Versurile lui Radu Cange stau sub semnul nobil al singurătății. Aceasta e resimțită ca un blestem mitologic. (Gheorghe Grigurcu) „Radu Cange e un poet obsedat de poezie și de moarte. Poemele lui sunt litanii delicate și monotone, auto-contemplații înfiorate de insidii morții (Mircea Martin) „Între ceea ce privește - o moarte rotundă - Radu Cange bacovianizează exterior, ca într-o pantomimă, originalitatea versurilor fiind limpede inclusiv prin schimbarea de polaritate a simbolului lebedei?” (Geo Vasile)

O întrepătrundere între frumusețea primăvărată a magnoliei - ea înflorește la începutul lunii aprilie - și echilibrul aripilor lebedei - o parabolă - simbolică - conferă interiorului stabil al poemului un sens major o paradigmă într-o organizare sintagmatică a lexicului ce nu ocolește fi-

gurile stilistice, nu eludează metafora, căpătând - vădit - valențe livești și - ușor - filosoficești.

„Într-o seară,/vagabond fiind,/rătăcind prin speluncile/mai mult închipuite,/m-am întâlnit cu Eimbaud/Dumnezeul versului, și i-am spus:/sunt un un înger strămtorat/dă-mi o mie de lei/până la viața viitoare./Mi-a răspuns: N-am,/nici eu nu am,dar îți/voi dăruia o iluminare (Darul) sau: „Aș dormi/tot somnul lumii/pe balanța/magnoliei și a lebedei./Alunecând, alunecând,/n-am să-mi dau seama/că singurătatea/alunecă și ea/până când Francisco de Goya/va ridica din/ penelul său disperarea” (Semnal) Mai laconice, mai reflexive, mai ludice, mai strălucitoare, cu un ritm interior inedit sau cu o bogăție de ritmuri, poemele marca Sadu Cange, ne relevă

secvență ale unei priviri cu deosebită putere persuasivă a lumii din sufletul poetului sub boltirea clipei - totuși - vremelnice.

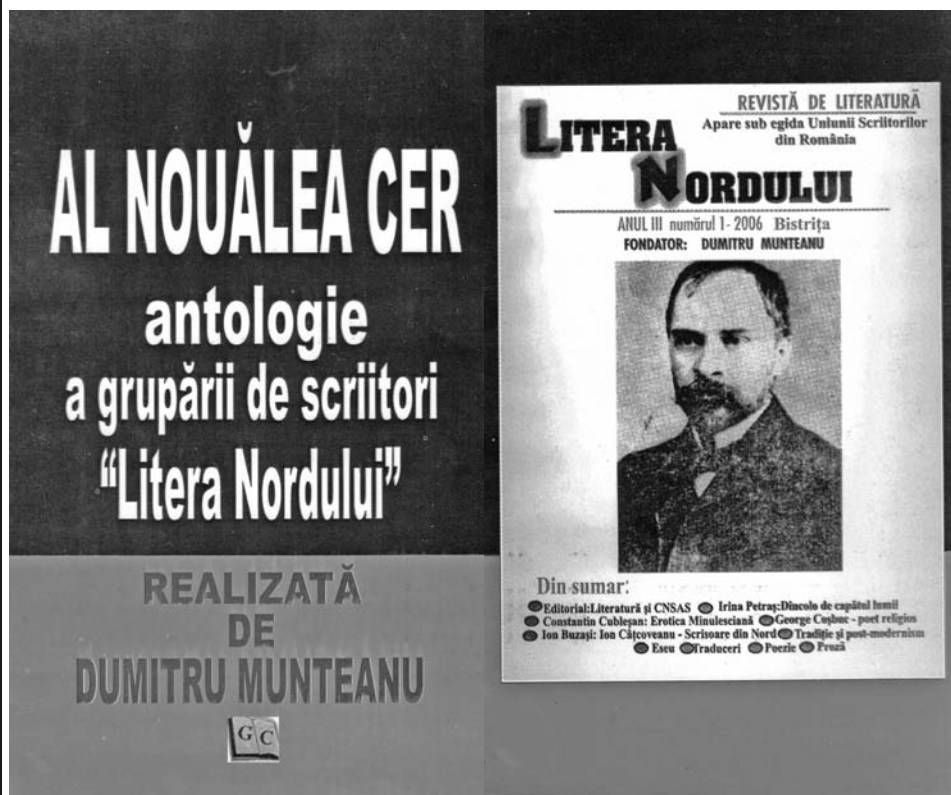
„Vă dăruiesc puțin nimic/ce nu vă strigă/și poate o mirare/din curcubeul spart/chiar mai puțin./Vă dăruiesc un strigăt/rătăcit prin alinare/ e poate regăsirea voastră-/și un val din marea/ce se zbuciumă în voi./Fără de lumină/dacă sunt,/nu eu spre a-nțelege). (Dacă sunt)

Dorința de a spune mult în cuvinte puține, prin meditație, prin reflecții - ușor - sincopat.- e așa de pronunțată în mai toate poemele, încât unitatea impresiilor pune în evidență „arhitecturi” poetice de ansamblu pe care Radu Cange le urmărește în subsidiar. Confruntarea ideilor și „opozitia” unor momente diferite ale ex-

perienței de viață, permit poetului bucureștean Radu Cange să închege compoziții de o mare profunzime și tot odată de o mare simplitate.

„Aș putea să te învăț orice,/poate chiar o toamnă ruginită/ori sărutul pe ochii/abia născutului./Aș putea să te învăț cum să/te porți în pustiu/fragului/ori în vara rătăcită/între palmele visătorului./Poate aș putea să te/învăț valurile mării.../Aș putea, desigur, să te învăț/cum să prețuiești o lacrimă/sau o picătură de sânge./Ce multe aș fi putut să te învăț,/dacă nu le-aș fi uitat pe toate./Un lucru însă n-am uitat: Nostalgia pentru ziua de mâine/care ar putea să-ți aducă dragostea” (Poem - fiului meu)

Carte nouă: Al nouălea cer

Gruparea de scriitori „Litera Nordului”	7	Dionisie Uaș	231
Grigore Avram	17	Dorina Mănu	243
Nicolae Băciut...	27	Maximilian Menuț	253
Emil Bălai	37	Gheorghe Mizgan	263
Ioan Borșa	47	Constantin Moldovan	273
Virginia Brănescu	57	Dumitru Munteanu	281
Lucreția Bucur	67	Nazarica Munteanu	297
Ioan Buzași	77	Florian Moldovan	313
Aurel Cleja	83	Valeriu Mureșan	323
Ioan Cioba	93	Jenița Naidin	333
Dorel Cosma	103	Victoria Fătu Nalațiu	343
Constantin Cubleșan	113	Mana Olteanu	351
Melania Cuc	121	Liviu Păiuș	359
Susana Deac	129	Emil Perșa	361
David Dorian	138	Carmen Livia Pop	377
Emil Dreptate	147	Ovidiu Pojar	387
Vasile Găurean	157	Cătălin Racilă	397
Iacob Gușă	167	Alina Dora Romanescu	407
Ioan Horea	177	Victor Știr	417
Alexandru Husar	186	Veronica Știr	425
Viorel Leah	193	Valeri Toderici	431
Elisabeta Lușcan	205	Marilena Toxin	441
Gavril Istrate	215	Ana Zegrean	449
Radu Ivan	221	Eugenia Zăgrean	459

Ființa și vremelnicul

Între legi, argumente și concluzii, Simion Petre Octavius inserează poeme cu iz Antonpănesc într-o textură ce se vrea profund moral – filosofică, desigur în vecinătatea lui Blaga după cum chiar domnia sa pare a susține. TESTAMENTUL FĂRĂ SFÂRȘIT, volum apărut sub egida Uniunii Culturale a Albanezilor din România (UCAR, București, 2009), îmi pare a fi o curajoasă, chiar demnă de luat în seamă încercare de a fixa „bazele unei moralități științifice” cum tot autorul spune în subtitlu, deși, recunoaștem, procedeul parcă nu a mai fost uzitat, - cel puțin eu nu am cunoștință, iar aici, Blaga nu are nici o vină – în lirica filosofică de ieri și de azi, într-o asemenea manieră.

În cazul de față, sunt întru-totul de acord cu autorul, anume că gramatica textului e mai puțin importantă dacă mesajul acestuia, prin expresie una simplă, ocotind expozeul academic ori al greoiilor formule de tip asemănător, ajunge direct la înțelegerea cititorului, indiferent de condiția lui intelectuală. Versurile exprimă astfel tot o stare de înțelepciune sfātuiei-nică, ABC-ul primordial al unei educații din care derivă morala pe termen nelimitat, într-o lume din ce în ce mai abruptă, mai dispusă să ardă cu orice preț, indife-

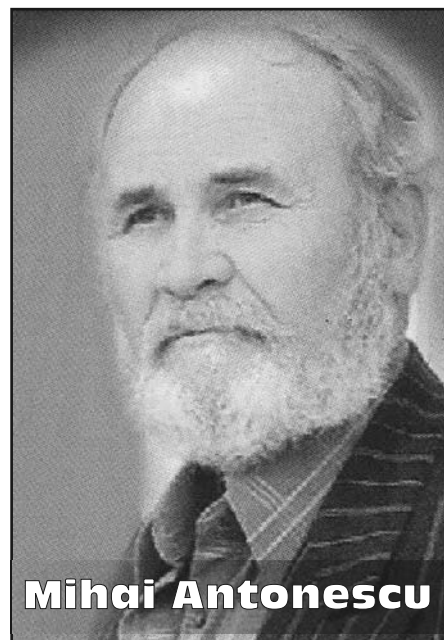
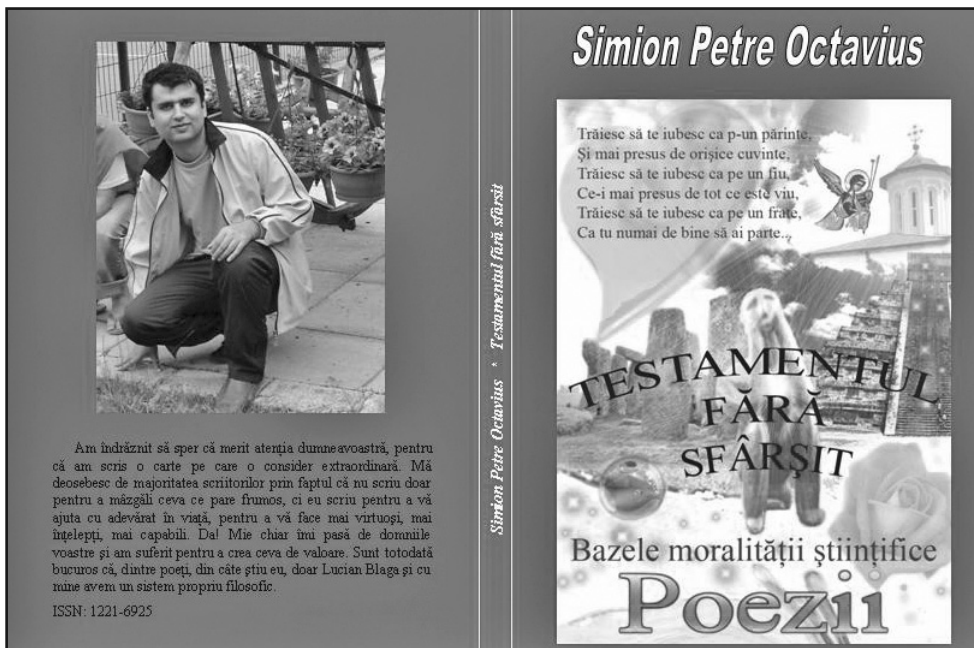
Consemnări prietenești

de Mihai Antonescu

rent de consecințe.

La nivelul intenției, eforturile lui Simion Petre Octavius tind fără îndoială spre o reușită. Una surprinzătoare, căci motivațiile, argumentul și concluzia întâl-

nesc textul literar, nu de puține ori la un înalt nivel calitativ, consonând cu lucrul bine făcut, chiar dacă tiparele, cel puțin structural nu sunt întotdeauna pe măsură. Explicarea poemelor e o altă bizarerie cu

Mihai Antonescu

care autorul, culmea, nu intră în conflict, ci determină existența lor într-o argumentație de bun simț, pe care totuși, numai tinerețea și prea plinul sufletesc, o justifică integral. Cartea trebuie citită neapărat fără partypriuri, cu îngăduința cuvenită unui debut editorial, și cu admirație totodată față de autorul atâtor idei inserate aici, cu cele mai bune intenții. Ne propunem să urmărim în continuare evoluția lui Simion Octavius, avertizați deja de marea-i disponibilitate a întâlnirii ființei cu sinele vremelnice, în texte din ce în ce mai reușite. Ave!

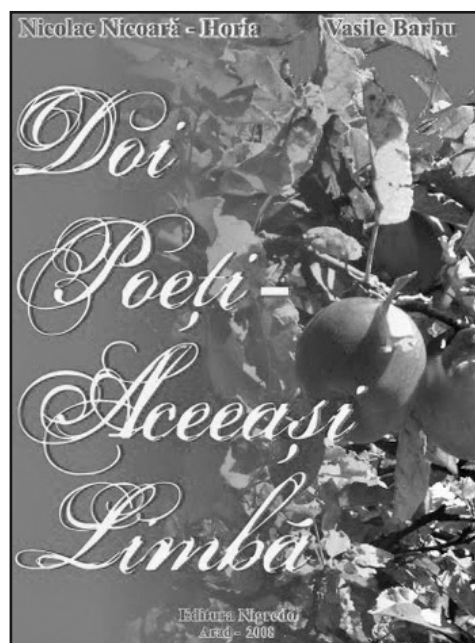
(Simion Petre Octavius, TESTAMENTUL FĂRĂ SFÂRȘIT, UCAR, București 2009)

De veghe neamului și limbii române

Mihai Antonescu

Orice suflet are o limbă în care știe a doini, ori plânge. Dar limba are umbletul ei, pentru care uneori, nici un drum nu ajunge. Fie el cenuse răcindu-se pe înserate popasuri, ori pulbere iscată din iubirea tălpii desculțe, drumul limbii neamului tău e încă de străbătut «nicio-dată de ajuns și rotund, cât dorul nu-si află tihna și vindecul întru pecetluită înțelegere și recunoaștere. Asta o spun în felul lor aparte, curat și măiestrit în poeme ce stau să dea pe dinafară cărții, poezii Nicolae Nicoară - Horia și Vasile Barbu, în volumul „Doi poeți - Aceeași limbă” apărut la Editura Higredo în anul 2008. Nicolae Nicoară-Horia umblă la cuvinte cum umblă rugăciunea mamei prin somnul noului născut, care, odată trezindu-se, înger se face printr-un surâs cât vecia: Ce-i mai sublim în viața asta Mamă,/Decât dumnezeirea din cu-

vânt: „Mă uit la poezia ta din ramă,/Mă uit acolo și acolo sunt!” Asa te știu, ca o icoană vie,/De-a pururi făcătoare de minuni,/Mâna mea se mântule când scrie./Gândul meu a-prinde rugăciuni. . . Copil mă-ntorc sub strașina fierbinte/De-atâtea doruri arse în pridvor/Și-acum, în Ziua Sărbătorii sfinte,/Copilăria mea se face Dor! Te văd, Măicuță, în căsuța noastră,/Cea de pe Dealul sufletului meu-/Cu privirea, dureros de-albastră,/Tot mai aproape ești de Dumnezeu. . .” (Poezia din ramă) Din iubirea mării și a lumii înspre care a privit mai întâi poetul, se nasc aste versuri dumnezeiești, dintr-un dor viscolind pe înclinarea cea mai stângă, cât toate carele de fân ale Apusenilor nu le-ar putea legăna, ori duce : ” Astăzi - cuvânt,/Măine - amintire,/Singur e drumul/Intre/Leagăn și Stea!/Umbra ta,/Mamă,/E tot mai/Subțire-/Trece lumina-nserării/Prin ea...” (Umbra) Mari și demni poeți mai avem Doamne, binecuvântată e limba ăstui neam în care ei se murmură și jură : ”Mă- ntreabă unii, Poezia ce-i ?/Mă-ntreabă de aici și de de parte,/Dacă ai fost să fii alesul ei/ Credință să îi juri până la moarte! E poezia duh adevărat,/Ferice, dar, de cel spre care vine,/învață să te porți cu ea curat/Și să-i vorbești așa cum se cuvine. Sa este mirul scump și tu ești vasul,/În lumea asta să mirosi frumos,/De i-a fost dat tăcerii tale glasul/Cuvântulul să-i fie de folos. El să-ți rămână pururea temei,/ Lumina lui nicicând să nu te vândă/ Mă-ntreabă unii, Poezia ce-i? /Dacă mă-ntreabă, ea să le răspundă!” (Istorică) Aproape, atât de aproape cu gândul și taina lacrimii de Nicolae Nicoară-Horia,

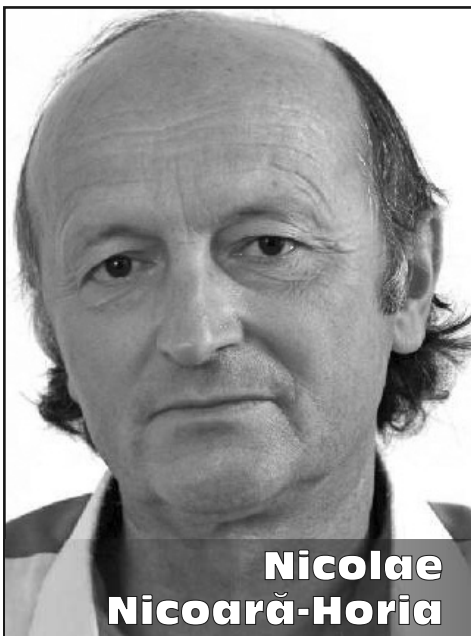

stă sub aceeași strașină de lumină poetul Vasile Barbu. Căci, între Uzdlnul romanității lui și Aradul celui dintâi, nu-i decât un Banat si-o geană de Ardeal cât România toată, iar veghea la cuvânt și limbă, aceleași hore cercuiește, întru aceleași patimi le e oftatul!” Să-l naști, măicuță/principe ziditor/de ziduri din Cuvinte/si păstrător de porunci/scrise cu degetul pe nisip. Să-l naști măicuță Marie /prunc al apei vii,/început de toate/si izvor de început. Să-l naști Maică Preasfântă/în duhul așteptărilor noastre/și Aici... ” (Nașterea)

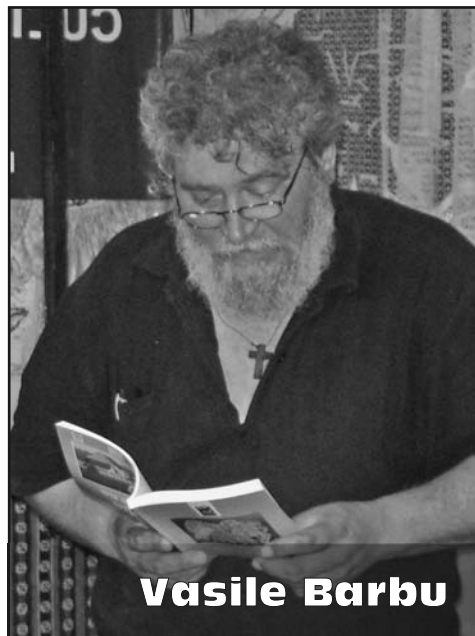
Vasile Barbu e alcătuit din esențele tari ale daturilor ființiale, precum și din Dine întocmitele legi ce așează omenescul sub sigilii inviolabile, unde renunțarea sau compromisul nu au ce să caute : ” Alege să fii biserică/Să duci mai departe oamenii/sângele libertății/puterea rădăcinilor /vrednicia rugilor/lucrarea lumi-

nilor/în pragul unei noi regăsiri/în pragul unui nou timp/care va fi lung... /Lung... /Precum e trăinicia/focului din inimă. ” (Acum alege) Pe rânile inimii și pe dârzenia născută din pactul cu suferința scrie direct poetul, cu lacrima la vântul departelui și cu toate icoanele neamului românesc bine rânduite pe dinlăuntrul ființei: „Putna, izvor nesecat/de credință românească/în bine. /Putna, zid de apărare/si mărturisitoare/de rugă. /Putna, candela veșnic vie/a Adevărului Schimbării la față. /Putna,/cruce, închinare, sânge. . . ” (Putna)

Doi poeți, unul mai frumos decât altul, Nicolae Nicoară-Horia și Vasile Barbu, împreună cum bine le stă, dând cititorilor astei lumi de romanitate cât cuprinde, o carte de tot aparte prin adâncimea versului și prin valoarea întregului, spre lectură, admirație și neuitare !

Nicolae Nicoară-Horia

Vasile Barbu

Radu Mihai CRIȘAN

EMINESCU INTERZIS

- GÂNDIREA POLITICĂ -

criterion
publishing

Radu Mihai Crișan

Nu voim să trăim într-un stat poliglot, unde așa numita patrie este deasupra naționalității.

Singura rațiune de a fi a acestui stat, pentru noi, este naționalitatea lui românească. Dacă e vorba ca acest stat să înceteze de-a fi românesc, atunci o spunem drept că ne este cumplit de indiferentă soarta pământului lui.

Voim și sperăm nu o întoarcere la un sistem feudal, ce nici n-a existat cândva în țara noastră, ci o mișcare de îndreptare a vieții noastre publice, o mișcare al cărei punct de vedere să fie ideea de stat și de naționalitate.

Multi-iubitul și prea-pătimitul meu neam românesc,

„Românii nu sunt nicăieri coloniști, veneturi, oamenii nimănui; ci, pretutindenea unde locuiesc, sunt autohtoni, populație mai veche decât toți conlocuitorii lor“. „Rasa istorică formatoare a acestei țări este „acel neam de oameni, acel tip etnic care, revărsându-se de o parte din Maramureș, de alta din Ardeal, a pus temelia statelor române în secolele al XIII-lea și al XIV-lea, și care, prin caracterul lui înăscut, a determinat soarta acestor țări, de la [anul] 1200 și până la [anul] 1700“. „Nu există nici o deosebire între rasa română din Muntenia, Moldova, din cea mai considerabilă parte a Ardealului și a Țării Ungurești. E absolut aceeași rasă, cu absolut aceleași înclinații și aptitudini“.

„Un popor, oricare ar fi el, are dreptul a-și legiui trebuințele și tranzacțiunile ce rezultă neapărat din acele trebuințe, reciprocitatea relațiilor sale: într-un cuvânt: legile unui popor, drepturile sale, nu pot purcede decât din el însuși; condițiunea de viață a unei legi, garanția stabilității (garanția legitimității n.n.) sale e ca ea să fie un rezultat, o expresiune fidelă a trebuințelor aceluia popor; legislațiunea trebuie pusă în aplicarea celei mai înaintate idei de drept, pusă în raport cu trebuințele poporului, astfel încât explicarea ori aplicarea drepturilor prin lege să nu contrazică spiritul acestora. Industria trebuie să fie a națiunii aceleia și păzită de concurență iar purtătorul ei, comerțul, s-o schimbe pe aur, dar aurul, punga ce hrănește pe industriaș și îmbracă pe agricultor, trebuie, de asemenea, să fie în mâinile aceleiași națiuni. Științele, afară de ceea ce e domeniu public, trebuie să prezinte lucruri proprii națiunii, prin care ea să fi contribuit la luminarea și înaintarea omenirii; artele și literatura frumoasă (beletristica n.n.) trebuie să fie oglinzi de aur ale realității în care se mișcă poporul, o coardă nouă, originală, potrivită pentru binele cel mare al lumii“.

Testamentul politic al lui Mihai Eminescu (1)

„Înmulțirea claselor consumatoare și scăderea claselor productive, iată răul organic, în contra căruia o organizare bună trebuie să găsească remedii.“

„Peste noapte și prin surprindere“, „am admis legiuri străine“, „legi străine în toată puterea cuvântului, care substituie, pretutindenea și pururea, în locul noțiunilor nație, țară, român, noțiunea om, cetățean al universului, fie din Berber, Nigritania, China sau(:) Galiția?“... „Ei, bine, nu le-am admis pentru român, cu interesele căruia nu se potriveau, ci pentru elemente economice cu care se potriveau și care știu a se folosi de dânsule. Am creat o atmosferă publică pentru plante exotice, de care (din cauza cărora n.n.) planta autohtonă moare... Azi avem cele mai înaintate instituții liberale. Control, suveranitatea poporului, codice franțuzești, consilii județene și comunale. Stăm mai bine pentru aceasta? Nu, de zece ori mai rău, căci instituțiile noi nu se potriveau (și nu se potrivesc n.n.) cu starea noastră de cultură, cu suma puterilor muncitoare de care dispunem, cu calitatea muncii noastre, încât trebuie să le sleim pe acestea pentru a întreține aparatul costisitor și netrebnic al statului modern“.

„E într-adevăr ciudat (simptomatic n.n.) de-a vedea un popor eminentemente plugar ca al nostru și a căruia rațiune de-a fi este tocmai originea lui traco-romană, cum, din chiar senin și într-o singură noapte, erige teoria de om și om teorie absolută de stat și face din banul internațional și din posesiunea acestuia singura măsurătoare pentru a deosebi înrăurirea unui om de a celui alt în viața statului. Nici [nu] e lesne de înțeles cum un popor de plugari, ba încă unul care s-a lăsat de păstorie de ieri, alaltăieri și s-a apucat de plug înainte de abia [cu] cincizeci de ani, putea să se creadă îndestul de bogat pentru a introduce, la el, forme de civilizație și instituții pe care țările apusene, bogate prin industrie și printr-o dezvoltare economică de sute de ani, abia le pot plăti. Cea mai superficială socoteală din lume ar dovedi, îndestul, că puterea productivă a nației românești n-a crescut, n-a putut să crească în raport cu groaza de cheltuieli pe care le-au impus formele de civilizație străină, introduse cu grămada în țara noastră... Înzecitu-s-au și însutitu-s-au oare averea românului și veniturile lui pentru a plăti instituțiile de o sută de ori mai scumpe? Desigur că nu. Clasele productive au dat îndărăt; proprietarii mari și țărani au sărăcit; industria de casă și meșteșugurile s-au stins cu desăvârșire – iar clasele improductive, proletarii condeiului, cenușerii, oamenii ce încurcă două buchi pe hârtie și aspiră a deveni deputați și miniștri, advocații, s-au înmulțit cu asupră de măsură, dau tonul, conduc opinia publică, fericesc nația în fiecare zi, pe hârtie“.

„Astfel, statul român nu mai este un produs al geniului rasei române, ci un text franțuzesc aplicat asupra unui popor ce nu-l înțelege“ și nu-l va înțelege niciodată. „Peste tot aceeași idee: să dau străinilor ce-mi cer; cât pentru români, puțin îmi pasă!“ „Constituția noastră, punând greutatea pe o clasă de mijloc, parte străină, parte neexistentă, a dat loc la o deklasare generală din cele mai dezastruase. Nu mai există o altă deosebire între oameni, decât cea pe care o stabilește banul, oricum ar fi câștigat“.

„Un sistem reprezentativ, întins ca o rețea asupra întregii țări, influențat însă, întotdeauna, în mod absolut, de guvernul central, și-a format în fiecare părticică organele sale, sub formă de consilii județene, consilii comunale, consilii de instrucțiune, consilii de sus și de jos, care nici nu știu ce să consilieze, nici nu au ce reprezenta (nici nu reprezintă n.n.) decât pe persoanele din care sunt compuse“.

Astfel, „teoria de om și om, o teorie curat filantropică și un rezultat al compătimirii ce omul o are nu numai pentru semenul său, ci chiar pentru animale, devine o stupiditate erijându-se în teorie de stat, căci preface țara moștenită, apărută cu vărsare de sânge și cu privațiuni, într-o mlaștină pentru scurgerea elementelor nesănătoase din alte țări – introducând într-un stat eminentemente național un sistem de instituții cosmopolite“.

Urmare aplicării ei vom „avea de-acum înainte dominația banului internațional, o domnie străină, impusă de străini; libertatea de muncă și tranzacțiuni; teoria de luptă pe picior în aparență egal, în realitate inegal. Și, în această luptă, nu învinge cine-i tare, nobil, sau eroic; învinge cel pentru care orice mijloc de câștig e bun, cel fără scrupul față de concetățenii săi, cel pentru care orice apărare a muncii e o piedică pe care va tinde a o răsturna, pe cale legiuită sau pe cale piezișă“.

Urmare ei, „capitalul, care ar trebui să fie și să rămână ceea ce este prin natura lui, adică un rezultat al muncii și, totodată, un instrument al ei, e, adesea, ca posesiune individuală, rezultatul unor uneltiri vinovate, a exploatarei publicului prin întreprinderi hazardate și fără trăinicie, a jocului de bursă, a minciunii. Elemente economice nesănătoase, uzurari și jucători la bursă, cavaleri de industrie și întreprinzători șarlatani, se urcă, cu repejune, în clasele superioare ale societății omenesti, în locurile care, înainte, erau rezervate nașterii ilustre, averii seculare, inteligenței celei mai dezvoltate, caracterului celui mai drept și mai statornic... Peste tot credințele vechi mor, un materialism brutal le ia locul, cultura secolului, mână-n mână cu sărăcia claselor lucrătoare, amenință toată clădirea măreață a civilizației creștine. Shakespeare cedează bufoneriilor și dramelor de incest și adulteriu, cancanul alungă pe Beethoven, idelle mari asfințesc, zeii mor“... „Mita e-n stare să pătrună orișunde în țara aceasta, pentru mită capetele cele mai de sus ale administrației vând sângele și averea unei generații“... „Oameni care au comis crime grave rămân somități, se plimbă pe strade, ocupă funcțiuni înalte, în loc de a-și petrece viața la pușcărie“... „Ne mulțumim dacă actele guvernanților de azi nu sunt de-a dreptul de înaltă trădare, abstracție făcând de toate celelalte defecte ale lor, precum mărginirea intelectuală, slăbiciunea de caracter, lipsa unui adevărat și autentic sentiment patriotic“... „Trădătorii devin oameni mari și respectați, bârfitorii de cafenele – literatori, ignoranții și proștii – administratori ai statului român“.

Și, întrucât, „se-înțelege [de la sine] că în judecarea diferitelor partide politice trebuie să deosebim pe cele sincer politice

de cele preținse sau pretextate politice“, suntem datori să spunem că, „partidele, la noi, nu sunt partide de principii, ci de interese personale“ – care, „păstrând numai coaja legilor și goala aparență, calcă făgăduielile făcute nației în ajunul alegerilor, fac tocmai contrariul de ceea ce au promis mandanților lor și trec, totuși, drept reprezentanți ai voinței legale și sincere a țării“... În cadrul lor, „organizarea nu înseamnă decât disciplina oarbă a unei societăți de exploatare sub comunii șefi de bandă. Cauza acestei organizări stricte e interesul bănesc, nu comunitatea de idei, organizare egală cu aceea a partidei ilustre Mafia și Camorra, care miroase de departe a pușcărie“. Singura deosebire între ele „este foarte mică și e întemeiată pe o cultură individuală mai mult sau mai puțin îngrijită. Fiecare se reprezentează mai mult pe sine decât [pe] o clasă socială oarecare, și lucrul principal e forma, mai mult sau mai puțin corectă, în care cineva caută a face plauzibile așanumitele sale principii“.

„Cât despre aluatul protoplasmatic care formează, la noi, un stat în stat, așezat asupra instituțiilor și a poporului avem puține de adaos (de adăugat n.n.). Trăind din politică și prin politică, și neavând nici un alt soi de resurse materiale sau de puțință de a-și câștiga existența, el e capabil de-a falsifica totul: și liste electorale, și alegeri, și forme parlamentare și idei economice, și știință, și literatură. De aceea, nu ne mirăm dacă vedem acest proteu al unui universalism incapabil și ambițios, îmbrăcând toate formele posibile: miniștri, financiari, întreprinzători de lucrări publice, deputați (parlamentari n.n.), administratori, membri la primărie, soldați, actori, totul în fine... Aluatul din care se frământă guvernarea noastră e acea categorie de ființe fără știință de carte și consistență de caracter, acei proletari ai condeiului, dintre care mulți abia știu scrie și citi, acei paraziți cărora nestabilitatea dezvoltării noastre interne, defectele instrucției publice și golurile create în ramurile administrației publice, prin introducerea nesocotită a tuturor formelor civilizației străine, le-au dat existență și teren de înmulțire; aluatul e o populație flotantă a cărei patrie întâmplătoare e România, și care, repetând fraze cosmopolite din gazete străine, susține, cu o caracteristică lipsă de respect pentru tot ce e într-adevăr românesc, că aceste clișeeuri stereotipe egalitare, liberschimbiste, liberale și umanitare, acest bagaj al literaturii lucrative de mâna a treia, aceste sforăitoare nimicuri, sunt cultură națională sau civilizație adevărată“. „Acei ce compun grosul acestei armate de flibustieri politici sunt bugetofagii, cumularzii, gheșeftarii de toată mâna, care, în schimbul foloaselor lor individuale, dau conducătorilor lor o supunere mai mult decât oarbă. Acei ce conduc nu sunt decât străini, străini prin origine, prin moravuri, prin educație – interesele străinilor dar, și numai aceste interese, sunt dezideratul «patrioticului guvern» (persoanelor aflate la cârma țării n.n.)“...

propus de Luisa Marc

Eugen Barbu Tezism și literatură (1)

MAI MULT, poate, decât la oricare alt scriitor român, în cazul lui Eugen Barbu, receptarea critică a fost și continuă să fie influențată de caracterul și atitudinea omului.

Născut în 1924 la București, ca fiu al unui tâmplar la Atelierele CFR (de unde vine, probabil, interesul constant, manifestat mai ales în prima parte a activității sale literare, pentru mediile muncitorești și pentru viața dezmoșteniților soartei), și-a întrerupt studiile la Facultatea de Drept, în favoarea Școlii de Ofițeri de Jandarmi, abandonată, și aceasta, în 1945, ca și Facultatea de Litere și Filosofie, pe care o părăsește în 1948. Între timp, este jucător și antrenor de fotbal și frecventează, în 1946, Cenaclul Sburătorul, citind un text cu titlul "Aia mică" (ce va fi introdus mai apoi în romanul "Groapa") și contrariindu-i, după cum notează în "Jurnalul" (bănuț de contrafacere) tipărit în 1966, "pe venerabilii din fotolii". Colaborează, în aceeași perioadă, la "Fapta" lui Mircea Damian, începând o intensă activitate (prelungită întreaga viață) de foiletonist. Prin formație, este un autodidact, cu toate excesele generate de această condiție, și în primul rând obsesia erudiției. Prin aria manifestării este un poligraf, cu toate consecințele aspirației de a cuprinde o arie cât mai largă: inegalitatea, superficialitatea și chiar diletantismul. Scrie și publică, înainte de a se impune cu "Groapa", din 1957, sau după aceea, nuvele și romane de divertisment cu subiect sportiv, nu lipsite de o anume componentă educativă ("Tripleta de aur", "Balonul e rotund", "Unsprezece"), dar și de acțiune, cu o indiscutabilă tentă politică, precum cele patru volume din romanul "Incognito" (1975-1980); de asemenea, nuvele inspirate, așa-zicând, din realitatea imediată, dar și altele, îmbinând barochismul lexical și imagistic cu gustul pentru senzațional, care se manifestă permanent în opera sa, ca formă a dorinței de epatare. În sfera literaturii de divertisment și succes, se înregistrează scenariile (scrise în colaborare) pentru filmele cu haiduci ("Haiducii", "Răzbunarea haiducilor", "Răpirea fecioarelor", "Haiducii lui Șaptecai", "Zestrea Domniței Ralu"). Acestei literaturi filmografice i se adaugă scenariile în vederea unor ecranizări după romane sau nuvele proprii ("Procesul alb" – după "Șoseaua Nordului" –, "Facerea lumii", "Oaie și ai săi", dar și altele, precum "Drumul oaselor" sau "Batalionul de pedeapsă", ca și serialul TV de incontestabil succes în epocă, "Urmărirea" (1971). În registrul "ușor", pe care și-l asumă, filmele după Eugen Barbu evidențiază un profesionist al domeniului. Se adaugă cele câteva piese de teatru, volumul de versuri "Osânda soarelui" (1968), eseurile din micul volum "Măștile lui Goethe", reportaje din volumele "Pe-un picior de plai"

(1957), "Cât în șapte zile" (1960), "Cu o torță alergând în fața nopții" (1972), notele de călătorie din "Foamea de spațiu" (1969) și, desigur, proiectul utopic "O istorie polemică și antologică a literaturii române", lucrare "scandaloasă", din care a publicat numai partea dedicată poeziei contemporane, apărută inițial sub formă de serial în revista "Săptămâna culturală a Capitalei". Dincolo de această impresionantă (deși parțială) listă, căreia i se adaugă fragmente de proză risipite în reviste, dar și romanul postum "Ianus", din 1993, personalitatea creatoare risipită în atâtea domenii, dar căpătând coerență printr-un fel de obsesie a esteticului, a literaturii, este definită și de activitatea de jurnalist a scriitorului, implicat, pe această cale, în viața cultural-artistică a momentului și chiar "pilotat" (însă prin propria-i voință) ideologic și politic. În acest domeniu, pragmatismul (dar, nu o dată, și oportunismul) barbist se manifestă din plin, slujind, în același timp, dorința de succes imediat și total, megalomania, dar și atitudinea fermă în probleme spinoase, prin spiritul pamfletar virulent, nu întotdeauna în chip acceptabil dirijat, ba chiar slujind cauze obscure. Partea așa-zis pozitivă a acestei activități, cea de la revista "Luceafărul", înscrisă între anii 1962-1968 și dublată de înființarea și conducerea cenaclului "Nicolae Labiș" de la Casa Scriitorilor din București, va fi contrabalansată de activitatea de 19 ani de la "Săptămâna culturală a Capitalei", o revistă oarecare transformată de Barbu într-un hebdomadar de scandal dar și de succes, suspectată de toată lumea de legături cu Securitatea.

Înconjurat mai ales de autori de-a doua mână, dar exploatându-și propriul prestigiu literar și artistic, ca și propria vervă satirică și, în același timp, propriul și neîndoiebnic talent jurnalistic, Barbu reacționează contra direcției și grupării europeniste, reprezentată, în viziunea sa, de autorii din jurul "României literare" și de tinerii din cenaclurile universitare conduse de Ov. S. Crohmălniceanu sau de N. Manolescu. E o luptă cu lovituri reciproce sub centură și cu consecințe pe termen lung în privința receptării critice a operei scriitorului. Scandalul mai mic, privind "Principele", iscat în urma unui serial publicistic susținut în 1971, în "România literară", de către Fănuș Neagu, îl

prefătează pe cel enorm, legat de introducerea în volumul al III-lea din Incognito a zeci de pagini străine (cu deosebire din rusul Paustovski), sfârșit printr-un comunicat tipărit în o parte a tirajului "României literare" din 22 februarie 1979, de către Consiliul Uniunii Scriitorilor, care dezavuează "procedul plagiatului [...] contrar normelor profesionale și morale, incompatibil cu principiile eticii și echității scriitoricești", reprezintă, în bună măsură, și un efect al acestui conflict deschis între grupările din viața literară a acelor ani. Nu întâmplător, în 1990, Eugen Barbu va fi exclus din Uniunea Scriitorilor. Până la moartea sa, survenită pe 7 septembrie 1993, în urma unei comotii cerebrale, autorul „Princepelui”, devenit parlamentar postcomunist, și-a atacat, în "România Mare", continuatoarea "Săptămânii", împreună cu Vadim Tudor, fără cruțare și într-o manieră adesea suburbană (dar pe placul unei bune părți a "galeriei"), adversarii politici și literari. Răzbunarea acestora a venit cu deosebire postum, în unele texte critice pătimase, ca și în istoriile literare tipărite în ultimii ani.

ÎNTINSĂ, variată și inegală, creația lui Eugen Barbu oferă din plin motive de contestare adversarilor săi declarați sau ne-declarați. Este vorba, mai ales, de manifestările tezismului epocii, dar și de suspiciunea plagiatului parțial. Fără a mai vorbi de literatura filmografică, ori de scrierile vizând succesul de public, de poezie (care e a unui diletant), de publicistica plină de teze și de atitudini adesea inacceptabile astăzi (ca și ieri, de altminteri), ori de savuroasa (dacă e citită cu detașare) istorie literară, care poate fi ușor prezentată (cum a și fost) drept un act de delațiune critică. Dar la douăzeci de ani de la căderea comunismului și la șaisprezece de la moartea scriitorului, ar fi necesară o viziune ceva mai obiectivă, nu neapărat favorabilă acestuia, dar decomplexată și bazată pe lecturi atente, iar nu pe simple prezumții. Căci iată un fapt amuzant: autorul unei istorii literare apărute acum câțiva ani, destul de sever cu E. Barbu, vorbește despre un personaj din „Oaie și ai săi”, care se află, în realitate, în romanul „Groapa”. E limpede că istoricul literar așa sigur de sine n-a citit nuvela (și ar fi de pus întrebarea cum a citit romanul!); ceea ce nu-l împiedică să dea verdicte răspicite și aspre. Să admitem că e vorba doar de un lapsus calami. Sau de o încurcare a fișelor.

O primă discuție ar comporta nuvelistica scriitorului, deoarece, ca și alții, înainte de a trece la roman, el și-a exersat mâna în domeniul prozei de întindere medie. În orice caz, nuvelele, fie că preced, fie că însoțesc romanele sau le urmează acestora, de la cele așa-zicând realiste, până la cele de moleșeli și tânjiri levantine, cu ceremonii lexicale, încărcături descriptive și fastidii baroce, evidențiază aceleași calități și aceleași defecte cu ele.

Ceea ce poate să intrige, ar fi faptul că autorul (care, în chip repetat, poate și pentru a-și scandaliza adversarii, s-a declarat comunist convins) nu și-a repudiat textele "angajate". Astfel, în toate culegerile apărute în timpul vieții sale, este reținută "Munca de jos", care a sugerat titlul volumului de debut, "Gloaba", din 1955. Apărută inițial în "Viața românească", nuvela este, în ciuda ironiei care ar fi putut s-o salveze, relevantă pentru stilul fals realist, tezist și convențional al anilor '50. Merită rezumată, pentru hazul ei involuntar, demn de literatura altor meridiane. Personajul principal, Antonică, tipograf și membru de partid, om însurat a doua

oară și cu doi copii, încalcă principiile moralei comuniste, încurcându-se cu o lucrătoare. Filipache, directorul întreprinderii tipografice, Anghel, președintele de sindicat, și Pinteș, secretarul organizației de bază, foști tovarăși de muncă și de luptă în celălalt regim, pe vremea patronului Bazilescu (a se observa, aici, dar și în altă parte, chiar schematismul tendențios al onomasticii), îi atrag, mai întâi, prieteneste, atenția, apoi îl pun în discuția adunării de partid, unde se decide retrogradarea sa din funcția de șef de sector și trimiterea la o veche și prăfuită mașină nemțească de tipărit, poreclită "gloaba", pe care trebuie mai întâi s-o repare. Ceea ce Antonică, lucrător foarte priecut și om de ispravă, izbutește să facă. Nuvela e, strict tehnic vorbind, destul de bine scrisă, în forma unei rememorări, prin utilizarea stilului indirect liber, a monologului interior, dar și a unor dialoguri în care firescul limbajului contrastează adesea cu tezismul ideilor. Este însă, ca întreg, o colecție uimitoare de clișee ale prozei proletcultiste. "Puitoarea" Domnica este un element descompus moral, al lumii vechi, lucru de care Antonică își va da seama pe îndelete, lucrând o noapte întreagă la repararea "gloabei" și rememorând faptele și chiar propria-i viață. Textul, care ar avea ca temă reeducarea morală cu sprijinul organizației de bază și al tovarășilor de muncă, include cam toate schemele și situațiile curente ale literaturii partinice și "angajate". Îl vom vedea pe Antonică ucenic chinuit în tipografia lui Bazilescu, la unsprezece ani, apoi lucrător care participă, alături de tovarășii săi de luptă politică, la trecerea tipografiei în posesia celor mulți. Vom afla că, ducând o viață mai puțin exemplară și nu tocmai demnă de un comunist, el se dedă plăcerii consumului de alcool și umblă după femei, nesocotind, totodată, necesitatea ridicării pregătirii profesionale. Lucrând la repararea vechii tipar-nițe, personajul trăiește un soi de noapte a revelațiilor de conștiință. Mișcarea psihologică ar fi, în unele momente, aproape firească, dacă n-ar lua forma unor lozinci caraghioase: "Cu nimic nu te mai speli, Antonică. Poate să tragă «gloaba» două sute de mii de coli în opt ceasuri, tot mașinist ai să mori. Ai păcate prea mari, nimic nu le mai poate șterge. Să zicem că pe Domnica o lași, că o dai dracului cu lucrurile pe care le are, cu tot! Ce te faci însă cu demnitatea ta de comunist? Adică n-ai, așa, obraz?".

Prin asemenea pasaje, nuvela devine, împotriva voinței autorului, o parodie a literaturii proletcultiste. Ea ne poate amuza astăzi așa cum ne amuză un text chinezesc scris pe vremea lui Mao.

**Mircea Horia
Simionescu**

Ajută-mă noaptea! (în loc de prefață)

Primul meu roman, „Ce oameni, ce idei!”, scris pe un caiet de dictando, pe la 13 ani, astăzi ilizibil din pricina ignorării principalelor reguli ale gramaticii, era plin de tipuri caraghioase, de nume inventate spre a produce râsul prietenilor. Câteva povestiri separate, complementare acelei încercări, nu făceau decât să transcrie aproape stenografiile jocurile dialogate întreprinse împreună cu fratele meu Tityre, când fiecare, punând în mișcare câte un personaj marcant al Târgoviștei, se întrecea să-i atribuie acțiuni și gesturi stupide sau hazlii, dezvoltate în situații grotești pe măsura expoziției și promisiunilor personajului. Circulau în povestirile noastre un Georgică Prometeu, un Nicu Broască, o madam Vrabiescu, fetele Pinguini, Mișu Tintenfass, domnul Go-logușter, și trimiterile în călătorie ale unor persoane imposibil a fi gândite împreună - un joc pe care îl continuăm și astăzi, când ne întâlnim și vrem să reținem fabuloasa noastră copilărie...

Mai târziu, când am simțit că eu devin caligraf, iar Tityre doctor de roți, bujii și axe cardanice, caietele mele s-au umplut cu multime de nume dintre cele mai sofisticate, extinzându-se și la lucruri (astfel, în Cetatea Răpitanului, sub alba stea a Se-rifonei, întâlneam adesea pe marele meșter Procopie...), preocuparea pentru onomastică m-a acaparat mereu mai mult, pasionându-mă, și e o întrebare căreia nu-i pot răspunde în veci de ce, urmând Filologia, cuprinzând și viu colorata specialitate a onomasticii, înțelept îndrumată de caporalul Marr și sever sancționată de generalissimul Amar, nici nu m-a atras, nici nu m-a mișcat...

În scrierile mele „de sertar” de până la 25 de ani, de astă dată lizibile și adesea chiar amuzante până azi, deși în manuscris: Istoria literaturii organice (1944-1945), Cartea despre femeia esențială, Trei cărți despre univers (1947), Tezaurul sau scara bogățiilor (1953-1957), ca și în grămizile de note pentru tratatele Tactica generală și Cartea despre vase, proiectate mai târziu, invenția onomastică ia proporții până la (aproape) dimensiuni maniacale.

Ideea unui dicționar onomastic de sine stătător - roman cu o mie de personaje - s-a cristallizat în iarna lui 1958, când prietenul meu Radu Petrescu, așteptând primul lui copil și arătându-se încurcat cum să-l boteze, m-am oferit să-i adun pe-o listă câteva zeci de nume, cu caracterizări sumare, demonstrându-i „academic” că un Mitică sau Mache evoluează cu totul diferit decât un August, De-mostene sau Hidroxin. Am adunat pentru prima lectură vreo 30 de nume, apoi, nesatisfăcând exigențele prietenului, vreo 1200... Treaba asta mi-a luat ceva timp, ultimele nume încheindu-se abia când fiul lui Radu se pregătea să plece în armată...

fragmente

Dicționar onomastic (1)

Umplând cu un scris mărunț caiet după caiet, am înțeles că jocul meu și al lui Tityre descoperise, pe neștiute, poarta aurită a Raiului (numească-se așa copilăria mea și-a altora, domeniu de o uluitoare rodnicie), căci, lucrul este evident: încă înainte ca o ființă sau un lucru să înceapă a fi, primește un nume, și, prin el, liniile unui caracter, calcă o primă treaptă a cunoașterii - în legendă ca și în poetică prima idee fiind cuvântul, program genetic bine articulat.

După „captivitatea” îndelungată în sertare, ivindu-se și la noi speranța unor evadări din strânsoarea dogmelor realismului - socialist, corabia nebunilor mei, împinsă de zefirul Primăverii de la Praga, a ieșit - prin abile, inteligente manevre ale redactorilor Editurii pentru literatură și artă - la lumina tiparului.

Îmi place să-i cred pe criticii și pe ceilalți cititori ai mei că interesul general pentru această propunere insolită de nou roman nu a scăzut în cei 30 de ani de la apariție (1968).

Am inaugurat cu Dicționarul onomastic tetralogia mea Ingeniosul bine temperat (o repet, pentru că, adesea, chiar editorii și criticii mei incurcă numele ciclului și al fiecărui volum...), întrevăzând în următoarele cărți treptele celorlalte anotimpuri ale cunoașterii - prin carte, prin istorie, prin critica erorii.

Dicționarul a primit un adaos - când a apărut, mersese doar până la litera J -, odată cu culegerea Jumătate plus unu (Editura Albatros, 1977), astfel ca să adune din mape tot ce conducea firesc la Z. Acest volum este primul text integral al originalului roman ce concurează, cum s-a spus... Cartea de telefon.

De ce nu m-am oprit la un număr rezonabil de nume, dacă important era jocul și nu textul?

Răspunsul nu-l vor afla cei care, obișnuți cu horoscoapele, doresc să afle prin nume caracterul, fizionomiile sau măcar părerile unuia despre caracter, nici cei care trag de cotorul cărții ca să dezgroape etimologii (după informațiile mele, Dicționarul onomastic s-a aflat multă vreme, în marile biblioteci, pe raftul dicționarilor), nici afonii care, călcând pe clapele vioaie ale cărții, nu disting, sub virtuozitățile ludice ale scrierii, acordurile ei grave.

După cum ușor se poate vedea, este vorba despre o carte de literatură - literatură, scrisă și oferită cititorului obosit de grămizile de cărți cu cap și coadă, dar fără ceva la mijloc, cărți în care se succed părți ce nu se plămădesc una dintr-alta datorită simplei inerții a fermentației, maiuau fiind mai concludentă decât coca. Dicționarul e o năzdrăvănie - cum a numit-o, mângâindu-i manuscrisul, Geo Bogza - carte bună de citit, după plac, pe o bancă într-un parc sau pe un acoperiș, în tramvai sau într-o cabană alpină, de la mijloc, de dinapoi înainte, de dedesubt spre manșeta de sus, ca almanahurile și calendarele străbunicilor, ca răvașele și scrisorile, ca telegramele de presă.

Redactor conștiincios, purtat pe la școala frumosului, zețar ingenios, necăjit de-a nu-și putea așeza în pagină și desenele, m-am străduit ca acumularea să devină volum, liniile să se îmbine armonios, ca să sugereze coloane și capituluri, luminile și umbrele să creeze iluzia arcadelor, reliefurilor și logiilor, confecția înșuflețită să-și ia zborul în spațiu închipuind o structură. Așezarea sistematică a „definițiilor”, portretelor, caracterelor și povestirilor, neînchipuit de migăloasă, m-a împins să cred, la un moment anume, că am aflat, tot prito-cind onomastici, o ieșire onorabilă din impasul în care se află de la o vreme materia literară, aci trasă la sticle în ecranizări lar-moian-te, aci înghețată, ca o înghețată, în păhăruțele genurilor și ale speciilor, aci

asezonată cu lamentoul actorilor proști și cu geamătul de frână defectă al instrumentelor muzicale, printre care chitara se dă regină...

Iată o literatură (nu joasă) perfect digerabilă - mi-am zis, curată ca o farmacie, înstructivă ca un ornitorinc pozând fotografului, exactă ca un anunț de mică publicitate, care se poate dispensa de traduceri, adaptări, treceri pe muzică, sfârtecări în scopuri didactice, selecții de citat în texte cu citate - o literatură pentru timpul nostru (scurt), pentru secolul care face cu tifla luceferilor galaxiei Gutenberg! Iată, mi-am mai zis, pierzând măsura - o literatură foarte încrezătoare încă în literă, în silabă, în cuvânt!, și, întorcând spatele opiniei docte după care asta s-ar numi anti-literatură, cum tunul împotriva avioanelor se numește anti-aerian, fiind destinat aerului și nu zburătoarelor!, mă prezint senin înaintea iubitorului sincer de literatură, cerându-mi scuze doar pentru cantitate... Acest bun cititor știe însă că acumularea nu s-a rezumat la o listă de nume din același motiv pentru care albinele nu se opresc la un singur șir de celule, pentru că numai sistemul produce în-tregul fagure, dulceața și arhitectura...

Ediția de față e o retipărire, așa cum o așteaptă, neschimbată, cititorul meu. Rămân nemulțumit de unele igrasii ieșite peste noapte, astfel că m-am mărginit doar la reparații sumare, consolându-mă cu amintirea dragostei cu care a fost întâmpinată prima ei apariție, și care se datora mai curând sincerității decât discursului, mai curând barocului decât gulerului clasic susținător de caractere. Unele completări minime le-am operat tacit, reintegrând pasaje, de altfel puține, suprimate de cenzură.

*

A AARNE „...Familia lor trăia într-o permanentă stare de alarmă. Nu se putea să n-aibă cineva, în fiecare moment, nevoie de un pahar cu apă, de un pachet de vată, de o țigară, de un comision grabnic în oraș, de un ajutor oarecare. Și, cum puștiul Aarne era cel mai îndemânatic dintre toți, în casa lor răsunau toată ziua strigăte:

- Aarne, du-te și deschide poștașului! Culege un pumn de mușetel pentru bunicul! Fugi repede la bucătărie! Aarne, vino!
- Du-te! Pleacă! Stai! Aarne! Aarne!
- Bunicul, invalid din războiul de reîntregire, tresărea de șaizeci de ori pe zi în fotoliul său cu roți de nichel, și tot de atâtea ori începea să strige, cu o bucurie de copil:
- La arme! La arme!
Efectele confuziei erau inepuizabile.
Panica și entuziasmul se stingeau însă. Atunci, în salonașul cu pian și ficuși prăfuiți, în sufragerie, în dormitor, în veranda cu geamlâc, se instala o tăcere de adâncimea celei care acoperă locurile marilor bătrâni.” (H. Thindham: Elocuțiuni și elucubrațiuni)

AARON Războinic în conflictul din 1913 (Războiul balcanic). Purta mustați Napoleon al III-lea și ceas de aur cu lanț masiv. Portretul, încadrat într-o ramă groasă cu arabescuri, era așezat deasupra etajerei, dominând bi-belouri, albume vechi cu dedicații, casete pi-rogravate.

Bunica îmi povestea că, în ziua declarării războiului, Aaron s-a întors acasă foarte îngândurat, însoțit de un necunoscut. Era armurierul. A scos din șifonier o sabie lucitoare și i-a întins-o cu gravitatea unei investiții:

- Să taie fulgul în zbor!
S-a întors după aceea în sufrageria unde fusese servită supă; copiii se hărjoneau pe înfundate.

A rămas surd, cu ochii ficși pe țesătura fetei de masă de olandă, înfiorat de gânduri

îngrozitoare, de presimțiri sumbre.

- Se apropie sfârșitul pământului, cum zice Apostolul...

În fereastră, povestea bunica, fâlăia într-adevăr aripa celei mai cumplite morți din câte fulgerase omenirea până atunci.

ABA Aba(t) Jour, de pildă.

ABDUL Exotic, bronzat, vorbăreț. Sprâncene arcuite, foarte negre, peste ochi cenușii, cu înțelesuri. Nas acvilin, indicând o mustață fioresă, bine conturată pe gura de faun. Zâmbește rece, dar cu toată ființa, ca și cum ar aprinde întunericul încăperii cu spada unei oglinzi învățate după soare. Tip de nepătruns.

ABDULAH Cu două trepte mai de nepătruns decât Abdul.

ABEL Vânzător de mărunțișuri în cartierul Taica Lazăr. A adunat pe haine atâtea grăsime, încât culoarea lor nu se mai poate preciza, îl privești cu îngrijorare: grăsimea hainelor se va usca, și murdăria, osificată, îl va imobiliza într-o carapace criminală.

Deocamdată, Abel e vioi și neobosit. Îți întinde în față o policioară pe care sunt înșirați nasturi de toate culorile:

- Dacă nu vă plac, mai caut...

- Mulțumesc, am găsit!

Încercam să aflui în ochii negustorului acea tristețe care, se spune, însoțește despărțirea bătrânului de fiecare obiect vândut. Abel mă privește cu ochii săi albaștri, din care s-a evaporat de mult orice tristețe; sclipește în ei un oarecare licăr de interes. Zâmbește.

- Aș dori și un cordon de piele...

Mă invită într-o cameră alăturată, în care se află resturile unui muzeu devastat. Un tânăr elegant și mândru ca un lord se ridică brusc de la masa așezată în mijlocul camerei.

- Fiul meu! îl arată bătrânul.

Îi întind mâna. Mi-o dă pe a lui, cu o poli-tețe discretă. Pare însă jenat de apariția mea acolo, în intimitatea întreprinderii. Aș fi vrut să renunț. Dar tânărul se grăbește să iasă. Să fi prins măcar o fărâma din părinteasca privire a lui Abel!...

Am ales, în cele din urmă, un cordon din piele fină de șopâr-lă, care, între alte câteva zeci, mi s-a părut a nu fi avut înfățișarea unei vechituri.

Bătrânul a luat hârtia de o sută, a strecurat-o în buzunarul jiletcii, mi-a întins restul. Se schimbă însă la față. Îngălbenea văzând cu ochii. Își ținea mâna în dreptul inimii și barba începuse să-i tremure. „Se desparte cu greu de cordonul ăsta frumos lucrat”, gândii. Bietul Abel!

- Pentru Dumnezeu, ce s-a întâmplat?

L-am prins de mânecă și l-am așezat pe un scaun, sub funia pe care, între două salopete, spânzura un frac.

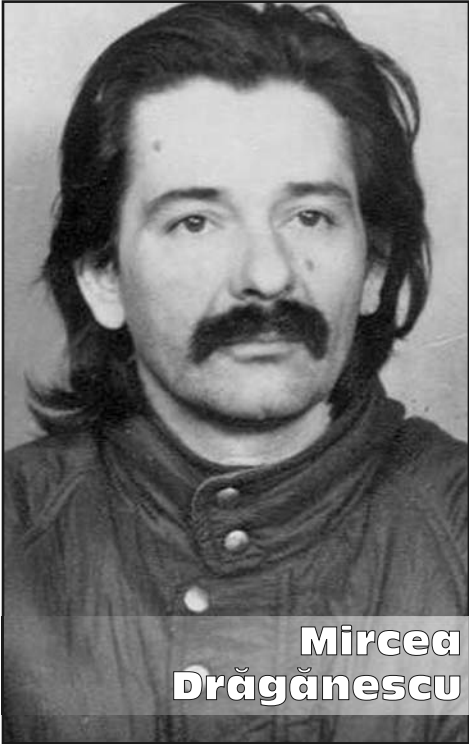
- Nu-i nimic! Nu face nimic, domnule! A plecat... A plecat cu toți banii din sertar...

Era vorba despre fiul lui, domnul elegant care se ridicase. Ducea cu el câteva sute de mii, câștigate din mărunțișuri. Îndată ce nenorocitul tată își reveni, mă grăbii să împachetez singur cumpărăturile și să ies.

Afară era cald. Nu știu bine ce se petrecuse, dar faptul că pătrunsesem în mecanismul unei lumi tainice, despre care se vorbea și se scrisese atât, mă tulbura nespun. Întâmplarea deschisese o ușă către o zonă de energii și conflicte ce se învecina cu fantasticul.

Abel poartă deasupra capului o aureolă de o intensă luminozitate: martir de familie.

Poetul lunii septembrie: Mircea Drăgănescu

Ianuarie

Ianuarie alb fără zăpadă
Privirile noastre tocite de lucruri
Și aripi albastre visaților fluturi
Uciși spre visata zăpadă

Și doar poezia imens amețită
Mai poate să ningă pe lucruri
Tu îngere orb tu poți să te bucuri
Căci albă-i privirea ta infinită....

Gara

Măicuță
Din gară pleacă un tren
Șuieră tare. Vântul șuieră tare,
Sau pleacă un tren spre Eden ?

Să alerg, poate-l voi prinde,
Poate soarele n-a răsărit,
Poate trupul nu mă va vinde
Deși e rănit.....

Mă târăsc printre traverse
Poate totuși, poate-l mai prind
Căci aproape de inimă fără de veste
Îl aud câteodată venind

Măicuță....
Un tren e o minune
Mai ales când pleacă înspre Eden,
Ma târăsc pe calea ferată
Fără de nume
Poate-i voi face un semn....

Iarba sălbatecă, plină de zgură
Mă mângâie blând pe obraz...
Aș vrea măicuță cu o cerească trăsură
Să alerg pe un verde izlaz...

Sunt încă pe calea ferată
Și soarele n-a răsărit
Poate cocoșul dimineții,
De astă dată a adormit.....

Batrânului

Diculescu...

Noroc bătrâne sovietic
Te-neacă un potop de vin
Curgând spumos și roșu din
Pământul nostru daco getic

Ridic paharul și închin,
Bătrân ateu și blând eretic
Purtat de-un clocot de destin
Pe-acest uitat de pământ petic
Visând la mărire cu vin

Și-ngenunchiați ruga-ne-vom
Cu rugăciune de ateu
Ba înjurând înspre senin

Ba blestemând spre Dumnezeu
Să plouă nopțile cu rom
Să plouă ziua cu pelin...

Și e atâta-nsingurare....
Cu chipul oglindit în vin
Doar singur tu cu lumea mare
Și-un Dumnezeu zâmbind senin....

Domnule

În fața dumitale îmi scot pălăria
Din pălărie scot un iepure.
Din iepure scot o inimă,
Din inimă scot o teamă nemăsurabilă
Cu metru
Și dintr-un metru de spaimă
Te scot pe dumneata,
Metafizician al tuturor timpurilor
Doamne....

Separarea realului

Tăierea în carnea vie
De o parte carnea vie
De o parte carnea vie

Mielul sângerând de oaia sângerândă
Vițelul de vaca lui sângerândă
Cățelul bălos de cațeaua lui ne
Vinovată și sângerândă
Copilul de casa lui sângerândă
De fiul ei sângerând mama
Ochiul drept de ochiul stâng
Tu din ochiul drept de tu din
Lacrima ochiului stâng
Silaba din urechea dreaptă
Silaba din urechea stângă
Răstignirea cuvântului
Bătaia inimii de bătaia inimii
Separarea realului
Jupuirea realului de pe fețele noastre
Separarea realului și...
Frunzele tamponând carnea vie a lucrurilor...

Realul apoteotic

La dracu retorica
La dracu pietrele aruncate
În cerul gurii moara cuvintelor
La dracu Cicero ucigașul spaimei
Din pieptul păsării măiestre
Din inima ciutei urmarită de
Glasul poetului al
Zbaterii din tâmpla poetului
La dracu moara cuvintelor
Uciderea pe veci a realului
Înjunghierea profetului
Înjunghierea profetului
Subjugarea realului..

Casa milelor
Neputința regilor

Apoteoza realului..

El naște
El peste tot naște,
Ori unde o fi el naște.
El naște lucruri perfecte
Perfekte dintr-o dată,
Fără istorie.
El naște lucruri perfecte fără istorie

Pe stradă el naște.
Un popor întreg de lucruri
Perfekte-l urmează:
Case cuburi perfecte, piețe, trenuri de aer
Trotuare de iarbă, contabili nefericiți,
Primari gânditori, lăptărese marchize...
Se amestecă cu cele reale,
Realele se sperie
Vor să-l linșeze...

El peste umăr se uită și
Nu mai știe care sunt
Lucrurile lui și cele reale...

El este blestemat sau fericit
Ca să nască....
El este o rană perfectă....

Cad într-un gol de inimă câteodată
Și privesc lucrurile cum
Stupefiant se apropie, se apropie...
Dintr-o clipă în alta vom fi una
Eu și acoperișul acela
Cu cocoși roșii de tablă
Dar Kant are întotdeauna dreptate
Si „numenu dracu”
Îmi scapă iar printre dește
Și mă trezesc în patul iubitei
Plutind din nou în abstract...

Iubirea mea vino încă o dată la mine...

Taie-mi mâinile
Și-mi voi trasplanta o pereche de aripi

Suspect și stupefiat
Mă vei privi încercând să ghicești
Ce sunt, cine sunt, cu ce mă ocup...

Cum, nu mă cunoști?!
Voi striga privind cu tristețe
Oarbă țevă îndreptata spre mine.
Înțelegând comicul situației apoi
Și spaima ta atât de naturală,
Voi fâlfâi din aripile-mi moi
Sinucigându-mă în joacă...
În sticla cu cerneală...

Iubito e chiar luna,
Nu-i becul din stâlpul de beton?!
S-a spart oare tavanul
Să văd cum primavera
Și-a înflorit în ceruri
De probă primul pom...?

S-a spart oare tavanul,
S-au cerul s-a crăpat
Și ochiul rece al altei lumi
Ne-nvăluie treptat?

Iubito crezi o clipă
Și nimănui nu spune..
Suntem priviți, sunt sigur
De-un ochi din altă lume...

Când nu ești cu iubita
De mână în cetate
la seama și gândește-te
Din nou la Socrate...

Aruncă-ți inima si ochii
Covor pe trotuare
Să simți cum timpul
Linge ca pe o bucată de zahăr orașul
Și noaptea purtându-l
Topit prin mădulare
Moșeste poezia
Cu mâna ta curate
Până când chiar ceasul
Din turnul primăriei
Prinde un fel de viață
Și-ncepe să se zbată...

Mi-au acoperit fereastra cu un ecran
Pe care îmi proiectează imagini frumoase,
N-am mai ieșit din casă de mai bine de-un an,
Nu mai știu cum trandafirul miroase.
Caloriferele încep și-nfloresc,
Genunchii-mi de plumb se lovesc de
podea,
Ma afund ca un fier înroșit în zăpadă și
Vreau să mă prind
ca de o parașută de imaginea ta.
Fotoliul asta mă-nghite treptat
Lingându-mi încet din putere,
Nici un Cezar n-a mai semnat in ultimul timp
Pentru mine o grație....
Iubita, doar tu acumai mai poți
Strecurându-te printre cărămizile zidului
Până la mine, să-mi aduci vești de afară
De la voi toți, făcându-mi sângele să-mi
fiarbă iarăși în vine...

Cand sunt extrem de ocupat
Toate examenele vieții fiind a doua zi,
Când ochiul lumii, pofticios, umflat
Se face sferă-n jurul meu; a fi sau a nu fi,
Când toate lamentările sunt pregătite,
Când toate discursurile funebre au fost încheiate,
Când se pare că nu mai există scăpare,
Când literele dansează în carte cu
Punctele și semnele de exclamare
Și când nici iubita în nimic nu mai crede
Coboară ca o adiere un vers pe acoperiș dându-i foc
Și ard fericit pe rugul din vreascurile pădurii nebune
Crescute în camera noastră cu noi la un loc...

Sclava

Sângele scrijelindu-ți pe pereții de aer
Ființa, sângele caligrafiindu-ți
Numele în peștera ta mică de aer
Sângele dictându-ți gesturile tale
Secrete, mâna ta care acumai
Inconștientă mă mângâie,
Coapsa ta tresăltând speriată ca ciuta,
Ovalul perfect al sânilor tai...
Sângele caligrafiindu-ți portretul
Pe pânza aceasta de aer,
Sângele, unicul călător,
Animalul perfect....

Și tu umila, sclava,
Lucrare a mâinilor lui curgătoare
Urmându-l cu ochii închiși
Spre marea lui matcă...

Poetul ca o rană a lucrurilor,
Săgetat dintr-o parte în alta de lucruri.
Toamna; cutremurul frunzelor,
Pădurea ca un oraș
Prăbușit peste noapte...

Furia metalelor,
Peste tot furia metalelor...
Și liniștea de moarte acumai
Pădurii...
Furia metalelor și
Veșnicul căutător de comori
Exilat la marginea lăcașului
De stâncă al oamenilor,
Între mirosuri pestilențiale
Căutând..

Poetul ca o rană a lucrurilor...

În antecameră

Nicolae Iștoc

Cine n-a avut vreodată treburi pe la Primărie, pe la Prefectură, pe la Parchet sau pe la altă instituție înființată anume ca să rezolve cererile cetățenilor? Ori cine, măcar o dată în viață, dar nu o dată, cel puțin de trei ori în viață (sau poate numai de două ori, unii), are de-a face cu aceste instituții. Ciudat este însă faptul (uite ce gând îmi vine în minte), ciudat este faptul că, de cel puțin două ori, nu mergi tu, ci merge altul pentru tine și nici nu merge în numele tău, căci nu are nici o împuternicire de la tine, fiindcă n-ai cum să i-o dai, ci merge pur și simplu pentru tine. Vi se pare neverosimil, nu-i așa? Și totuși, așa-i! Gândiți-vă puțin, când vă nașteți, nu se duce altcineva să vă declare nașterea (căci tu, făt, n-ai cum s-o faci) și unde se duce, dacă nu la primărie? Și apoi, când vine clipa fatală, nu se duce altcineva să declare decesul (că doar n-o să mergi tu, decedat, să îngrozești lumea, să bulversezi instituțiile publice) - și unde se duce, nu la aceeași primărie?

Iată, dar, cât de importante sunt aceste instituții, mai ales primăria! Ai nevoie de ea și înainte de-a umbla și după ce nu mai poți umbla. De aceea aceste instituții sunt înființate numai și numai pentru satisfacerea cererilor cetățenilor... Ei, dar aici începe ciudățenia cea mare, cu toate că aceste instituții: primăria, prefectura, parchetul - sunt înființate pentru stricta satisfacere a cererilor cetățeanului, acestuia îi e groază de ele, își face semnul crucii cu limba-n gură când intră pe poarta lor, caută să le ocolească dinadins, cât mai mult cu putință și numai în ultimă instanță și cu inima-n dinți se hotărăște să apeleze la ele, dar și atunci cu îndoială în fundul sufletului; iar ziua aceea, orice om onest o consideră o zi nefastă.

O astfel de zi nefastă a trăit și iepurele (dar oare există vreo zi din viața iepurelui care să poată fi numită fastă?), când a mers cu o treabă oarecare la primărie. S-a sculat dis de dimineață și, emoționat, s-a bărbierit, s-a spălat, ba chiar s-a dat cu spray (doar mergea la primărie), s-a prăjit, a alergat după tramvai ca nu care cumva să întârzie și înainte de-a începe programul, audiența sau antecamera, înainte cu o jumătate de oră, iepurele a fost prezent în fața primăriei.

Ei, dar aici e regulă, domnule, e primărie, ce mai! Cei doi portari și gardianul îi barară drumul și-l anunțară pe un ton arțăgos că poate intra doar la ora care e trecută pe program. Acum intră funcționarii, mai târziu șefii funcționarilor, apoi șeful șefilor funcționarilor, adică Primarul, ca să fie toți acolo din timp, în vederea rezolvării cu promptitudine a doleanței, a cererii cetățeanului, adică a iepurelui.

Asta da! Își zise iepurele... și eu, care-mi făceam probleme, îmi cream emoții inutile! Ăștia au program, fac totul după ceas, o instituție de stat, dom'le, ce mai! și începu să se plimbe în jurul primăriei, eliberat... își deschise pardesiul, își puse pălăria mai într-o parte și-i mai aranja borurile începând să fluiera...

La ora când trebuia să înceapă programul, de fapt nu chiar la ora aceea (iepurele era o ființă sensibilă, onestă), la cinci minute după, nu poți să dai buzna chiar la ora fixă, ai impacienta, dom'le,

își zise el, ar fi ca și cum ai abuza, ca și cum ai sfida, ca și cum ai reproșa, drept care, la cinci minute după, iepurele intră pe poarta primăriei...

La cabinetul acela, la serviciul acela al primăriei unde avea el treabă, unde trebuia să-și spună doleanța, să-și depună cererea, cabinet ori serviciu ce urma să i-o rezolve de urgență, se dădeau numere de intrare, de prioritate. Care-i primul venit, care-i ultimul venit! Asta da! observă iepurele din ce în ce mai uimit, ordine, dom'le, disciplină, nu tu înghesuală, nu tu călcat pe picioare, nu tu coate în inima stomacului... Aruncă o privire pe cartonașul lui, pe numărul lui și nu-i veni să-și creadă ochilor, avea numărul unu. Însă nu se sfârși totul aici. Secretara - care era o vulpiță între două vârste - îl invită să ia loc (de fapt, îl rugă zâmbind, aproape că-l așeză ea pe scaun, în antecamera). Iepurele își scoase pălăria, se deschise la pardesiul, îi zâmbi timid vulpiței-secretară și se așeză pe scaun, un scaun capitonat, constată el cu plăcere. Aruncă o privire împrejur, 4-5 iepuri pe celelalte scaune, 2-3 iepuri pe-un fel de divan, căci antecamera era măricică. O să meargă repede, se destinse iepurele, într-o jumătate de oră sunt ca și rezolvat... și se relaxa, își întinse picioarele, își aranja faldurile pardesiului, cravata, aruncă o pihă imagină de pe pălărie, o învârti în mână mângâindu-i borurile și începu să observe cam ce se întâmplă în jurul.

Secretara-vulpe, Doamne, ce femeie, ce trup, ce forme (iepurele era încă la vârsta aceea când bărbaiților le plac femeile mai opulente și mai mature, căci vine o altă vârstă, când gusturile lor se schimbă și le preferă pe cele mai necoapte și ca lujerul), ce corp, ce mod lasciv de-a-și mișca șoldurile, și ce glas ciripitor are, ce glas de vrăbiuță!... Secretara-vulpe intra și ieșea mereu din biroul cu o dublă ușă capitonată - izolare fonică, dom'le! - își zise iepurele privind dubla ușă capitonată prin care dispărea și apărea secretara-vulpe, e nevoie de niște deplină spre competență și promptă soluționare a cererilor cetățenilor.

Între timp, pe ușa dublu capitonată, odată cu secretara-vulpe, dispăreau și apăreau câte un lup, câte-o vulpe, câte-un vulpoi, încât iepurele nu putea să-și dea seama dacă șeful, directorul acela care urma să-i rezolve cererea era înăuntru sau afară, era vulpe, vulpoi, lup sau lupoaică, deoarece urs ori ursoaică nu putea fi,ăștia au rang de prefectură... Deci, s-ar putea, s-ar fi putut întâmpla ca șeful, directorul acela să fi intrat și ieșit în și din birou chiar prin fața iepurelui și el să nu fi știut, să nu-și fi dat seama, să se fi ridicat în picioare și să-l fi salutat așa cum s-ar fi convenit și vulpoiul, vulpea, lupul ori lupoaică - adică șeful acela - să-și fi pus ochii pe el și să fi luat toată chestia asta ca pe un fel de sfidare, ca o ofensă adusă autorității...

Pe ușa dublu capitonată se perindau mereu câte-o vulpe, un vulpoi, câte-un lup, o lupoaică.... Timpul trecea impecabil și iepurimea aștepta molcomită în antecameră...

Iepurele începu să rememoreze în gând ceea ce urma să-i spună șefului, directorului, persoanei de dincolo de ușa dublu capitonată, mai suprima din cuvinte, le mai înlocuia unele cu altele, căuta să fie cât mai concis dar totuși nu

sec, și timpul trecea...

Timpul trecea și iepurele începea să fie din ce în ce mai neliniștit și ceea ce-l neliniștea în mod deosebit era faptul că nu știa cine-i persoana, cum arăta persoana de dincolo de ușa dublu capitonată. Căci nu-i totuna, nu-i așa, dacă știi din timp sau dacă afli de-abia în momentul acela cum arată persoana căreia urmează să i te adresezi cu o cerere...

În antecameră era cald, iepurele aproape că se înăbușea și dintr-o dată totul i se păru ostil - așteptarea era prea îndelungată - și-n antecameră începură să-și dea mâna umilînța cu tortura și supliciu. Un lup care ieșea hohotind de plăcere din biroul ce se găsea dincolo de ușa capitonată îi calcă în picioare pălăria scăpată pe jos și-i aruncă o privire sfidătoare și batjocoritoare. Iepurele o ridică resemnat și începu să-i aranjeze borurile boțite, rememorând în gând cererea ce urma s-o expună în fața...

Valurile de vulpi, vulpoi, lupi și lupoace se terminară și urmară niște vâlurele de iepuri ce intrau peste rând, fără număr. Ăștia sunt cei cu pile!... Și simți că din antecameră dispăruseră tortura și supliciu și rămăsese doar umilînța...

Și tonul contează! - își zicea iepurele - așteptând răbdător pe scaunul capitonat din antecameră (era însă numai o răbdare aparentă căci în el clocotea un vulcan de ură și neputință). Nu tonul, nuanța tonului, să nu sune cumva a ironie!... Și privirea, nu privirea, scânteia aceea din privire să nu licărească Doamne ferește a sfidare și celălalt, adică șeful, s-o recepționeze ca atare...

Se terminase și cu vâlurelele de iepuri cu pile și veni rândul celor care aveau numere și cum el avea numărul unu, la un semn discret al secretarei-vulpe, Doamne, ce femeie, ce trup, ce șolduri, ce mișcări lascive și ce ciripit de vrăbiuță!... se ridică și se îndreptă, cocoșat de atâta așteptare, spre ușa dublu capitonată. De emoție, între cele două uși își scăpă pălăria pe jos. Se aplecă s-o ridice, se zăpăci și nu mai știa cum să iasă dintre uși... O fi vulpe, o fi vulpoi, sau lup ori lupoaică? se întrebă el, găsind în sfârșit clanța și intrând în biroul la ușa căruia așteptase să i se deschidă timp de opt ore.

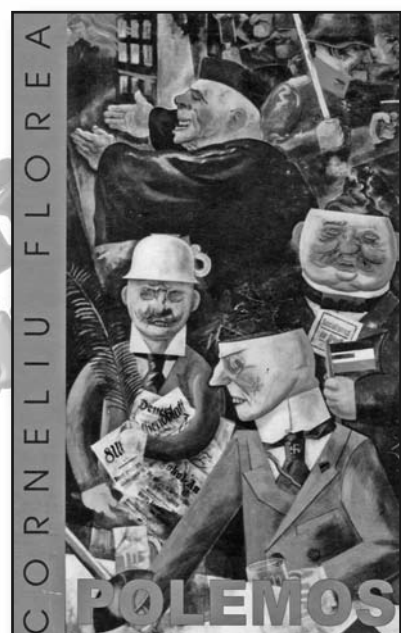
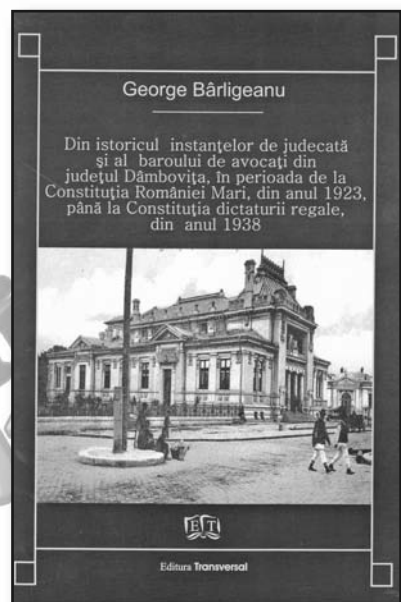
Intrat în birou, picioarele iepurelui se muiră, glasul îi pieri, pielea i se făcu ca de găină, fața i se îngălbeni: pe scaunul de director, ca șef de serviciu, pe scaunul acela de pe care urma să i se rezolve lui pricina, nu stătea nici un lup, lupoaică sau vulpoi, nici măcar o vulpe, ci pur și simplu un ditamai iepuroi...

Iepurele-petiționar începu să scoată niște sunete bâlbăite și stălcite, uitase complet de cerere, de argumentele și considerentele pe care le sucise și răsucise timp de opt ore în antecameră. Iepurele-șef de serviciu și director îl privi sfidător și batjocoritor zicându-i: domnule, dumneata nici nu știi ce vrei să ceri, ești incoerent, ești...

Orologiul din turnul primăriei bătu o oră fixă.

- Dar iată că s-a sfârșit programul - se îmbuna iepuroiul-șef - și la noi programul e sfânt, așa că revino dumneata săptămâna viitoare când vom avea din nou audiențe.

Din bibliotecă revistei „Climate literare”

Gandy-Romulus R. Georgescu

– Nemaiiubito, iubirea mea tereststro-celestă!

Ioan Vișan

Încerc destul de greu să mă desprind de starea ce mă bântuie citind recenta carte a poetului Gandy-Romulus R. Georgescu: – Nemaiiubito, iubirea mea tereststro-celestă!

Știam de mult că este un artizan capabil să umble cu bisturiul printre cuvinte, dar nu credeam că voi întâlni în arta sa poetică atâtea cuvinte noi, recreate, reformulate, născute parcă din ideea că orice limbă rămâne neputincioasă în fața formulării în expresii legate ale gândurilor și stărilor ce frământă spiritul omenesc, în genere! – sau pe al unui creator, în speță!

Sunt o serie de cuvinte noi, care, în pronunția cititorului, pot părea drept jocuri zglobii ale autorului (ludisme verbice!) și, poate, de aceea Maestrul Cezar Ivănescu l-a numit pe Gandy «un poet straniu (...) și plin de har!», care plasează cititorul în centrul metafizicii, astfel absolutizând realitățile dure de la periferia existenței până la apogeul lirizării acesteia.

Ca unui artist autentic, ironia (de sorginte când suav-amară, când grav-sumbă!) îi folosește drept armă atunci când Viața, Iubirea, Moartea îi flutură pe sub sprânceană diamante învelite în smoală. Atunci Gandy este – devine, așa cum îl definește și scriitorul critic literar Tudor Cristea: «un Don Quijote care-și asumă ostentativ condiția». În starea prezentă a Terrei (nu degeaba iubirea poetului este prinsă încă din titlu și-n sintagma «tereststro-celestă!») ca să rămâi neatins de cangrenele sociale, nu poți fi altceva decât un Don Quijote – dar reînchipuit și reactualizat pe măsura vieții moderne.

Poate că de aceea un erotism nevino-

vat (de o rafinată frumusețe!) se revarsă din scriitura lui Gandy pe tot spațiul, de la Facerea Lumii până la... infinitul ei (vezi, în acest sens, «Rondelul unui joc de Dumnezeu cu tâlc creiat!», pag. 13).

Pentru poet, femeia este uneori «vestala» care întreține focul sacru în templul spiritului omenesc, alteori Pelerina-Creștină implorată cu:

«(...) / Iubită-mea: desculță ieși din Capela Sixtină(...)»!

Astfel, ca un Bacovia, în jocul frontal cu anotimpurile (ba chiar descoperă sau chiar inventă un al cincilea anotimp poetico-teluric, măsurat în spirit cu: „Resorbirea Luminelor dintru Sinea-și Nimicizare!”) cu amurgurile și cu ploaia, cu singurătatea (văzută: „ca un bob de strugur uitat nezdrobot!”), cu visul și melancolia, Gandy știe să decanteze din frumusețea, din asprimea și aura tragică a acestora, Lumina și Ambrozia pentru înflorirea gândului-suflet, astfel:

«TuO ești mai mult o: Apă!/Eu sunt mai tot un: Vad!/Pe sânii Tăi un Greier: crapă!/Pe mână –Mea e-un: Șarpe –cald!/În Zarea – Ta vecia: șchioapă!/Pe Ochii-Mei minuni: se scad!/Că-Ți sunt mai mult un: Vad!/Că-Mi ești mai toat'o: Apă!-Eu mire trist și făr'de brad!/TuO Zână –Mea cu-aura calpă!/Eu tot mai tot de Moarte Ard!/TuO Cât mai ceruită-n groapă!/- Hei, Noi tot mai toți: Pământo-Apă!»

(Rondelul unor replici din Pământ și Apă!, de la pagina ***)

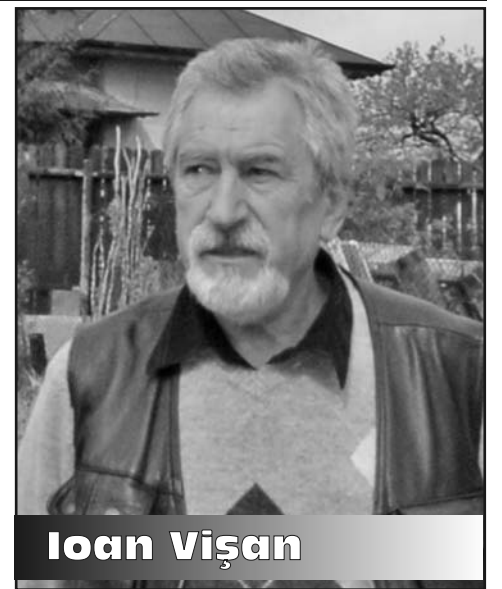
Să exprimi Viața, Iubirea, Moartea și toate stările ce gravitează în jurul acestor trei vectori ai lumii, și totul în formule fixe de rondel, nu este ușor lucru scriitoricesc. Mă bucur să constat că un spirit, o mână

și o minte dibace ca ale poetului Gandy au contribuit și au reușit o reformulare, o reconstrucție cu lianți foarte elastici a Rondelului clasic, ceea ce a surprins și pe unul dintre marile spirite ale poeziei românești: este vorba de neîntrecutul poet Cezar Ivănescu (cel mai sacru Poet al tuturor Timpurilor după cum îl consideră chiar și Gandy!), primul care i-a apreciat autorului nu numai poezia, ci și « inovațiile lingvistice surprinzătoare », îndemnându-l să continue acest experiment literar până la performanța pe care și-o consideră supremă.

Din aria tematică a poetului nu lipsește cum am mai asertat ironia, mai ales acea ironie care așază într-o lumină vie tragicul, spre a-l absolvi de patetism. Ca idealist «neîmburghezit», poetul recunoaște că suntem «îmburgheziți c-o nouă primăvară comunistă-n cârcă!». Evident, perioada post-revoluționară, întinsă chiar până azi și cine știe până când (o tranziție Sine Die!), nu este altceva decât o nouă „primăvară comunistă”, poate chiar mai trist.

Timpul (văzut de poet: ca Măcelar sublim pe-ochi ascuns!) destul de pervers cu poetul și nu numai, este materia primă care, așa cum marea preface scoica în perlă, tot astfel și timpul transformă ade-vărata iubire într-o comoară. Dar, spre deosebire de perlă, care poate zace oricât pe fundul mării, comoara-iubire sau iubirea-comoară stă de cele mai multe ori nedescoperită în «epava trupului», dispărând odată cu acesta sau, printr-un act de cultură și un dar divin, se poate reîntrupa într-un poem. (Gandyman?!)

Poetul acesta cu Son absolut inconfundabil = Gandy Romulus R. Georgescu este înzestrat cu darul Dumnezeiesc de a și preface comorile de iubire și viață ale

Ioan Vișan

spiritului în poezie pe care-o imploră chiar: «Mori cu mine, Puie – Poezie!»

Așadar din «– Nemaiiubito, iubirea mea tereststro-celestă!» i-a ieșit lui Gandy o Dumbravă plină cu Florile-Lăstari de iubire ale Sufletului. Poetul a tot strâns de-a lungul maturității destule amintiri (văzute ca: mătăanii de Noapte sau ca pâinea cerească ce se frânge!), dulci și amare, le-a sublimat cu generozitate și le-a prefăcut în versuri (oare: «Vreascuri-Celeste Versurile Acestea?!») pline de parfumul iubirii, al Vieții, dar, și, mai ales, al morții («Viață? Moarte? = Două Pâini/cu Lumine de Habsâni!»). Și l-am consultat și pe pot și mi-a răspuns: «da, dar mi-au ieșit: lacrimi poeme!». Bacoviene! i-am zis eu (vezi poemul de la pagina 111) căci Lacrimile Christice de sânge adevărate din Grădina Ghetsimanilor, din păcate, le vezi imitate pe căi tele-vizuale. Și-am primit de la autor acest răspuns: „De fapt, Tema = Teama aceasta, de mistică preCreștină. Creștină este mai degrabă obsesiv tratată de mine în cele șase poeme ca semnal al noului volum: Golgota poemelor, inclus și în această carte între paginile 341-353. Și pe care sper să vină Clipa când să le separ într-un volum distinct.”

Ceea ce ne rămâne de sperat și nouă celor care-i așteptăm și versurile scrise într-o formulă liberă, într-un fel o abordare, paradoxal, mai dificilă poetului în cauză.

Rapsodie de toamnă

Puiu V. Moiceanu

Toamna vine ca o sfântă
Cu duminici, zi de nuntă
Clopot tăbăcit de brumă
Serile târzii cunună

Coroana de diademe
Plină e de crizanteme
Perle, castane și-o nucă
Șirag pe săni de duduca

Nașul mare e brumar
Brumărel este cobzar
Afumată de noi, pruna,
Născută cu gâtul mic
Clocotește în ibric

Zgribuliți greierii cântă
TOamna vine ca o nuntă.

Liviu Zănefirescu

Liviu Zănefirescu

Tăișul din cuvânt

Fratelui Bulgaru Costică

Trece tăierea-n miei cum o plecare
Spre-a fi întoarcere pe mai târziu
Când țipătul despică Ursa Mare
În ceasul morții din pustiu viu

Se sparge dar, clepsidra vieții, iată
Țipă cocorii gândul nelumesc
Ca să-i sugrume vraja înflorată
Vin corbii prin artere, se-mbulzesc

Ca să pulseze aprig sângerarea

Spre-a-ncepe viața dincolo murind
Urcă tăcerea-n miei cu disperarea
Cuvântului ce-nvie dăinuind

Se stinge-n miei ninsoarea a mirare
Tăișul din cuvânt e încă viu
Semințe-n mâna morții a pustiu
Mai germinează-n ultima suflare...
...în rest...e noapte,
pace...
numai știu...

Infarct într-un muzeu

Îmbrățișează-mă solemn în Alcatraz
Ajunsă azi original muzeu
Ridată închisoare pe obraz
Să-nchidem un sărut în ... tu și eu

Jumate adormit, jumate treaz
Te voi iubi pe stânci de catifea
Cum valul spumegând în Alcatraz
Lumină lăcrimândă dintr-o stea

Un colier șerpește pe grumaz
Îți amăgește perlele discret
Sirenele cresc alge-n Alcatraz
Pe valuri de rondel sau de sonet

Iubește-mă, sunt clipe de extaz
Uitate-ntr-o clepsidră - tu și eu
Mumii îmbrățișate-n Alcatraz

Puls de sărut - infarct într-un muzeu

Poveste

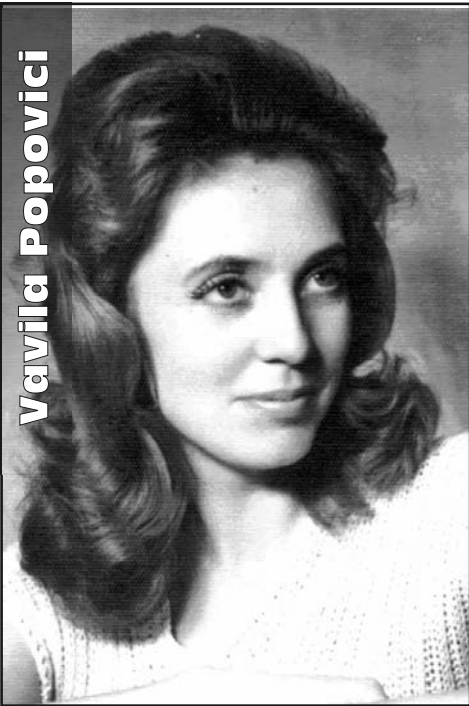
Iubirea ta prin ierburi tăvălite
Sub vechi centauri, ciute și crăiese
Încă pulsează-n flori neprihănite
În macii sângerând culori alese

Văd ochii-ți în privirile uimite –
Luceferi în zidirile celeste
Înlăcrimări de stihuri șlefuite
Spre-a fi eternitate... dor... poveste...

În apa înghețată a izvoarelor
Albește răbdător ecoul munților
Păstrăvi cu solzi-curcubeu
Urcă în fulgerul frunților
Sub pietre născute din volburi de pisc
Și rășină de brad argintiu
E timpul cutremur, târziul-târziu
Fluviul care adună râuri, pâraie
În clepsidre-pocaluri
Cu licori descântate pe terasele-dealuri...

Iubirea ta dezgheață vremuri nenuntite
Printre crăiese, ciute și centauri
Topind legende, vise răzvrătite
Ghețarul ancestral dintre balauri

Iar ochii, vechi luceferi curg a rouă
Prin domolirea care trece peste
Înfloritura slovei, veche...nouă...
Din macii susurând cum o...poveste

Vavila Popovici, S.U.A.

Plecăm cu mașina din orașul Raleigh în orașul Durham. Distanța este de aproximativ 39 de kilometri; se parcurge în aproximativ o jumătate de oră. Avem bilete pentru un concert susținut de pianista canadiană Angela Hewitt. Concertul se va ține în sala teatrului Reynolds Industrie din cadrul Universității Duke, la orele douăzeci. Plecăm cu o oră mai devreme, pentru a ocupa locuri mai bune, locurile nefiind numerotate. Ajungem deci în zona Universității Duke (Duke University), universitate privată din orașul Durham, Carolina de Nord, Statele Unite ale Americii, una din universitățile celebre și stimată în lume, întemeiată în 1838.

Parcăm mașina, coborâm și copiii mă conduc spre Catedrala din imediata apropiere a teatrului. Ne plimbăm pașii pe câteva alei, trecând pe lângă zidurile înalte ale unui castel și ajungem în dreptul impunătoarei clădiri zidită tot din piatră, luminată de jos în sus, ca de altfel toate bisericile catolice. Mă impresionează măreția, soliditatea construcției, precum și vitraliile ferestrelor. Fac imediat asemănarea cu Catedrala Sfântului Patrick din New York, cu arhitectura sa neo-gotică. Intrăm în imensul lăcaș, ne închinăm, dar nu zăbovim întrucât avem de ascultat Variațiunile Goldberg ale lui Bach. Ne îndreptăm pașii spre clădirea teatrului, intrăm în sală. În numai un sfert de oră, toate locurile s-au ocupat.

Citim între timp programul, și ne amintim de cele două personalități muzicale

uriaeș din primii cincizeci de ani ai secolului XVIII, Bach și Haendel. Maeștrii muzicii și-au făcut apariția în cupluri: Bach-Haendel; Mozart-Haydn; Bruckner-Mahler; Debussy-Ravel. Johann Sebastian Bach, genialul compozitor german care a realizat o sinteză a vechiului stil polifonic cu cel armonic, s-a născut în 1685 și a decedat în 1750, în urma unei operații nereușite la ochi. A început să-și câștige pâinea cântând în corul unei biserici. În 1708, Bach a obținut postul de organist de curte și maestru de concert la curtea ducelui de Weimar. În această funcție avea obligația de a compune nu numai muzică pentru orgă, dar și compoziții pentru ansambluri orchestrale. Este nevoit să părăsească Weimarul în 1717, transferându-se la curtea prințului Leopold de Anhalt-Cotthen. În acest timp, compune cele 6 concerte brandenburgice, precum și suitele pentru violoncel solo, sonatele pentru vioară solo și suitele orchestrale. În 1723, Johann Sebastian Bach este numit Cantor și director muzical la biserica St. Thomas din Leipzig, unde și-a petrecut restul vieții. ... Pentru câteva clipe mintea îmi fuge și îmi amintesc de interiorul acestei biserici pe care am vizitat-o cândva, de mormântul lui Bach care se afla în ea, de concertul la orgă pe care l-am audiat în acea biserică, de senzația pe care am avut-o, că sunetele cu accente apocaliptice vin de undeva din cer... Ne amintim de viața lui: a avut două soții și 21 de copii. Pentru ei muncea enorm. După moartea primei soții s-a căsătorit cu Anna Magdalena Wilcken, o bună cântăreață și fiică a unui muzician al curții. Toți fiii lui Bach au arătat o deosebită dotare pentru muzică, mulți dintre ei devenind muzicieni consacrați.

Pentru zilele festive, Bach a compus cantate și oratorii de o deosebită frumusețe, ca Patimile după Ioan, Patimile după Matei, Oratoriul de Craciun și altele. Multe dintre operele acestei perioade sunt datorate colaborării cu Collegium Musicum din Leipzig, sau reprezintă compoziții așa zise erudite, ca cele patru volume de exerciții pentru clavecin, partitele pentru pian, Variațiunile Goldberg, Arta Fugii, Concertul italian ș.a.m.d.

Pianista și-a dobândit renumele prin înregistrările făcute în decursul a unsprezece ani, un număr de 18 CD-uri. Este pre-

zentată ca o artistă fenomenală, ca un pianist preeminent al muzicii lui Bach, al timpului pe care îl trăim. Discografia sa include de asemenea CD-uri ale lui Grana-dos, Beethoven, Rameau, Chabrier, Olivier Messiaen, Ravel, Chopin Nocturne și Impromptuuri și câteva discuri cu muzica lui Couperin. Primele serii de discuri prezintă muzica lui Schumann. Are interpretări din diverse locuri de pe glob: America de Nord, Europa, Japonia, Australia, Singapore, Noua Zeelanda, Israel, China, Mexic, Turcia, Uniunea Sovietică. Între anii 2007 și 2008 a interpretat Clavecinul bine temperat a lui Bach, în majoritatea orașelor lumii, fugile Clavecinului bine temperat fiind strălucite fugi artistice, lipsite de orice urmă de pedanterie sau schematism didactic. Angela Hewitt este născută dintr-o familie de muzicieni, tatăl său a fost organist la Catedrala din Ottawa, Canada. A studiat pianul de la vârsta de trei ani, apoi și-a continuat studiul la Conservatorul Regal de Muzica din Toronto. Ceea ce am reținut a fost premiul de interpretare la un concurs internațional de Bach de la Leipzig, pe lângă multe alte premii.

Și muzica lui Bach a început... Goldberg Variationen, o arie cu superbe 30 de variațiuni, cântate succesiv, timp de o oră și jumătate! Numele acestor variațiuni vine de la primul interpret al lucrării, clavecinistul Goldberg, aflat în slujba contelui Kayserling, ambasadorul Rusiei la Dresda. Remarcăm de la început forța, precizia pianistei și spiritul emoțional pe care îl adaugă interpretării. Nu este nimic artificial, ci transpare un autentic suflu artistic, realizat în interpretarea acestei variațiuni de adâncă vibrație emoțională și robustețe ritmică, care străbat construcții polifonice grandioase. Mâinile pianistei alternează ritmic, se suprapun cu forță și eleganță, privirea ei este plecată departe, uneori parcă vorbind, certându-se și împăcându-se cu îngerii din preajmă, sau cu cei de pe scara urcătoare la cer... Frecvente cromatisme dau un suflu îndrăzneț lucrării și astfel variațiunile nu sunt numai prezentări succesive ale temei, ci imagini foarte diverse, realizate prin diferite mijloace: canon, fugato, ariete lirice, piese de dans, iar la sfârșit, un joc de improvizatie muzicală, construit din suprapunerea polifonică a unor cântece diferite.

În final, după interpretarea Ariei da Capo, mâinile pianistei, de la coate și până la vârful degetelor, rămân paralele, apropiate, odihnindu-se geometric pentru câteva clipe, pe clapele pianului mut; capul îi este aplecat pe brațe... Poate spune o rugăciune!? Corpul supus ideii, străbătut de fluidul eteric al unui simbol! Superb! Și totuși, mâinile ei au grația lebedei... Lumea așteaptă smerită... Fiori îmi trec prin trup pentru a nu știu câta oară, în aceste minute ale lui Bach, până când artista ridică mâinile de pe clape, se scoală de pe scaun și se înclină în fața publicului. În ropotele aplauze, auditoriul se ridică în picioare. Bravo, spunem în gând, acestei adevărate artiste, Angela Hewitt!

„Muzica este aritmetica sunetelor” spunea Claude Debussy. O, nu! Este cu mult mai mult decât atât! În sufletele noastre muzica a stărnit furtuna, iar Bach știe să folosească deopotrivă iubirea și rațiunea, ca pe niște imense coloane de piatră - ultimele acorduri sau note dintr-un final -, care induc în sufletele noastre acea liniște binefăcătoare... Măsura, armonia aparțin echilibrului acestei lumi și muzica este o împăcare rațională a binelui cu răul, binele fiind cel care domină într-o muzică construită, hrănită cu iubire.

Muzica lui Bach interpretată de Angela Hewitt ne-a răscolit sufletele și, ca după o furtună de trăiri, ne-am liniștit, suntem mai buni, sufletele noastre mai nobile. Mergem la braț, în seara aceasta caldă, cu lună albă, rece, speriată, îndepărtată, luminând totuși puternic cărarea și zidurile grandioase și reci ale castelului, ale bisericii. Un vânticel ne însoțește, ne șoptește câte ceva despre spiritul geniului... Ne îndreptăm spre locul de parcare urcând scările a două etaje și vorbind despre Bach, despre firea lui echilibrată, modestă, despre faptul că și-a dedicat creația preamării lui Dumnezeu și înălțării spirituale a omului... Deși a crezut neîndoios în fericirea vieții veșnice, în creația sa nu a redat omul împăcat care așteaptă cu seninătate viața de dincolo, ci omul cu toate îndoiele, cu ispitele și căderile sale, aducând către finalul pieselor muzicale imagini luminoase, înălțătoare, ancorate în neclintita credință a prezenței divine în viața omului. Evlavios cum era, se spune că Bach își începea fiecare lucrare cu rugăciunea „Iisuse, ajută-mă” și o sfârșea cu inscripția „Numai pentru slava lui Dumnezeu”.

Semnal

Florica Bud

OGLINDA TIMPULUI

vijelia mi-a smuls doar o frunză
restul putrezesc amorțite
zadarnic
mă dor
când în suflet am frig
și în ram oseminte.
zac trunchi hieratic așteptând
să fiu asumată naturii moarte
memoria vastei oglinzi
Oglindea Timpului.
păstrez tăcerea în pământul sacru
ca pe un moment Requiem
când aluneci potop frenetic
într-un strop
cei mulți se preling înspre el

căci în suflet am frig
și în ram oseminte.

STRADA ACAJU

mirese castane vând.
lipsește afișul zgribulit pe strada acaju
cea mai faină
cale spre pierderi
sută la sută prigat.
grăbită
să nu aud
cum mă ajunge din urmă
hienă necruțătoare
răspunsul nemuritorilor mei
insularii veșnic amețiți
de aerul crud
al munților gutâi.

ZIUA ÎNVEȘMÂNTATĂ ÎN ALBASTRU

cea mai grea zi
dată în custodie

de tatăl ceresc
a fost
ziua înveșmântată în albastru.
tocmai ea
fărămă sclipitoare
smulsa
over and over again
cu
picătura
din carnea zdrențuită
de homo sapiens fossilis parțial... înfrânt.

ARGINTIU FĂRĂ PETE

direcția maghreb
îmi indică zgubilitic
spiridușul argintiu fără pete
proaspăt întors
de la un training al băncilor de embrioni
umani
destinate
femeilor infertile
momâi
sterilizate
de prima ecuație ce aduce cu sine dileme

și riduri
majore încă din clasa întâi.
Qui prodest?

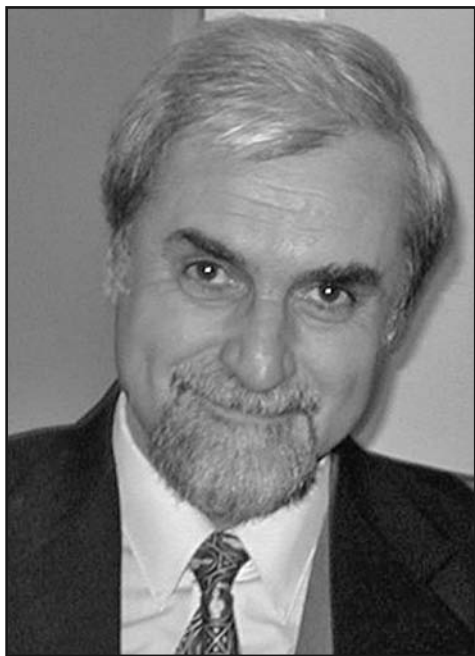

Florica Bud

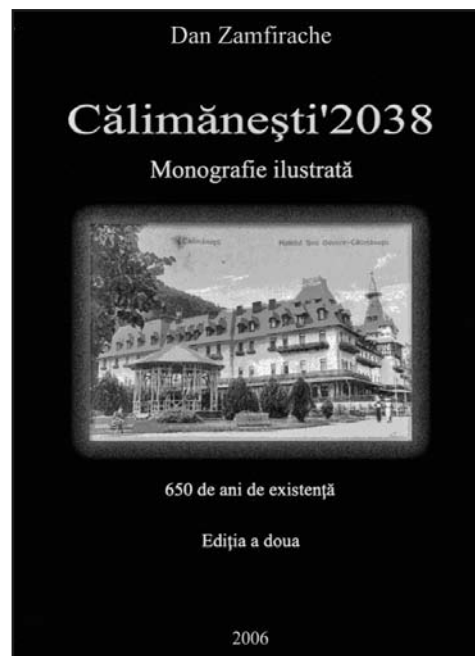
Dan Zamfirache, cărți publicate în țară Călimănești

Dan Zamfirache

Călimăneștiul are un trecut zbuciumat, determinat de împrejurări istorice și sociale. Ca cele mai multe dintre sate a luat ființă în jurul unei mănăstiri. Legenda spune ca mănăstirea Cozia - de care este legată nașterea satului - a fost ridicată în locul sau în apropierea alteia, zidită de Negru Vodă. Urmele ei se găsesc la poalele muntelui Capra, ceva mai la nord de mănăstirea Cozia. Întemeierea Principatelor găsește în câmpul Coziei un mănunchi de case mici (satul Cozia), ce coborau pe poalele munților pana spre apa Oltului. "În aceste case își trăiau nevoile câțiva romani care, poate făceau puntea de legătura dintre strămoșii noștri Daco-Romani și noi Romanii" (I. Simionescu - Tara noastră. Oameni, locuri, lucruri, ed. II București, 1938). De altfel pe toata valea Oltului sunt presărate urme romane (castrul de la Dăești, urmele termelor romane de la Bivolari, Masa lui Traian etc.) care mărturisesc latinitatea noastră. Urmele așezării se pierd în negura vremurilor, localitatea actuală înfiripându-se probabil în secolele V - VII e.n. când vechea obște sătească, ce se întindea pe malurile Oltului, pe dealurile de la poalele Coziei, s-a destrămat, fiind împărțită între oamenii de vază ai vechii obști: Căliman, Șerban, Stoian, Bogdan, care vor înființa localitățile Călimănești, Șerbănești, Stoenști și Bogdănești. Fiecare epocă și-a pus amprenta asupra localității, mărturiile fiind păstrate și astăzi, constituind prețuirea de care ele s-au bucurat din partea localnicilor. Este de ajuns să amintim documentul din timpul lui Mircea cel Bătrân din 8 ianuarie 1392, cu referire la Mănăstirea Cozia. Dar prima mențiune documentară o găsim în "Condica mănăstirii Cozia", la 20 mai 1388, când Mircea cel Bătrân spune "... a binevoit domnia mea să rădic din temelie o mănăstire ... la locul numit Călimănești pe Olt, care a fost mai înainte satul boierului domniei mele Nan Udoba, pe care cu dragoste și multa osârdie, după voia domniei mele, l-a închinat mai înainte zisei mănăstiri". Cum ai scoborât din gara Călimănești și ai trecut Oltul cu podul plutitor, te întâmpină "Ostrovul", insula cu o vegetație bogată, care ascunde în umbra ei o bisericuță în stil vechi românesc, singura amintire a fostei mănăstiri. Un parc admirabil adăpostește hotelurile principale, vilele continuându-se pe malul drept al Oltului în tot lungul șoselei până la izvorul Căciulata. (Descriere a insulei Ostrov din "România Balneară și Turistică - Turing Clubul României 1932" - Emil Țeposu & Valeriu Pușcariu). Având o poziție privilegiată și un peisaj de invidiat Călimăneștiul a fost de-a lungul timpului vizitat de familii deosebite, iar pentru localnici aceasta constituia un pretext ca de fiecare dată, în fiecare an să fie la curent cu "noutățile" fie ca ele se chemau moda ori cunoștințe noi. Apele minerale izvorăsc din Valea Oltului și au fost menționate încă de pe vremea romanilor. În timpul nostru, încă din 1860 acest loc a căpătat faimă în Europa datorită izvoarelor sale minerale îmbute-

liate și transportate la Paris, unde erau folosite cu regularitate de împăratul Napoleon al III-lea, care le-a comparat cu cele similare din Franța, cum ar fi Chapelle, Eaux Bonnes și Chatelguyan. Aceste izvoare au stărnit pe bună dreptate în epoca interesul european, fiind medaliate cu aur la expozițiile de la Viena din 1873 și Bruxelles în 1893. Cu izvoarele pe care le are într-un spațiu atât de restrâns stațiunea poate fi notată într-o carte de recorduri căci puține localități balneare se pot lăuda cu atâtea surse minerale. De remarcat că, datorita faimei apelor, stațiunea nu a mai parcurs toate etapele dezvoltării de la cătun la sat, comună, oraș, ci a trecut direct la stadiul de stațiune. Călimănești - Căciulata a fost și izvorul mineral favorit al împăratului Napoleon al III-lea. Numai războiul l-a împiedicat să vină pentru o cură la miraculosul izvor. De efectele aceleiași ape s-au bucurat ulterior personalități de înalt rang precum împăratul Austro-Ungariei, Frantz Joseph, președintele Franței, Emil Loubet și arhiducele austro-ungar Leopold Salvator. Frumusețea locurilor este aceea care-i determină pe marii potenți ai vremii să-și construiască splendide vile, un sanatoriu și cazinouri pentru petrecerea vacanțelor și a concediilor într-o zonă în care dacă o data ai fost, sigur te vei reîntoarce! Este și cazul celebrei actrițe spaniole Sarita Montiel găzduită în frumoasa vila a doctorului Nicolescu. A face azi o plimbare pe străzile orașului înseamnă să guști din măiestria celor ce au înălțat vile în stil helvetic aflate într-un peisaj cu totul încântător! Construirea cazinoului din insula Ostrov în 1912 trebuie să fi adus odată cu finalizarea lui o mulțime de oaspeți atrași aici nu numai de mirajul locului aflat la marginea de sud a insulei, retras la locul numit "la Vâltoare" amintind de extraordinare și palpitante întreceri ale înotătorilor localnici, popicariilor sau spectacolelor de pe terasa esplanadei din fata superbeii construcții dar și de petrecere a timpului într-un loc

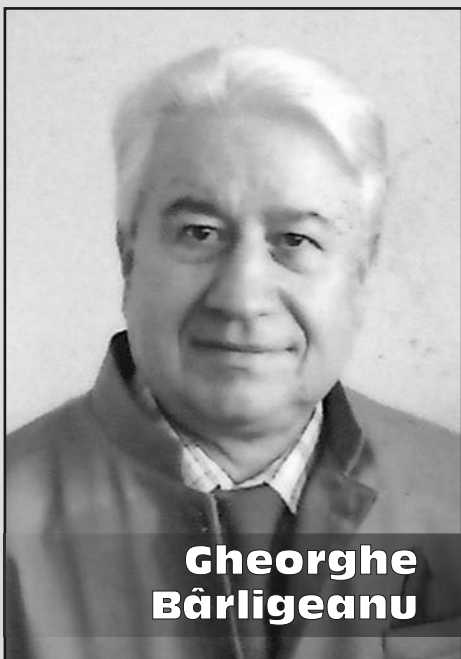

încântător - un mic Manhattan înconjurat de brațele tumultuosului pe atunci râu Olt. Trebuie să fi fost populat Călimăneștiul interbelic din moment ce avea două cazinouri în acele vremuri! Duminica, probabil ștrandul cu ale sale cabine din lemn vopsit verde era plin după ce se termina slujba de la Schit. Iar seara nu lipsea o plimbare pe alei ori o promenadă spre izvoare. Nu în ultimul rând o vizită la vilele ce se înșiruiau de o parte și de alta de-a lungul drumului de 3 Km dintre Călimănești și Căciulata ti-ar fi încununat un sejur de care cu siguranță îți aminteai descriindu-l cu emfază la orice întâlnire cu prietenii rămași surprinși că si-au pierdut concediul de o vară! Ca și în Moldova turiștii dornici de autentic pot contempla aici în județul Vâlcea încă pe locul lor schitul Ostrov, Bradu, Iezer, Păpușa, Troianu, mănăstirile Cozia, Cornetu, Turnu, Stănișoara, Horezu, Arnota, Bistrița, Surpatele, Dintr-un Lemn dar și un Athos românesc, cel de la Frasinei aflat departe de lume, în vârful munților într-un cadru fermecător. Un drum îngust șerpuind pe lângă râul Mureasca te conduce către platoul unde sunt așezate mănăstirea, casele și gospodăria preoților. Sunt puține locuri în lume unde mâna lui Dumnezeu și mintea omului se întâlnesc ca aici, dând forță imaginației! Călimăneștiul nu este numai locul de azi ci și cel de ieri al minunatelor vacanțe studențești petrecute pe malul Oltului, la Vâltoare sau în paradisul insulei Ostrov, la Masa lui Traian, cu trecerea bacului a învolburatului râu spre Sfranghes în drum către Căciulata ori prin pădure pe Drumul Muncitorului spre mănăstirea Cozia sau Stănișoara, Turnu ori Cornetu, pe muntele Coziei - magnificul urs culcat pe spate! Dar și al serilor culturale de la Biblioteca, al festivalurilor celebrând frumusețea portului popular, al întrecerilor sportive, al petrecerilor și discotecilor de-o vară de pe terase, al plimbărilor pe care le refac în gând atunci când sunt departe și mi-e dor iar când revin mă energizează dacă le gă-

sesc încă pe locul lor. Din cartea profesorului I. Petrescu-Burloiu (1944) aflăm că Mircea cel Bătrân își alege acest loc pentru a construi aici un lăcaș de închinăciune. Iar pentru ca locuitorii tulburau liniștea, domnitorul a mutat satul în Poiana Priboienilor, în sud-vestul Coziei, pentru ca mai târziu - spre anul 1500 - o parte dintre locuitori să se așeze către vărsarea pârâului Căciulata în Olt, pe locul actualului izvor, iar alții mai jos, spre vatra actuală a Călimăneștiului, unde și-au construit pe Câmpul lui Căliman o biserică veche din bârne (la 1741) în jurul căreia a luat ființă satul Călimănești, după numele celui mai înstărit dintre primii locuitori, Căliman. Ca orice sat Călimăneștiul s-a format pe o moșie, a Coziei împrejurul mănăstirii unde au fost câștigate strălucite victorii de către domnitorii români. Basarab I învingea la Posada în 1330 pe regele Ungariei Carol Robert d'Anjou. Au urmat cele ale lui Mircea cel Bătrân, Vlad Țepeș, Nicolae Mavrogheni. Aici s-au refugiat revoluționarii de la 1821, de la 1848, constituanții de la 1866. Chiar mănăstirea Cozia a fost construită în urma unei victorii a lui Mircea împotriva ungarilor. (* și nu întâmplător ales locul pentru ca aici valea era sălbatică cu versante abrupte și munți prăpăstioși cu înălțimi de până la 1500 de metri cu forme masive la nord, abia spre sud în vatra de azi a orașului Oltul se mai domolea făcând loc plaiurilor largi. Măturii văzute încă pe locul lor - precum Masa lui Traian din defileul Oltului, dăltuită în stâncă de romani în scopul construirii drumului din defileu, pe lângă care trece azi calea ferată, Bivolari - castru roman construit din piatră în timpul împăratului Hadrian - cu terme ce foloseau apele minerale din jur, Tezaurul de monede dacice format din 300 de piese, găsit la Jiblea, precum și monedele de la Bivolari - toate acestea confirmă existența unei puternice așezări dacice ca important nod rutier al vremii. Prima școală înființată la Călimănești datând din anul 1838, iar încă din anul 1890 localitatea trece în rândul stațiunilor balneare situându-se chiar până în ziua de azi printre cele mai de seama stațiuni cunoscute prin efectele sale curative nu numai pe plan național dar și internațional. Remarcabil este că localitatea, datorită descoperirii izvoarelor de apă minerală către jumătatea secolului al XIX - lea, nu a cunoscut evoluția sat - târg - oraș, ci din prima fază (sat) a trecut direct în a treia (oraș). Casele erau "mici și sărăcicioase", alcătuite din tindă, camera și chiler. Satul ajunsese să se întindă până către Sfranghes, hotarul de sud al Căciulatei. În anii următori lui 1864 aveau să se definitiveze cele patru unități din care era format: satul Călimănești, satul Seaca și cătunele Căciulata și Gura Văii. Tot în anul 1864 începe construirea de case în Câmpul lui Dan, dintre sosea și Olt, pe fâșii de teren cu care fuseseră impropietărite vechile familii: Cuprian, Zamfirache Panduru, Brănescu, Găina, Găoza, Berbec, Mangu, Morcov...

Va urma

Despre un doctorat... regal și niște povestiri

Gheorghe Bărligeanu

Nu cu mult timp în urmă, în cadrul Centrului de conferințe a Universității „Valahia” din Târgoviște, a avut loc un important eveniment socio-cultural. Acesta a constat în susținerea unei teze de doctorat cu privire la istoria instanțelor de judecată. Intitulându-se „Din istoricul Instanțelor de judecată și al Baroului de avocați din județul Dâmbovița, în perioada de la Constituția României Mari din anul 1923 până la Constituția Regelui Carol al II-lea din 1938”, ea a fost susținută cu convingere și profesionalism de către judecătorul târgoviștean Gheorghe N. Bărligeanu.

Din selecta și competența „instanță” care a „judecat cazul” au făcut parte prof. univ. dr. Ion Stegăroiu, ca președinte al comisiei, prof. univ. dr. Radu Ștefan Vergati, îndrumătorul tezei de doctorat; general de brigadă, prof. univ. dr. Nicolae Ciobanu (ultimii doi fiind membri ai Academiei oamenilor de știință din România), prof. univ. dr. Ștefan Trâmbaciu (de la Universitatea din Pitești), conf. univ. dr. Livia Mocanu, decan al Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice din cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște.

Personalități marcante și avizate în domeniu, cei amintiți au relevat certa valoare a lucrării de doctorat a magistratului târgoviștean, bazată nu doar pe un aprofundat studiu teoretic, ci și pe o solidă practică judiciară. În acest context,

examenul domniei sale a fost apreciat cu notă maximă, fiind declarat doctor în științe umanist-istorice.

În afara problemei în sine, doctorul, de acum, Gheorghe Bărligeanu, se dovedește a fi, grație lecturii sale remarcabile, și un bun cunoscător al unor spumoase și antologice întâmplări din culisele istoriei interbelice. Iată câteva din acestea, relatate și nouă, spre a le publica:

- Regele Culturii (cum era denumit Carol al II-lea) l-a chemat prin luna februarie a anului 1938 pe „prințul” avocaților, prof. Istrate Micescu, și i-a ordonat să realizeze o Constituție nouă. Aceasta trebuia să prevadă, printre altele, că Regele este capul Statului, că are putere absolută de legiferare și că poate să numească și să destituie, după voia Sa, pe primul-ministru. Legenda spune că a doua zi dimineață, prof. Istrate Micescu a adus și a pus pe biroul regelui cele 100 de articole ale Constituției, care a fost denumită mai târziu Constituția lui Carol al II-lea sau Constituția dictaturii regale.

- Odată, Regele l-a invitat în cabinetul său de la etajul I al Palatului, pe istoricul și cărturarul Nicolae Iorga. În timp ce urca scările, acesta s-a întâlnit cu primul-ministru în funcțiune, A. C. Cuza, care venea de la Carol și care l-a întrebat pe marele istoric: „Ce mai faceți domnule profesor?”. La care Iorga i-a răspuns scurt, fără să se oprească din drum: „În timp ce dumneata cobori, eu urc”. Și, într-adevăr, de a doua zi, Nicolae Iorga a fost noul prim-ministru al României.

- Aflându-se într-o adunare selectă, formată din personalități politice ale vremii, omul politic Nicolae Iorga, cere permisiunea să rostească un catren, care suna cam așa: „Are barbă, dar nu e țap/E mai înalt ca noi cu-un cap/A scris istorie sub trei regi/Și are toți copiii blegi”. După care, acesta a remarcat: „Dacă ați ști cine a scris asta despre mine, i-aș scoate și celălalt ochi”. Și s-a așezat liniștit în fotoliul său. Primul-ministru, Armand Călinescu, care compusese epigrama, se afla și el de față (se știe că avea un ochi acoperit cu un plasture de piele) dar nu a ripostat în nici un fel la provocarea profesorului Iorga, întâlnirea continuând fără alte incidente.

A consemnat Ion Iancu Vale

Cristi Cosac

Căutare în miez de noapte

Îmbătat de sunete ascuțite și de noapte,
Înconjurat de monoliți uriași și tainici,
Merg pe sârmă... și malefici, da malefici!
Merg pe sârmă, mai mult pe dedesubt,
Supt, mărunț și neștiut de nimeni.

Îmbătat de vară și de vis,
Cobor pe un fir, cobor cu atenție și rigoare,
Și vreau să ajung în acele clipe în care
Se scriu datini, în locuri care scriu istorii
Ce-i drept, adesea înșelătoare.

Îmbătat de alcool, pierdut de eden,
Stăpânit totuși, aproape cartezian,
Alunec din ce în ce mai tare,
Pâna pe panta trăirilor antice,

Pan' pe crestele Olimpului norat.
Cu imagini ce se derulează din ce în ce mai rar,
Însă cu sens din ce în ce mai unitar
Când nu stiu, imaginând cu aplomb,
Caut acel răspuns elocvent,

Un răspuns plenipotent
Care să-mi spună: iată timpul tău natal
Uite locul tinereții tale, tale quale,
Te așteaptă în curiile patriarhale,
Ori în agora de egal forfotitoare,
Ori... ori în infinitul inconștienței tale...

Și poate totul e-n zadar,
Cu mori de vânt o cruntă luptă,
Iar eu pun totul sub o lupă,
Dar cu monoliții înalțându-se în fum
Lentila lupei rămâne scutul cel mai bun.

Resort

Lupi cu colți de fier sălbatici,
Și hiene ce-aparent rânjesc la tine,

Epigrame din volumul în curs de apariție, „Mascarada veselă și tristă“

Gheorghe Gh. Popescu

Firească

Nici în patrii democratice
Alternanța la putere
Nu e o normalitate
Pentru cei cu nasu-n miere !

Ajutor pentru țărani

Și la lapte, și la carne
Și la țuică, și la încă
Ce-i din câmp, sau are coarne
Birurile îi mănâncă !

Îngâmfatul

Individul plin de toate
Pe care l-am cunoscut
Nu e prost de-adevărate,
Ci e numai prost-crescut !

Cine poate oase roade

Pe baronii cu avere
Chițibușii de la Fisc
Îi cam scapă din vedere
Că n-ajung la ei în pisc!

Avocatul

În pledoarii răsucite
Și plătite cu bani grei
Toate ciorile vopsite
Le transformă-n porumbel !

Cameleonism

Interesul când e-n joc
Opoziția e-n stare
Fără niciun echivoc
Să ia orișice culoare !

Strigăt în pustiu

Românie, unde ești,
Și unde ai ajuns, matale
Cu salarii românești
Și prețuri occidentale ?...

Cu ochi de foc mereu mă urmăresc,
În noaptea albă, anxioasă.
Ei sunt un resort enorm, fantastic,
Un mecanism reactualizat acum,
Prin roboți fără simțire,
Pentru o mai bună arie de acoperire,

E un resort teleghidat,
Prins numai într-un fir de ață
Și atât de tare încordat
Și așa de criminal, căci iată!

Îndată ața că s-a rupt,
Cu acuratețe rece ca de gheață,
Unu din zece să mai scape,
Și ăla dacă e norocos.

Resortu-i gata, revine în poziție,
Așteaptă încordat, atent pe alții
Pân' ce-i va termina pe toți,
Și apoi se mistuie pe sine.

Și d-asta calc mereu nervos, cu precauție,
Că-i gata gata să mă atace

Legiuitorii

În forul legislativ
Care a făcut progrese
Se trag legile la tiv,
Mai mult după interese !

Ca orbeții

Dacă azi avem un drum
Care nu știm unde duce,
Viitorului de-acum
O să-i punem și lui cruce !

Moralistii

Ca-ntr-o carte de bucate
Foarte mulți vehiculează
Norme de moralitate,
Pe care ei le fentează !

Posteritate

Avem astăzi, fără glume,
Prea mulți creatori în țară
Ce au cărțile postume
Înainte ca să moară !

Cauze și efecte

Când zăpada nu mai cade
Pentru-alunecuş și gheață
Ortopedului îi scade
Simțitor chefel de viață !

Rostuire

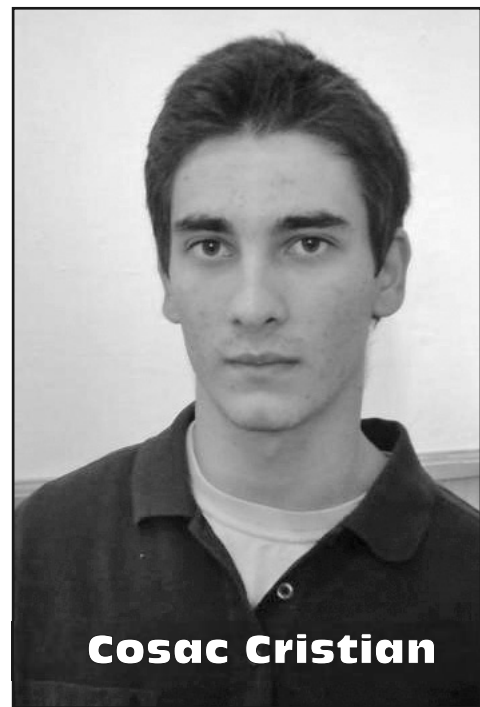
Stă un partid la putere,
Și cât șade pe cai mari
Îi dă țării cu plăcere
Cei mai mulți miliardari !

În secolul XXI

La puțini e ca la noi
Unde, fire curajoasă,
Doarme omu ' ca în casă
Pe la groapa de gunoi !

Falsitate

O decepție în viață
Sunt amicii buni la toate,
Când te laudă în față
Și te sapă pe la spate !

Cosac Cristian

„Zilele Uzdinului” - Voivodina

27 iulie - 1 august 2009 ■ ediția I

Vasile Barbu

Manifestarea gândită și realizată de către S.L.A. „Tibiscus” a durat nu mai puțin de șase zile, programele ei desfășurându-se în incinta „Casei românești”, dar și în alte spații. În memoria spirituală a Uzdinului, după această primă ediție a unei manifestări culturale uzdinene au rămas două cărți noi și alte nestemate spirituale apropiate de sufletul și de inima românului.

Debutul „Zilelor Uzdinului” s-a consemnat luni, 27 iulie, când a fost inaugurată Biblioteca „Petru Mezin”, care acum se află în clădirea Primăriei Uzdinului. Biblioteca a fost inaugurată de către Vasile Barbu, președintele S.L.A. „Tibiscus”. Dispune de un fond de 4500 de cărți, marea majoritate în limba română, cât și de multe reviste culturale și de spiritualitate românească.

Măști, 28 iulie s-au marcat marcat 10 ani de existență a Despărțământului ASTRA „Pr. Traian Bojin” din Uzdin. Acest despărțământ astrist ține de Asociațiunea ASTRA din Sibiu și a fost înființat în august 1999 de către regretatul prof. Gheorghe Lifa (1929-2006) și de Vasile Barbu, ca și primul despărțământ al ASTREI în Banatul sârbesc. Diplome de mulțumire pentru activitatea depusă au primit: Pavel Bălan, Florina Vina (Novi Sad), Ioniță Bochianț (Vârșet), Dănuț Drăghici, Vasile Barbu, dr. Tiberiu Ciobanu (Timișoara), Arcadie Chirșbaum (Făget), Areta Moșu (Iași), dr. Dumitru Acu (Sibiu), Aurel Turcuș (Timișoara) și Florian Copcea (Drobeta Turnu Severin).

Miercuri, 29 iulie, la „Casa românească” a avut loc o expoziție de pictură naivă, în cadrul căreia au expus Viorica Șoșdean (pentru prima dată în cadrul unei expoziții), precum și talentatele eleve Patricia Almăjan și Meghi-Maria Neda. La fel, au expus desene și copiii de la secția de pictură a lui Daniel Susa.

În cadrul unui proiect despre revalorizarea contemporană a troițelor, ca însemn al identității culturale românești, realizat de către instituții culturale din Craiova (Universitatea, Academia Română, Muzeul Olteniei, Radio Oltenia), în parteneriat cu Uniunea Românilor „AVE” din Bulgaria și S.L.A. „Tibiscus”, la „Casa Românească” a avut loc o microsesiune științifică pe această temă. Au luat cuvântul: dr. Nicolae Panea - prorectorul Universității din Craiova, dr. Gabriela Rusu-Păsărin, din partea postului Radio Oltenia, dr. Gheorghe Florescu din Drobeta Turnu Severin, Florian Copcea din Drobeta Turnu Severin, Vasile Barbu, Mărioara Sârbu și Ana Boier.

Din partea echipei de proiect au fost oferite diplome tinerilor pictori uzdineni: Meghi Maria Neda, Patricia Almăjan, Andreea Ioana Șoșdean, Eduardo Eugen Boier, Alex Șocardă, Lauriana Almăjan, Alexandru Boier, Anastasia Șocardă și Cristofer Boier.

În data de 30 iulie, la Galeria „Torna, torna, frate” a avut loc vernisajul expoziției de desene a lui Daniel Susa, intitulată „Caii zărilor panonice”. La vernisaj au vorbit, printre alții, dr. Nicu Panea (Craiova), Florian Copcea și poetul Ionel Iacob Bencei din Timișoara, care a și recitat din pro-

pria operă în grai dar a și evocat momente din viața satului bănățean de odinioară.

Cu acest prilej au fost conferite două „Însemne de prețuire”, din partea organizatorilor, domnilor Ioan Aurel Laslău din Timișoara și Geo Popescu din Târgoviște.

Vineri, 31 iulie, manifestările au înce-

put cu vernisajul unei expoziții de acuarie a doamnei Adriana Păiușan din Timișoara. La vernisaj au vorbit poetul timișorean Aurel Turcuș, autoarea Adriana Păiușan, Vasile Barbu. S-a păstrat un moment de reculegere în memoria lui Flaviu Mihalca, istoric din Timișoara, care a fost ales primul membru de onoare al S.L.A. „Tibiscus”, și care a decedat în anul 2004, dar despre a cărui moarte abia acum s-a aflat.

În cadrul unei serate literare de poezie

put cu vernisajul unei expoziții de acuarie a doamnei Adriana Păiușan din Timișoara. La vernisaj au vorbit poetul timișorean Aurel Turcuș, autoarea Adriana Păiușan, Vasile Barbu. S-a păstrat un moment de reculegere în memoria lui Flaviu Mihalca, istoric din Timișoara, care a fost ales primul membru de onoare al S.L.A. „Tibiscus”, și care a decedat în anul 2004, dar despre a cărui moarte abia acum s-a aflat.

Gazdele au conferit trei titluri de membri de onoare ai S.L.A. „Tibiscus”, și anume: doamnei Adriana Păiușan, pictoriță, domnului Tiberiu Popovici din Bocșa, poet și cronicar, și poetului și umoristului Arcadie Chirșbaum din Făget.

„Întâlnirile scriitorilor în grai bănățean” au ajuns la ediția a VIII-a. În cadrul acestei manifestări a fost lansat și prezentat proiectul „Muzeul literaturii române în grai bănățean”, care deocamdată este într-o cameră a „Casei românești”, dar care, odată cu sporirea numărului de exponate, va fi mutat într-o altă casă, special amenajată ca și adevărat muzeu de literatură. Au fost expuse 40 de fotografii înrămate ale poezilor dialectale, fotografii de la diferite manifestări culturale, obiecte aparținătoare scriitorilor în grai, cărți, reviste, poezii scrise de mână.

La serata literară mai întâi domnul Aurel Turcuș, poet, gazetar, folclorist, muzeograf din Timișoara, a fost acordat Premiul Festivalului de creații literare în grai bănățean „Todor Crețu Toșa – Petru Dimcea” (care va avea loc mâine zi) ca și unul dintre cei doi laureați ai acestui mare festival ai poezilor dialectale. Premiul a fost acordat domnului Turcuș pentru îngrijirea vastei panorame „Poezie în grai bănățean” (carte realizate în colaborare cu Ionel Stoitș și Vasile Barbu) apărută la Editura „Orizonturi universitare” din Timișoara. Cartea a și fost lansată cu acest prilej, fiind un adevărat monument al poeziei dialectale a autorilor din Voivodina. În carte sunt antologați 40 de poeți.

Au fost lansate și două publicații culturale din Timișoara: „Clio”, de către dr.

dialectă, au citit Trifu Șoșdean din Uzdin, Maria Delia Rădmăniștean din Seceani (România), Tiberiu Popovici din Bocșa, Valerie Grosu și Vasile Barbu din Uzdin.

Sâmbătă, 1 august, în cimitirul din Uzdin, la cripta familiei Lifaa fost sfințită o placă funerară – cruce de marmură albă „Gherghe Lifa, 1929-2006”, un dar al prietenilor Uzdinului din Târgoviște, Geo Popescu și Marin Florea. La momentul sfințirii de către preotul Uzdinului, preot Teodor Miclea, au rostit cuvinte de adevărată pioșenie despre cel care a fost regretatul prof. Gheorghe Lifa, poet, folclorist, om de cultură și dascăl în adevăratul sens al cuvântului cei doi donatori, dr. Radu Păiușan (Timișoara), dr. Manfred Muth (Ihlering, Germania) și Aurel Turcuș din Timișoara.

Manifestările au continuat la „Casa Românească” unde au avut loc câteva conținuturi culturale. Astfel s-a acordat primul Premiu cultural „Mihai I. Vlad” (în memoria poetului târgoviștean) Mihail I. Vlad, cel care a și inițiat punțile culturale Târgoviște – Uzdin și ani de zile le-a sprijinit întru totul. Premiul acordat de către Geo Popescu și Claudiu Duică (noul prieten al Uzdinului) a fost conferit lui Vasile Barbu, președintele S.L.A. „Tibiscus” din Uzdin.

La această întâlnire literară, poetul Ion Iancu Vale a lansat revista pe care o conduce, „Climate literare”, care de altfel oferă pagini întregi și românilor din Serbia. Poetul Vale a acordat și diplome celor care au colaborat cu redacția „Climate”. Au fost onorați cu aceste diplome Marin Florea și Constantin Dobrică din Târgoviște, Ioța Bulic (Panciova), Valentina Ionașcu, Daniel Susa și Vasile Barbu, toți trei din Uzdin, Ionel Stoitș și Ioan Baba din Novi Sad și poetul Mihailo Vasilievici din Cladova.

O izbândă editorială deosebită fără îndoială este și monografia Festivalului internațional de poezie „Drumuri de spice” a autorului Vasile Barbu intitulată „15 ani de drumuri de spice”, apărută (doar 10 exemplare) cu sprijinul postului de radio Reșița (director Doru Dinu Glăvan) la edi-

turile „Banatul Montan” din Reșița și „Tibiscus” din Uzdin. Despre carte au vorbit Aurel Turcuș și autorul Vasile Barbu și este o oglindă vie a celor întâmplare în cei 15 ani scurși la acest festival de poezie românească, unde au fost lansați Petru Cărdu, Grigore Vieru, Leonida Lari, Adam Pusloici, Ion Miloș, Aurel Turcuș, Slavco Almăjan, Adrian Păunescu, Ana Niculina Ursulescu, Vasile Tărășeanu, Cezar Ivănescu, Petre Stoica, Nicolae Dabija, Florian Copcea și Mircea Dinescu (laureatul de anul acesta, Ioan Baba, nu este inclus în carte).

A fost lansat cel mai recent număr al revistei „Coloana infinitului” din Timișoara, iar poetul din Coștei, Aurel Lazăr-Cizu, a citit poezie în grai bănățean.

Manifestările de după-amiază au continuat cu Sărbătoarea berii „FEST (cu) BERE”, ediția a IV-a. Mai întâi, la Biblioteca locală „Petru Mezin” a avut loc vernisajul unei expoziții de ambalaj industrial legat de bere, intitulată „Berea noastră, cea de toate zilele” și lansat numărul 2 al revistei „Berea”.

La competițiile „Triatlonul berist” (o consumare rapidă a unei sticle de bere, consumarea unui pahar de bere fără ajutorul mâinilor și identificarea berii) au fost 12 competitori din Serbia și din România. Detașat a învins campionul de anul trecut Iohan Laslo-Piști din Uzdin, în fața lui Samuel Crenicean din Moldova Nouă și a lui Nicola Vasilie din Uzdin. Câștigătorul locului simpatic a fost Adam Ghermineanț-Sendi.

În orele serii, la „Casa Românească” a avut loc ediția a XIV-a a Festivalului de creații literare în grai bănățean „Todor Crețu Toșa – Petru Dimcea”. Cel de-al doilea laureat al festivalului a fost poetul Teodor Groza Delacodru din Mesici, care, cu acest prilej, a citit din opera sa poetică în dulcele grai.

La serata literară desfășurată în noaptea, într-o atmosferă absolut superbă de august, Ionel Stoitș a lansat recentul număr, 8, al publicației pe care o conduce, „Graiul bănățeanului”, iar prof. Gheorghe Rancu din Șopotul Vechi a vorbit despre relațiile culturale și de prietenie ce se statornicesc între Uzdin și oamenii de cultură din Valea Almăjului.

La șezătoarea literară din propriile creații au citit Ionel Stoitș, Pavel Onciu, Lazăr Aurel-Cizu, Adam Ionașcu, Trifu Șoșdean, Valerie Grosu, Vasile Barbu, Teodor Groza... Cu acest prilej, pictorița Adriana Păiușan din Timișoara a făcut un dar de două superbe acuarele, având ca și subiect biserica românilor din Uzdin: S.L.A. „Tibiscus” și Bisericii Ortodoxe Române din Uzdin.

În final las fie spus că în aceste zile fierbinți, Uzdinul a fost din nou capitala culturii românilor din Voivodina, aici desfășurându-se atâtea acțiuni culturale importante ce țin de identitatea culturală a românilor din Serbia.

Oaspeții Uzdinului ospitalier au fost oameni de cultură, scriitori, publiciști, istorici... din: Târgoviște, Drobeta Turnu Severin, Craiova, Timișoara, Seceani, Bocșa, Moldova Nouă, Șopotul Vechi, Băile Herculane... (România), iar din Serbia, din: Novi Sad, Coștei, Panciova, Masici..., precum și din Thlering (Germania).

„Există o necesitate a democratizării mișcării literare din țara noastră” (1)

MM: Domnule Al. Florin Țene, fiind un om de cultură, scriitor cu o bogată experiență cât și promotor cultural - președintele LIGII SCRITORILOR din România -, cum vedeți dv. raportul biografic/îlvresc în ceea ce vă privește. Vă puteți face un autoportret în puține cuvinte – un CV sentimental?

AIFȚ: Omul de cultură este copilul durerii, spunea Constantin Tsatsos. Tot ce am trăit a trecut mai înainte prin durere, chiar și bucuriile. La baza edificiului de mai târziu, pe care l-am construit cu ajutorul creației, se află o rană. Fiindcă și atunci când construim o casă, un monument, noi producem o rană Pământului prin săparea temeliei. Viața mea a fost consacrată artei cuvântului și aceasta îmi amintește de rana care înseamnă pentru mine începutul rodniciei, și în final bucuria lucrului bine făcut.

MM: Revoluția din 1989.

AIFȚ: Întradevăr, evenimentele din decembrie 1989 m-au luat pe nepregătite, deși le așteptam de mult cu sufletul la gură. Eram dornic de libertatea cuvântului. În acest sens am făcut câte ceva: am scris o scrisoare, împreună cu soția mea, poeta Titina Nica Țene, poetului Adrian Păunescu, în care criticam familia Ceaușescu pentru înfometarea poporului. Urmarea acestui fapt: am fost anchetați de Securitate și dați afară din serviciu. În ajun de ultimul Congres al Partidului am scris pe drumul dintre Gherla și Dej, cu aracet „Jos Ceaușescu”. Mult au căutat securiști să găsească făptuitorul, dar nu m-au descoperit! Acum le-am spus eu. Și știți ce mi-au răspuns? „Bine ai făcut, dar atunci eram în stare să te omorâm”. De atunci, încet-încet, m-am adaptat noilor condiții și am trecut optimist de la sintagma să ni se dea - la aceea de a face ceva.

MM: Ce gust vă lasă viața dv. ?

AIFȚ: Mă simt un om împlinit. Viața mea are gustul strugurelui de pe Dealul Viilor din orașul meu natal, Drăgășani. Am doi băieți: Florin - specialist în imagine la Antena 1 -, Ionuț, dr. în istorie și drept, autor de cărți și proprietarul ziarului Napoca News. Alături de soție, poeta Titina Nica Țene, viața ne este fericită și ne bucurăm de cei 4 nepoți. Unul, Paul, elev în clasa a XII-a și fotbalist la U-Cluj. Nu pot spune că nu sunt fericit. Eu știu că sunt, fiindcă esența vieții nu este să „fii”, ci să știi că „ești” fericit. În contextul în care am înființat, în 2006, LIGA SCRITORILOR, care acum are 28 de filiale, din care 12 în străinătate, că publicăm revista AGORA LITERARĂ, la Cluj-Napoca, iar filialele din țară editează revistele CUIB, HELIOPOLIS, PIETRELE DOAMNEI, MOLDOVA LITERARĂ și când am înființat cenaclurile „Vasile Sav” - la Cluj, „Nord” - la Baia Mare, „Gib I. Mihăescu” - la Drăgășani etc., pot spune că fac ce-mi place și ce am visat de la 14 ani, când am început să scriu poezie. Am înființat LIGA SCRITORILOR, fiindcă există o necesitate a democratizării mișcării literare din țara noastră. Înainte de anul 2000 am avut o bursă în structurile Uniunii Europene, și fiind în Belgia am descoperit că există mai multe asociații scriitoricești, toate egale în drepturi și obligații. Numai la noi a rămas aceeași Uniune Sovietică, pardon, Uniunea Scriitorilor cu o istorie tristă, prin excluderea, în timpul comunismului, a marilor noștri scriitori: Blaga, Radu Gyr și încă mulți, mulți alții.

MM: Au rămas în noi urme din mentalitatea „epoci de aur”?

AIFȚ: Au rămas. Regimul comunist ne-a schimbat mentalitatea, felul de a gândi și a munci. Una spuneam și alta gândeam. Pen-

tru supraviețuire, țăranul trebuia să-și fure propria-i muncă. Emil Cioran spunea: „...De câte ori privesc țăranul român îmi place să văd înscrise în cutele feței sale golurile dureroase ale trecutului nostru”. Chiar operele literare scrise atunci au aceste sechele. Ele sunt nocive în educația tineretului de astăzi. Cu timpul acestea vor fi înlocuite.

MM: Cum rezistați în haosul prezentului

Monica Mureșan

- vânătorearea de dosare, șantaje, sărăcie, lipsuri, atacuri la persoană, pierderea/ignorarea valorilor culturale, morale... etc. - combinat cu memoria unui trecut nici el prea fericit. Cum vedeți viitorul?

AIFȚ: Doamna Mureșan, scrieți: „memoria unui trecut nici el prea fericit”. Cuvintele acestea, „prea fericit” nu au ce căuta în caracterizarea unui regim criminal. Pentru poporul român, cei aproape 50 de ani au fost o dramă istorică. O abatere de la dezvoltarea firească a societății noastre. A fost o rană ce sângerează și astăzi. De haosul ce-l trăim în prezent se fac vinovate tot fostele structuri ale regimului trecut. Toți știm, dar mai ales țăranul, că atunci când ne construim o casă curățăm locul, îndepărtăm bălegarul rău mirositor, săpăm adânc temelia, și apoi construim. Puterea care a venit în 1989 nu a făcut acest lucru... și de aceea miroase, acum, rău de tot, „casa democrației” pe care dorim s-o construim. Vinovată se face puterea din decembrie 1989 care are rădăcini adânci în sistemul trecut și care l-a protejat, din oamenii căreia s-a constituit clasa politică. În concluzie vinovați de tot ce ni se întâmplă sunt cei care ne-au condus, într-un fel, și în regimul trecut. Comunismul a indus în noi umilința, aceasta fiind un viciu. Deoarece răpește omului, cât și societății, farmecul și valoarea.

MM: Să vorbim despre tema responsabilității față de noi: suntem conștienți de durerea pe care o pricinulim altora prin nelertare, ură sau răutate. Ne îmbolnăvim din cauza lipsei de iertare?

AIFȚ: Atât pot spune: să iertăm, dar să nu uităm. La care mai adaug: cei care ne-au propovăduit „raiul socialist” să stea deoparte, să nu mai iasă în față. Atât. Așa că nu noi, oamenii de rând, suntem de vină, ci tot ei sunt capul răutăților.

MM: S-a pus problema dacă este vinovat și trebuie iertat poporul român pentru împușcarea cuplului Ceaușescu – opinia dv.

AIFȚ: Nu trebuia omorât. Era necesar o judecată conform uzanțelor europene.

MM: Va avea loc iertarea creștinului de către creștin. Există toleranță ?

AIFȚ: Trebuie să facem o despărțire între

turnător, ofițer de securitate și activistul de partid. Turnătorul este o victimă a ofițerului de securitate. El are o vină mai mică. Vinovați de ce s-a întâmplat sunt activiștii de partid și uneltele lor înarmate - ofițerii de securitate. În categoria activiștilor de partid intră și redactorii de la publicațiile politice și literare care au făcut jocul unui regim criminal. Există toleranță, altfel torționarii noștri

Al. Florin Țene

nu ar fi în conducerea țării încă din 1989.

MM: Cine suntem noi, românii?

AIFȚ: Dacă poporul român ar fi fost liber de-a lungul istoriei, s-ar fi retras din istorie și ar fi contemplat ce i se întâmplă, ar fi construit palate, ar fi realizat opere de artă care să reziste la trecerea timpului. Dar poporul nostru nu s-a bucurat de libertatea sa. El este dator să rămână inconsecvent față de el. Pentru că nu este un popor liber. Este celula unui organism social și politic, pluricelular, care este definit prin obiective de valoare absolută, obiective pe care are datoria să le servească celorlalte popoare europene. Și de care el nu se bucură. Poporul român este liber ca Prometeu, dar, la fel ca el, este legat de stânca soartei Europei.

MM: Oferim un produs cultural exportabil, competitiv? Referitor la deznaționalizare (prin globalizare): cum ne putem păstra identitatea?

AIFȚ: Deocamdată nu avem valori culturale exportabile și competitive. În afară de Brâncuși, Eliade, Cioran și alți câțiva, și aceștia formați în afara țării. Pentru a rezista ca națiune în contextul integrării europene și al globalizării e necesar să impunem pe piața culturală opere specifice poporului nostru, dar cu elemente valabile și celorlalte popoare. Un filosof grec spunea: e necesar să scrii conform epocii în care trăiești, dar vai de acela care scrie numai conform epocii sale. În condițiile când Europa va impune una sau două limbi oficiale, există riscul, peste sute de ani, ca româna să rămână o limbă moartă, subregională sau dialect, precum istroromâna. Pentru a evita acest fenomen e necesar să promovăm în Europa și pe mapamond opere valabile, tradiții ce interesează și celelalte popoare, dar având în conținutul lor și filonul specific românesc. Literatura pe care o promovăm nu trebuie să fie scrisă cu mentalitatea scriitorului care a trăit în comunism, deoarece opera aceasta nu poate fi înțeleasă de cititorii care nu au trăit experiența dramatică prin care am trecut. Religia ortodoxă este cea care va contribui din plin la perenitatea națiunii noastre în contextual globalizării.

MM: Credeți/Vă temeți că suntem pro-

vincialii Europei, sau „ruda săracă”?

AIFȚ: Nu, cu NU mare.

MM: Succes la public: trebuie să facem compromisuri, să ne adresăm unui anumit public? Cum se împacă azi luciditatea materialistă a lui „to be the best” cu imaginația creatoare – și cu moda?

AIFȚ: Nu este nevoie să fii Vergiliu sau Lucrècețiu, Eminescu sau Mazilescu ca să existe ca poet. Poți fi poet veritabil și dacă rămâi un Catul, un Tibul, Marțial, Cârlova sau Al. Florin Țene. Pe ultimii enumerați îi vei așeza, desigur, mai jos decât pe primii dar nu-i vei exclude din Parnas. De-i ignori, vei ignora însuși orizontul nețărnut al poeziei veritabile. Alex Ștefănescu, N. Manolescu cu *Istoriile* lor au încercat să ignore orizontul nețărnut al poeziei românești. Dar, s-au exclus ei din Parnas.

MM: Facultativ: Despre poezie: credeți că oferta poeziei excede cererea? Mai e nevoie de poezie? Credeți că din dumping-ul (excedentul) acesta apare o criză, și nu din criza poeziei în sine? contează ce scrii și nu cum scrii? Dar proza? – vom lua vreodată și noi premiul Nobel?

AIFȚ: Răspund la această întrebare prin poezia mea „Poezia trece”, publicată în volumul „Cerule meu de hârtie”, bilingv, englez - român, apărut în Serbia: „În vremuri ancestrale,/ Gânditorul din Hamangia/împreună cu tribul său/se temeau de apariția scrisului,/acele semne prevestitoare de rău/” cine va mai asculta cântecele și gândurile noastre/când nimeni nu știe să citească/și scrisul pe piatră costă/cât un ciubăr de iască?”/își ziceau ieșind din grote.../Vremurile se rostogoleau vremuind generații/și Gutenberg a înfipt un spin de teamă,/menestreli de prin toate castelele Europei/încălzeau saloanele cu drama incertitudinii.” cine va mai asculta/cântecele noastre/când puțini știu să citească/iar cartea e scumpă/și poate să ardă ca o iască?”/...și Dumnezeu a mai întors/câteva pagini de secole,/poetii la colțurile piețelor/unor simpozioane/ prevestesc sfârșitul Poeziei:”Nimeni nu mai citește/o carte/și internetul ne fură cititorii”./nevăzând că Poezia/încălțată cu sandale din pielea/cerului/venind din veacuri ancestrale/se strecoară printre ei/agale/ca o femeie tânără/și dornică de dragoste/în mână cu o carte/în mileniul viitor/mai departe.”

Referitor la primirea premiului Nobel, dacă mă gândesc mai bine, nu l-am luat datorită felului de a fi al nostru, al invidiei. Unde apoftegmul „Să moară și capra vecinului” stă la loc de cinste. Când ne vom debarasa de această mentalitate, transformată în viciu, și când lucrările noastre vor interesa și alte națiuni, nu (ca fiind) de domeniul curiozității, dar ca necesitate, atunci vom trage speranță pentru un premiu Nobel. Pe deasupra mai trebuie un management cultural profesionist al instituțiilor de specialitate. Marea poezie va înflori și în viitor, la fel și proza, pentru că nu poate exista viață fără poezie. „The poetry of earth is ceasing never”(poezia pământului nu încetează niciodată), spune unul dintre frumoșii efebi ai poeziei engleze, iar altul, aproape în același timp, răspunde: „Thou was not born for death immortal bird!”(Nu te-ai născut pentru moarte, pasăre nemuritoare!).

Va urma

Eugen Evu – REZERVAȚIA DE DUIOȘIE (Editura Viața arădeană, Arad, 2005)

Lucian Gruia

Poetul Eugen Evu se apleacă în lirica sa asupra problemelor ontologice majore. Gravitatea cu care își urmează demersul cognitiv este o caracteristică stilistică specifică poeziei sale: “Savoir! Am strigat și am dat nume vântului / Care din sine se nălță, sieși piere. Cum nici n-ar fi. / Eram deasupra apelor ca un izvor al trădării. / Savoir! Am făcut saltul cascadei / Înțelegând deodată: imaginea curge - / Iar Dumnezeu e privirea. Deci Legea. (A ȘTI)

Crezul este heractitian, în existența universului totul se schimbă, curge și cu atât mai iute trece viața noastră efemeră: “Ninsorile mai șovăie-n cădere / Un dans hermeneutic, rudiment / Al scrierii astrale, dalbe sfere / Aură-a unui zeu omniprezent // Duminiță aurindu-mi cerul gurii / Acest cuvânt ce nu se poate naște / Purtat din stră-memoria Făpturii / ca zestre din părinți, a Te cunoaște? // Pe luciul din oglinzi se recompune / Lumina rece, Apheyron bogat / Sămânța lumii prizonieră-n rune, - / Când ape dulci-sărate s-au certat? // trăind doar sensul lor imaculat / Cumva filmat cu încetinitorul / Un joc divin trans-substanțializat / Mă ducen munți, să aflu iar Izvorul.” (FLORILE DALBE)

Poezia citată ne duce cu gândul în zori genezei când s-au separat apele terestre de cele ale văzduhului și am fost zămisliti din materia unică (apeyron în concepția filosofului grec Anaximandru) ca ființe muritoare. Drept urmare, existența conține mai mult: “Spinuri și ruguri / Chin, beteșuguri, / Nici cândva muguri / Nicidecum struguri”.

Odată cu trecerea timpului, poetul trăiește senzația că este respins de natura care o dată l-a creat:

“Acum simt un straniu / Fenomen de respingere: / Al naturii care a suferit / Al cărui care a rodit și s-ar / Întoarce în pia-tră / În mit...// Cum lumina e partea de sus / Și-ntunericul de jos o susține / O foame divină de pretutindeni / Mă-mpre-soară // Și îi răspunde cel prăbușit / Din mine-mi.” (SIMPTOM SAU SUFERINȚELE NATURII)

Existența biologică, oarecum zadarnică, pare o scară incompletă, fără capete de aderență, ridicată între pământ și cer (un axis mundi deteriorat de absența divinității), pe care fiecare om este totuși dator să urce: “Ciudată e doar scara fără capete / Scara suspendată unduind între noi și zei // Fie că au promis și au fugit de alți zei / Fie că între timp s-au stins și ne-au uitat / Destinația și numele. // Ne ră-

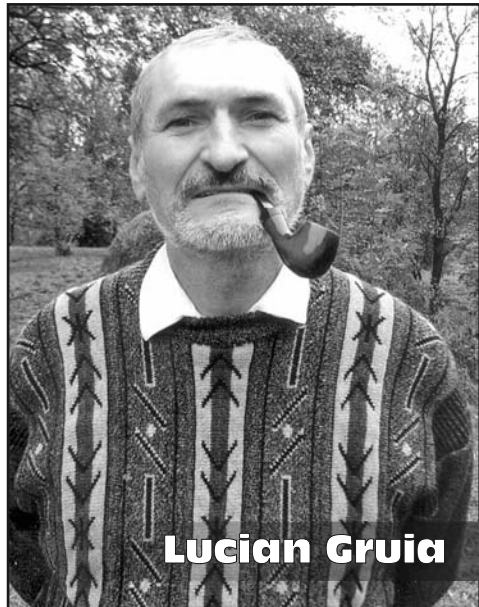
mâne noi înșine să devenim/Și departe în ceruri să le aflăm cenușariile / În criogene urne/Pe care să le repatriem și să-i pomenim/Creștinește/În numele unei Legi care naște și stinge/Galaxiile și cochiliile melcilor.” (SCARA SUSPENDATĂ)

Artistul / artiști încearcă să înfrumusețeze viața prin creație și fraternitatea poetică se înalță peste egoisme, sublimă, subtiară budistă: “Încă o mie de poeți deodată cu mine / În aceeași clipă, sub aceeași stare / Pretutindeni prin lume, răzleți, scriu / Tresare același pământ într-o unică floare” (LOTHUS).

Limbajul poetic este un logos secund, cu puteri creatoare numai în planul imaginărilor, nu și în cel fizic: “bobocul unui logos în doliu – tu poezie.”

Parafrazând o doctrină presocratică, în care se spune că trebuie să fii înmormântat în pământul țării natale pentru a nu deveni strigoi, Eugen Evu vrea să moară simbolic în limba română: “Oricum, vei muri românește. / Mori în limba-n care ai învățat a vorbi / Mori visat de dinainte iarăși visat / Doare doar dorul. Moartea te va traduce.” (ETNIE)

Luciditatea poetului îl conduce spre o înțelepciune mioritică, senină: “Am trăit în eroarea de-a-mi face icoană / O bătrână luminează străină, o rană // (...) // Înțeleptul

Lucian Gruia

cu suflet copil către moarte / Știe ultima peșeteră-n ultima-i carte.” (EPIFANIE DE PRIMĂVARĂ)

Împăcat cu sine, Eugen Evu se consolează cu gândul continuității speciei, chiar dacă individul moare: “Căci taina reîn-cepe-n noi, mereu: / precum în om, așa în Dumnezeu.” (ESTIMP) Regăsim aici relația dintre ființa individuală și cea supraindividuală sau aceea dintre eul personal și cel colectiv: “Delirul frustrării de zeu / Jur-împrejurul celui numit Super-Eu / Halou semantic, siaj al devenirii / Care separă tenebra, de fulger. (POESIE).

Dincolo de cultura sa metafizică, Eugen Evu rămâne un poet imprevizibil, proaspăt, modelând limbajul în felul său inconfundabil întrucât “Ceea ce nu se nvață e viu”.

Nicu Luțan, Milano

Romanța târzie

Mamei mele

Ți-a fost dor de mine mamă
și-ai venit la mine-n vis;
Erai plină de miresme
și de florin din paradis!

Dar în chipul tău de înger
nu știai să mai vorbești
Doar îmi șușoteai un cântec
să-nțeleg că mă iubești.

Nu ai spus la revedere,
dintr-o dată ai dispărut.
Mi-ai lăsat privirea udă
și cu lacrimi m-am trezit.

Mi-a fost dor de tine, mamă,
Poate Domnul te-a trimis
Lasă-mi însă o izbândă:
Că ești bine-n paradis!

Asemănări

Și tu ai doruri
strânse
buchete de vise
ca și mine
lacrimi pierdute
ai și tu, pentru ca
plânsul
nu există într-un singur loc
și știm prea bine:
muritor eu,
muritor tu...
îmbrăcăminte diferă
fiindcă amândoi
eu și tu
ne tragem
dintr-un dezbrăcat Adam
și-o dezbrăcată Eva.

Smaranda Popescu

Ioan Suciu

Este evident că, de la „Libertatea de a trage cu pușca”, volumul de referință al lui Geo Dumitrescu, întrucâtva emblematic și paradigmatic pentru o anumită generație, și aceasta plachetă de debut a tinerei poete Smaranda Popescu, placheta care poartă un titlu ce parcă ar vrea să-l parafrazeze (oarecum) pe cel dintâi, - „Libertatea de a dormi pe un suflet” - , este de parcurs un drum .

Abrupt și anevoios. Exuberantă? Dorința de a epata de a șoca? Toate la un loc? Să vedem...

Sunt desigur două planuri diferite de abordare a realității, nesuportând comparațiile, dat fiindcă e vorba de două generații, îndepărtate în timp, cu vieți și experiențe emoționale și existențiale totalmente diferite. De aceea, nici nu ne propunem, - nu credem că este cazul, - să facem oarecare analogii. Să spunem așadar, că ar putea fi vorba doar de o întâmplătoare, - peste timp, - asemănare de... titluri.

Poeta își asumă libertatea de a crede și de a se îndoi, de a iubi și de a renunța, apoi de a reveni (- într-un fel de... ”adio, dar

Înfloririle sufletului tânăr o cronică de peste munți

rămân cu tine”...) - cu multele frământări și avataruri ce derivă, implicit din această de-liberată, asumare.

De la ariditatea (și uneori platitudinea), voită, a unor titluri și chiar a unora dintre versuri și/sau poeme „Poze, scrisori”, „Loto 6/49”, „Răneau cuvintele”, „Copilaș”, „Nimic”, „Poate” - iată câteva din titlurile ce mi se par semnificative în acest sens, - cu căutări și întrebări mistuitoare, - până la complexitatea lucrurilor simple, banale, ce „Ne despart,/ Ne unesc”- precum spune autoarea, (pag. 28), - se parcurge, cu seninătatea dar și cu suferințele specifice vârstei sale tinere, un întreg drum, cu caracter inițiat, dar în același timp, devorator de suflet! Atmosfera poemelor, în integralitatea lor în vers alb, cu unele (singulare) accente de vers clasic (ritm, rimă ș.a.) este aceea a unor mari prefaceri și arderi intens trăite. Un șir de afirmații se termină, voit brusc în interogații, relaționând astfel bucuriile dragostei, cu limite și pășuri lumești, impuse ori autoimpuse, cum și cu pioșenia celei ce frecventează atent preceptele biblice: „Fără el nu am nimic/ Fără tine am la fel/ Căci nimicul ce-i al meu/Nimic este fără el” (pag.42). Ori: „A ars Lucianul din mine/ Dragostea/Cenușă se face/Sufletu-mi arde mocnit/El singur se stinge (pag.44) și : „Tăcând, viața caută drumul/ Durerii/ Ce evadează din trup.” (pag.47).

Într-o statornicie firească a sufletului și omului încărcat de religiozitate, tânără poetă este convinsă că toate ale lumii stau în iubire (deși uneori, neîmpărtășită în-deajuns), cum și în credință.

Ceea ce frapează în versurile sale este, credem, atitudinea sa în fața divinității, mereu încrezătoare în necesitatea de a fi și de a ne raporta, - întru pacea sufletelor

noastre,- la un puternic afirmat sentiment religios. Acesta, desigur, constant ancorat în realitățile zilnice. Poeta nu scrie totuși versuri de natură strict religioasă, ci versuri ale unui mirean dăruindu-se înălțărilor spirituale, mai presus de sine, dar rămânând cu picioarele (măcar) pe pământ...

Discursul ei poetic, în continuă formare atestă certe înzestrări lirice. Într-o logică specifică, sieși suficientă acum, ea abordează, dezvoltă și se ancorează în dezbaterea unor teme certe, mereu omenești, însă anume parcă spre a le abandona, reprimându-și cu nonșalanță trăirile, sentimentele; ea dă dovadă, astfel, de o acută, aspră, tăioasă luciditate. De văzut cât va dura în viața și în poezia sa, o asemenea stare.

Iar de citat, aici, este cred tocmai poemul ce dă titlul volumului său.

Nu se poate susține însă „cumva, cum că poeta și-ar aroga, exhaustiv, „dreptul” de a fi cumva nonconformistă în anumite privințe, ci doar pe acela de a-și exhiba unele trăiri într-un mod frust, radical și concis, propriu sieși.

Interesante sunt și versurile ilustrând și ilustrându-se, în finalul volumului, prin gîgăse lucrări grafice create chiar de autoare.

Această „fericită întâmplare” („Nu te teme/Te desteme/Căci iubirea-i fără semne...” pag. 8) mă face să cred că, prin versurile sale de debut, doar aparent simple, Smaranda Popescu propune și promite, „ca într-un semn divin” o devenire frumoasă, firească, certă de pe acum.

Salut așadar, prin aceste rânduri constatatoare și încurajatoare, de peste munți, acest deosebit și înfloritor debut, așteptînd desigur și fructele acestor creații de început. Gaudeamus igitur!

Nicu Tănase

„E ciudat cât de departe de adevăr sunt femeile. Trălesc într-o lume numai a lor, mereu a fost și mereu va rămâne așa”

(Joseph Conrad – „Inima întunericului”)

Un bărbat și o femeie nu pot fi prieteni, sunt făcuți să se iubească sau nu.

Drama începe când unul iubește iar celălalt nu iubește și cum „dragoste cu sila nu se face”, îndrăgostitului nu-i rămâne decât să sufere.

Așa se ajunge la poezie, la romane de dragoste, la crime pasionale, la trădări, la sinucidere.

Cel care, îndrăgostit fără speranță, rămâne totuși cu capul pe umeri, zice, lasă că nu s-a sfârșit lumea la fundul ăsteia/ăstuia și ajunge să scrie poezii și romane, despre dragoste, desigur, cu gustul amar ce-l simte și vulpea care nu ajunge la strugurii cei dulci.

Neștiuta de ea

Uneori, rar, întâmplător, cei doi se reântâlnesc, în prezența altor persoane, care, crezând că nu se cunosc, încearcă să-i prezinte, unul celuilalt.

EL, cu un nod în gât, n-o mai văzuse demult, spune ca să se bucure cunoștința.

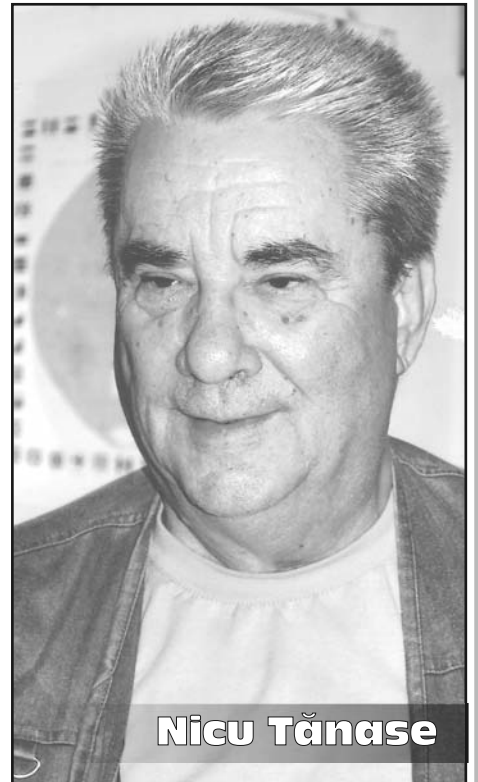
- Dar ne cunoaștem dragă, spune dumneaei, ne cunoaștem demult, am fost prieteni, ai uitat? Raul

„Raul” îi răspunde că nu-și amintește – vai de sufletul lui! – că este posibil să se fi știut cândva, cine știe în ce împrejurări, dar de cunoscut nu s-au cunoscut și privind la ochii ei frumoși, nespun de frumoși, inundați de-o lacrimă de mirare, șoptește îndurerat și parcă numai pentru el, ce spui tu, este o amintire pe care am uitat-o.

Cu siguranță a iubit-o crunt „vreo două secole și-o vară” își dă cu părerea și un poet nătâng, și cu siguranță ea n-a știut sau nu i-a păsat de iubirea cu parfum medieval de care sufletul lui a fost subjugat cândva, într-o altă lume, neștiută de ea, vreo două secole și-o vară...

Acum se află aici amândoi, așezați de alții față în față, pentru a fi prezentați ca doi străini unul celuilalt, în alt anotimp, într-o toamnă a sufletului dintr-o lume reală în care și viețile lor s-au derulat, ca toate viețile cele de toate zilele.

Cu siguranță n-au fost prieteni, nu există prietenie când iubirea te cuprinde, ca pe Titanic și trăirea ei nu este decât dulcele preludiu al morții, o amintire pe care și eu aș vrea să o pot uita.

Nicu Tănase

7 Poeme cu lupi roșii

Al. C. Miloș

I. Biografia mea nici nu se poate numi biografie.

M-am născut om în cușca lupilor roșii.

O să spuneți că sînt un latin adevărat ca și Romulus și Remus...

Dar niciunde nu ni se spune ce culoare avea blana Lupoaipei ce i-a alăptat

Spre a înălța Roma lumii!

Acum după 40 de ani de cușcă roșie

Naiv, mai cred că lupii, frați de-ai mei,

Le caut circumstanțe atenuante,

Ar fi putut fi vopsiți fără voia lor

Cu sîngele nevinovat al oamenilor.

Panda sentință,

Palidă consolare!

Mirosul unui singur fir de păr de lup roșu aprins

Te înnebunește ori te extaziază.

Mare brînză, îmi zic, deși a avea tot timpul, marea

poezie a brînzei

M-ar face plăcut lupoaicelor și zice-se fericit.

între-timp pe cușcă s-au schimbat firmele, după timp,

Acum trăiesc în REPUBLICA LUPILOR.

II. Niciodată n-am avut curajul și nici curiozitatea să mă Fotografiez cu un lup roșu.

Toată viața am fost un idealist învățînd deosebirile Fundamentale dintre OM și Lup.

Deși în sinea mea, în suflet i-am iubit și pe oamenii prefăcuți în lupi. Chiar și în lupi roșii trăgînd legate de cozi

Cuști roșii cu sîrmă ghimpată, păpuși securiste, cu etichete sub

Forma creștină de CARNETE PCR. De milă

creștină, de cină creștină,

De minciună... De gloanțe... de moarte...

Neamul lui Cain în ascensiune, mi se șoptește.

În cușca lupilor roșii n-am pat.

Dorm cu capul pe Capitalul lui Marx

Iar gura și ochii îmi sînt acoperiți, astupați ca niște

Găuri nefolositoare Luminii,

de Operele complete ale lui I.V. Stalin

Dar eu sunt POET!

Asta n-am mărturisit-o niciodată lupilor roșii

Când mă anchetau cu privire la a treia mea mînă, invizibilă,

De JUDECĂTOR DE LUPI!

În limba lupilor cuvîntul POET nu există! Nici Dumnezeu!

Deși își face Cruce, AZI, cu ACEEAȘI MÂNĂ STÂNGĂ, LABĂ STÂNGĂ

Trădându-le fățarnicia și masca democrată,

În Bisericile Neamului Omenesc.

Tot mai des vomit roșu! trebuie să-mi consult doctorul Din mine.

Ce boală necunoscută, are ca simptom, voma roșie, Doar la simpla vedere?

III. Un lup roșu securist nu mai vrea să dea laba cu mine. Uită că am trăit în aceeași cușcă.

Bietul de el, are coșmaruri! Mi se pare normal gîndindu-mă la

Crimele lui și în gînd, pătătoare de conștiințe!

I se pare că aș fi descris cușca roșie comună într-un ziar Democrat al oamenilor și că eu aș fi semnat cu poza de om

În timp ce pe el l-ar fi desconspirat cu poza de lup roșu securist! Cred că e plin de gloanțe prin sînge!

Și n-are cum să le dea drumul spre Om!

Cred că azi-mîine va face implozie!

Într-un tablou clasic sau modern - urmărirea oamenilor de lupi Și sfîșierea lor, mai mult psihică decît fizică

E o tortură geamănă cu Inchiziția, cu fascismul!

În democrație originală, cu față umană, zic, doar după chirurgii Estetice și oricum fățarnice, a întinde mîna și a primi, ÎNCĂ,

O labă necurățată de părul evolutiv, roșie de vopsea

Ori de sînge...

IV. Una e să fii Zeu și alta Cimpanzeu!

Una e să fii Om și neapărat alta Lup roșu!

Și pe deasupra rănit de moarte și ofensat în duhoarea Lătratului de discursuri parlamentare, ale puterii de haită,

De colți otrăviți!

Homo homini lupus! Omul-lup. Omul șoarece!

Puterea și electorul! Dar pînă cînd?

Cușca roșie a rușinii să ne-o purtăm legată de cozi,

Noi și copiii noștri prin Adunările Europei?

Așa cum am făcut Procesul maimuțelor, cel puțin pe ecran, Trebuie, spune Poetul, Fiul Omului, făcut și Procesul lupilor!

înlăturînd cauza, înlăturăm efectul!

Din cărți știu că lupii pot fi și domesticiți!

Dar nu știu dacă lupii-oameni, roșii crescuți sub bastioanele Răsăritului de soare ucigaș!

Secolul se apropie de un final șters.

Radierile istoriei și ale ignoranței și nepăsării mulțimilor Șterg crime și destine!

Idealist cum sînt, mai cred că voi fi contemporan cu

Procesul lupilor roșii

Și nu din răzbunare ci din Adevăr!

Vreau să intru curat în secolul 21! Aveți ceva împotrivă?

Cine este de acord, cine nu, cine, mai ales, se abține?

V. Am cravata mea sînt pioner - încă mai știu să cânte puișorii De lup roșu!

Tatăl-lup ascultînd privește cu nostalgie pe o fereastră zidită,

Vopsită cu roșu.

în turnurile muzicale ale lumii a bătut ora 12!

Analfabet și ucigaș și sîngeros el nu știe ce este un ceas!

Un simplu ceas, nicidecum Ceasul Istoriei!

Al Libertății înțelepte! Al Luminării celor mulți!

Nu vreau să cred, deși mă macină gîndul că în Gospodăriile

Partidului Comunist, nedesființate, doar schimbate ca firmă,

Se cresc lupi roșii! Se antrenează lupi roșii! Se dresază

După aceleași metode cu pistolul la tîmplă și leucoplast pe guri!

Așa că nu mai faceți pe naivii întrebînd:

- În 21, 22, cine a tras în noi? Cine-l ascultă pe

Tălăl-lup ca pe un Cîine?

Poetul vă răspunde: Tot ei, Lupii roșii!

VI. Parcă Iisus a amintit ceva despre Lup și Miel!

Dar despre lupul roșu și miel? Lup roșu și om?

Lumina albastră a ochilor lui cosmici

îmi arată cît de repede pot alerga oamenii-miei din

Nou. cu buletine de vot în loc de carnete roșii,

în etichete și colții lupilor roșii!

O Rezervație de nebuni sau o Lume de maechine!

Aceasta să fie noua Republică a lupilor?

Poetul, ca un naiv, înțelege, deși bine, mai la

urmă, lucrurile!

Dar el poate anticipa Revoluțiile, Schimbările, Transformarea!

Ce vezi, Poete?

Văd un tren și o hartă întregită întorcîndu-se spre

Carpați

Și civilizații extraterestre răpind cușca cu lupi

roșii, cu Cîini,

Pentru experiențe genetico-animale,

Pentru extirpări de organe! Răpiți cu tot cu tribune

și microfoane

Și familiarele pistoale de lup, Kalașnikov!

De ieri, după Apocalipsă, am început să uit ciudat, toate

Cuvintele lupilor roșii!

Acum am aprins din nou focul în vatra casei, am

dat drumul riului

Și lunii și cântecului prin casă,

Am așezat la locul ei Oglindea prin care mă uit la

Soare!

VII. Biografia mea nu se poate numi biografie.

Am crescut și m-am născut în Cușca lupilor roșii.

Nemiloși.

Deși eu port numele de Om Milos.

Am fost învățat să ucid, să mint, să vorbesc limba lupilor,

Să fiu cît mai animal, cît mai sălbatic! M-am

depărtat de mine Omul!

A fost o experiență care m-a costat parcă o viață!

O viață de Om!

Cheltuită pentru cine, pentru ce?!

Am avut un coșmar, un vis urît!

Deși mai văd lupi roșii vlăguți, agonici, cu togi

democrate înveșmântați

Amintirea lor vreau să o uit definitiv.

Să n-o moștenească copiii mei! Nici măcar

Amintirea!

Calul, un animal puternic, înțelept și util (5)

Claudiu Duică

După ce în numerele trecute am făcut o succintă prezentare a istoriei acestui nobil animal numit cal și a importanței sale în dezvoltarea rasei umane, vă voi enumera în continuare principalele rase de cai existente la ora actuală pe globul pământesc, însoțite de o scurtă prezentare a fiecărei rase în parte.

Astăzi se cunosc și se dezvoltă pe Terra în sălbăcie sau crescuți în herghelii de stat sau particulare următoarele rase de cai și ponei: Arab, Appalosa, Ariegeois, Akhal-Teke, Albanian, Altai, Asturcon, Ardenez, Alter-Real, American Cream Draft, American Saddlebred, American Shetland, American Standardbred, American Paint, Australian Brumby, Anglo-Arab, Andalusian, Azteca, Auxois, Ardennais, Ara-Apaloosa, Anglo-Kabarada, Andravida, Barb, Bashkir, Basotho, Boulonnais, Bavaro, Berberisco, Bolones, Breton, Budonny, Baluchi, Banker, Bardigiano, Batak, Bavarian Warmblood, Bashkir Curly, Brabant, Cob, Camargue, Cleveland Bay, Chi-

Ilean Corralero, Calul Canadian, Deliboz, Dole Gudbrandsdal, Don, Dutch Draft, Da-

nish Warmblood, Dartmoor Pony, Dole Trotter, Dulmen Pony, Eriskay Pony, Exmoor Pony, Einsiedler, East Bulgarian, English Riding Pony, Estonian Native, Faeroes Pony, Fell Pony, Fallabela, Finnish, Fjord, Florida Cracker, Frederiksborg, Friesian, Freiburger, Furioso, German Ridding Pony, Garranos, Galiceno, Groningen, Gypsy Vanner, Galician Pony, Gidran Arab, Gelderlander, Gotland Pony, Hutul, Hackney Pony, Hack, Hanoverian, Hokkaido, Hackney, Haflinger, Hequ, Highland Pony, Holsteiner, Islandez Horse, Indian Half-Bred, Irish Draft, Iomud, Italian Heavy Draft, Java, Jutland, Jinzhou, Kabardin, Kathiawari, Karabair, Kerry Bog Pony, Knabstruper, Kushum, Karabakh, Kieger Mustang, Kiso, Kisber Felver, Konik, Kladruber, Kustanai, Landais, Lokai, Lusitano, Losino, Lipitzan, Mammoth Jack, Maremmana, Misaki, Miyako, Morab, Murakozi, Mustang, Nonius, Percheron, Pursânge

urechile mult mai lungi. Este acoperit cu o blană de culoare gri, maro sau neagră. Înălțimea la care ajunge este de aproximativ 1 metru, iar greutatea este egală cu a unui cal mic. Vârsta pe care o atinge în medie un măgar este de 30-40 de ani. Acesta trăiește împreună cu alți membri ai familiei în gospodăriile oamenilor. Măgarul este vegetarian, hrănindu-se cu vegetale și plante, consumând cât i se oferă, fără să aibă o anumită limită.

Înainte de a fi domesticiți, pentru a se apăra de prădători, măgarii se grupau într-un cerc și începeau să dea din copite. Măgarul este folosit astăzi pentru a însoți turme de oi și a căra samara cu cele trebuincioase oieritului și recent sunt utilizați în vindecarea copiilor bolnavi, fiind animale foarte blânde și atașabile față de aceștia.

Trei cai

Teodor Pîcă

Soarele picura sur în grâu
Cum picuri tu dragostea ca pe-o vină
Prin grâu aleargă calul alb, fără frâu,
Nechezînd în lumină.

Pamîntul urcă umezeala și umbra
Ca o dragoste suind spre amurg
Printre umbre, la pas umblă
Fornăind calul murg.

Voaluri de noapte, opace,
Fac dragoste să devină cuvînt
Întunericul picură pace,-
Calul negru scormonește pamînt.

Englez, Pinzgau, Smigreu Românesc, Selle Francais, Shagya Arab, Shetland, Trakehnner și Trapas Romanesc.

Pe lângă aceste rase mai sunt și altele mai noi, numite jumătate sânge, create de om prin încrucișarea cailor pur sânge cum ar fi Arabul și Pursângele Englez cu iepe din alte rase pentru producerea de cai de sport folosiți în întrecerile sportive, sau cai de trăsura pentru agrement. Să nu uităm și ruda mai mică a calului, măgarul, care de-a lungul timpului a fost alături de stăpânul sau la bine și la rău, fiind un animal rezistent la seceta și trăind cu mare putina. Măgarul a fost un animal sălbatic până la domesticirea acestuia de către egipteni. Scopul pentru care a fost domesticit era să care diferite lucruri. Pe vremea când era sălbatic se putea găsi în Africa și Asia, dar acum trăiește în majoritatea părților lumii. Aspectul acestor animale este asemănător cu al unui cal, cu picioare scurte, gâtul scurt și o față alungită. Este însă mai mic decât calul și are

Adresa redacției principale: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România
Telefoane: 0722 702 578, 0741 732 122
E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Redactor șef: Grigore Grigore

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Oradea, Ploiești); Alte țări: Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Italia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina.

Mecenat principal: Claudiu Duică

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Tehnoredactare: DEVSOFT

0730 863 602 ■ devsoft.ro@gmail.com • Culegere text: Reta Sofronie • Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Jos tagma plagiatorilor

- compendiu protestatar-

Gheorghe Palel

1. Am citit cândva, cu interes și cuvenită satisfacție spirituală, cartea de versuri realizată de către publicistul ION IANCU VALE intitulată inspirat și sugestiv „ÎNGER SECHESTRAT”. Datorăm acestor autori respectul adânc față de arta scrisului, mai ales atunci când scrierile sunt înnobilate de lumina sacră a tiparului, devenind, pentru publicul cititor, LITERATURĂ, coroană a limbii noastre materne.

În poezia lui Ion Iancu Vale, am găsit versuri care mi-au dat admirația confraternă, prin sclipirea unor expresii spontane și rezonante metafore, pe care dacă aș avea un dram de invidie, aș regreta că nu le-am filigranat eu..

Dar, amintesc în acest context, că un important om de cultură a spus că „atunci când înțelegi și îndrăgești o carte, mai că ai merita să o fi scris tu însuși”...

Volumul de versuri „ÎNGER SECHESTRAT” a fost dăruit publicului după anul 2000, prin Editura „SFINX”...

2. Mai recent, mi-a parvenit și volumul de versuri „PLOUĂÎN HOHOTE”- titlufericit ales, prin sonoritatea și ritmul interior, apt să stârnească interesul cititorului și să-l atragă în împărăția dintre coperte.

Dar, vai, autorul VALERICĂ NIȚU, în loc să ofere publicului creații proprii, originale, a furat și-aici copios și nonșalant din casetă de bijuterii a lui ION IANCU VALE.

Plagiatorul NIȚU, a purces să-i mintă pe eventualii săi cititori, ignorând fără abitație, zicala care avertizează: Cu penele al-țuia poți să te împăunezi, dar nu poți zbura”.

3. Cititori ai publicațiilor târgoviștene, inclusiv ale lui ION IANCU VALE (IOAN BUZURA – CLUJ-NAPOCA, LIVIU MUREȘAN – MANGALIA, DINU DANIEL și MURGULEȚ MARIN din GALAȚI, DOREL ARGINTARIU-

ARAD, VERONICA STRUJAN – BUCUREȘTI, ș.a.), se află în abhora, că nu pricep ce în- demn malefic, ce curaj paranoic, l-au sus- ținut pe NIȚU în abominabilul plagiat.

4. Să fie NIȚU nume predestinat?! Cum să preia și să publice întocmiri literare care nu îi aparțin?

În catrene pedegogice, scrise la înce- putul secolului care a trecut, NIȚU este exemplificat drept etalon al omului care minte cu entuziasm inconștient: „ Sus pe dealul de la Gru/ Nițu-și paște turma lui/ și gândește ne-ncetat/ Cum să-și bată joc de sat//Nițu strigă atunci de zor:/ Vine lupu, ajutor!/ Vin săteni să vadă ce-i,) Nițu râde atunci de ei/ Mergeți, mergeți în- apoi!/ Lupul n-a venit la oi.// Turma paște liniștit/ Ha, ha, ha, v-am păcălit!// Însă, iată că-ntr-o zi/ Lupu-ntr-adevăr veni./ În zadar Nițu striga/ Nimeni nu-l mai as- culta/ Iară lupul cel turbat/ Pe flăcău mi l- a mâncat//. Dacă minte n-a avut/ Și să mintă i-a plăcut.// MORALA: omul drept și cinstit e stimat și e iubit/ Iar cel rău și vi- clean/ Singur lui își e dușman//. – „ Pre- cum eroul din catrenele de mai sus reproduse) din memorie), plagiatorul, atunci când chinuit de lirism, va articula triluri cu adevărat proprii, demersul se va afla întotdeauna sub rușinoasa suspiciune de furt.

Tâlhărind, precum coțofenele, ceea ce strălucește, plagiatorii își însușesc sclipiri din strădania și talentul altora!

Nici un plagiator nu scapă, nici post- mortem, de blamul și oprobiul public. Va- lerică Nițu a fost sigur că el va fi o excepție.

5. Cunoscând că plagiatul este con- damnat atât de către deontologie, cât și de prevederile legale în vigoare, se adre- sează rugămintea că elevata SOCIETATE a SCRIITORILOR TÂRGOVIȘTENI, să inter- vină cu autoritatea conferită de incontes- tabilu-i prestigiu, pentru eventuale

proceduri reparatorii, dacă acestea mai sunt posibile.

În vreme ce plagiatorii au dovedit în- totdeauna prin mimetismul lor o groso- lană deprindere de a da iama prin ce scriu alții, poezilor autentici, în ciuda retoricii, le aparțin suflute cu adevărat sensibile, can- doarea lor fiind izvorul perseverenței și as- pirațiilor în excelsior.

Pe neobositul om de condei ION IANCU VALE îl poate (parțial) consola faptul că stăruința și vigoarea talentului său, vor putea dăruir cititorilor, versuri la fel de ori- ginale precum cele pe care Nițu le-a bat- jorcorit însușindu-și-le.

La o eventuală acțiune judecăto- rească, putem participa în calitate de mar- tori, în consonanță cu cele de mai sus.-

6. Din revista „ CLIMATE LITERARE” nr. 22-august 2009-pag. 21, prin scisoarea adresată lui ION IANCU VALE, aflăm că Va- lerică Nițu este – nici mai mult, nici mai puțin- decât director al publicației „IM- PACT”-

Expeditorul scrisorii, argumentează în analiză „ pe texte” amploarea nedoritului fenomen. Expaditorul, (târgoviștean pro- babil) se ascunde sub calitatea de bine- voitor. Păcat că oricât de „ binevoitor” este, se declară anonim, înfricoșat probabil de misterioase, grave consecințe posibile în urma demascării, pe care nu numai dum- nealui o datora.

Din păcate, cu ajutorul „ anonimilor bi- nevoitori” (Binevoitori pentru unii, răuvoi- tori pentru alții), nu vom reuși să dăm de pământ cu lighioanele plagiatorilor, cărora nu le pasă de cauterizare prin sancțiuni. Trebuie reamintit, însă, că există (încă!) justiția unei solidarități a adevăraților oa- meni de spirit, a căror reacție față de im- oralitate are un verdict neiertător.

Societatea Scriitorilor Târgovișteni se implică în cazul plagiatului de la Târgoviște

Ion Iancu Vale

Ca urmare a „posibilului caz de pla- giat”, pe data de 2 septembrie 2009, a avut loc la sediul Societății Scriitorilor Târgovișteni (SST), din Inițiativa preșe- dintei organizației, prof. Mihail Stan, o întrunire a Comisiei de etică a SST. Aceasta a studiat cu atenție și probitate problema și a concluzionat „că plagiatul este vădit și nu poate fi contestat”, după cum reiese din procesul-verbal elaborat cu acest prilej. Din comisia de etică au făcut parte scriitorii Emil Stănescu, în ca- litate de președinte împreună cu membri comisiei, G.T. Vesellu, Dan Gâju, Florea Turlac și Corin Bianu.

În continuare, pe data de 26 sep- tembrie 2009 a avut loc ședința lunară de lucru a SST. Cu această ocazie s-a pus în discuție, printre altele, și pro- blema acestui caz, care a generat dis- cuții pro și contra. La încercarea unora de a deturna reala față a situației, s-a găsit o rezolvare prin intervenția preșe- dintei SST, prof. Mihail Stan, care a li- niștit spiritele, punctând adevărata față a problemei. Astfel, s-a stabilit și alci, în fața unui auditoriu numeros, că Valerică Nițu s-a făcut vinovat de plagiat în detri- mentul meu, Ion Iancu Vale.

Au fost prezenți la întâlnirea de sâm- bătă numeroși scriitori, membri ai SST din Târgoviște și din țară, printre ei aflându-se și importanți profesioniști ai scrisului precum Florentin Popescu, Ni- colae Scurtu, Victor Sterom și alții.

Mulțumesc celor care au fost alături de mine, adică de Adevăr. Pentru ceilalți Dumnezeu cu Milla.

Vom vedea ce va mai urma.

In memoriam: la 40 de zile de la plecarea dintre noi a poetului Virgil Bănescu

Gigore Grigore

.....
Biserica Lemnului a prins rădăcini
de Biserica Lemnului
vecinii Bisericii Lemnului au prins rădăcini
de vecini ai Bisericii Lemnului
musafirii Bisericii Lemnului au prins rădăcini
de musafiri ai Bisericii Lemnului
de însoțitori
până la Dumnezeu
ai sufletului greu
înțeles de sufletul greu înțeles
în templul iubirii
fără libertate al visului
în templul visului
fără iubire al libertății
și-n templul libertății
fără de vis al iubirii
spre eternizarea
aerului
împietrit și el ca un suflet
al nostru comun
*
până dincolo de stele și până dincolo
de straturile de pământ
care nenumărate spun sunt

până dincolo de litere
și de cuvinte
până dincolo de gheață
și de fierbinte
până dincolo de noapte și zi
de înscăunare și detronare de flori
secunda își bătea aripile
memorând evenimentul neînțeles
neconceput
nerecunoscut
ca semn pentru o descărcare de suflute
rămase descărcate de suflute

*

azi 19 septembrie s-au deschis porțile
s-au întins mesele
s-au așezat mesenii
ei erau aceeași din totdeauna
erau cei care împovărau soarele
și cei care eliberau luna
era alt chip
al aceluiași vis
mai mult sau mai puțin
închiptuit
erau mese
la care lacrimi se așezaseră să-și fie
cei care-au și fost
care au bătut palma cu viața

Virgil Bănescu

pentru veșnicie

*

și-a venit Ea părțica
din părțica ei îngenunchiată
să-mi șoptească: nimic nu mai e de șoptit
nimic nu mai e de ascuns

nimic nu mai e de văzut
a trecut sfârșitul lumii pe lângă mine
sfârșitul lumii m-a înjumătățit
jumătatea rămasă
e umbra cealaltă a jumătății trăite
e umbra unei ispite
pe care-o bucura
victoria victoriei victoriosului
e pâinea și sarea
care una pe alta de acum se vor bea
se vor mânca
se vor uita

*

și-a venit El și a tăcut
în capul mesei unde tăceam
și două tăceri și-au dat mâna
s-au îmbrățișat într-o tăcere
și s-au uitat de jur împrejur
și totul era frumos ca-ntr-un basm
care nu trebuia să fie realitate
ca-ntr-o descătușare descătușată
care nu trebuia să fie împovărată
ca o nefericire perpetuă
incomensurabilă
și-a venit El și i-am spus
de undeva nu știu de unde-am tradus
„lipsește Bobiță”